

ارمیا پیغمبرئن کتابی

موقّدّمه

ارمیا پیغمبر مئلاددان اوّل یدئنجی عصرئن ائکننجی یاریسیندا و آلتینجی عصرئن بئرئنجی یاریسیندا یاشامیشیدیر. او، کاهنن ائدی و اوزون بئر مودّت نبئلشک اتدی. او قاباقجادان ائخطار وردی کی، تارینین خالقی بوت پرستائیه چکنله جک و گوناه نتتجه سئنده بلايا دوچار اولاچاق. او قاباقجادان نبئلشک اتدی کی، اورشلئم سوقوط اده جک، نیوگدنیصر شهر و معبدی وئران قویاچاق و یهودا پادشاهی و خالقی باتلە اسئر آپاریلاچاق. ارمیا بونو دا قاباقجادان دمئشیدی کی، خالق اسئرلکدن قابیداچاق و مئلت تزهدن برپا اولاچاق.

ارمیا حناس بئر پیغمبر ائدی، اوّز خالقینی چوخ سوئردى و اونون محکوم اولماسیندان چوخ قوشە پیئردى. کتابین چوخ یرئنده گۇرۇرۇك بو پیغمبر نجه اوّز خالقى طرفشندن نبئلشکلرى اوچون عذاب ائضطربابا دوشور و اوزك آغريسى ائلە دانىشىر. رېئن سۈزو اونون قلبئندە يانار اود كىمى ائدی، ارمیا اونو اوره يئننە ساخلايا بئلمىردى.

كتابىدا بعضى بؤيوک نبئلشکل وار کي، ارميانين ياشادىغى چىئن دئوردن سونراكى گله جىه ائشاره ادئر: ارمیما تزه عهد بارهده دانىشىر؛ تارینین خالقى بو عهدى ياددا ساخلاياچاق، چونكى بو عهد اونلارين قلبئنە يازيلاچاق.

كتابىن مضمونو

ارميانىن چاغىريشى ۱۹-۱:۱

يوشىيانىن، يەھوياقئمئن، يەھوياكىشىن و صىدقىيانىن حؤكمىرانلىق اتئىيى دئورده نبئلشکلر

۳۸:۲۵-۱:۲

ارميانىن حياتىندا اولان حادىثلر ۵:۴۵-۱:۲۶

مئلتئرن ضىدائىه نبئلشکلر ۶۴:۵۱-۱:۴۶

اورشلئمئن سوقوطو ۳۴-۱:۵۲

١٣ رېئن سۆزۈۋ اىڭئنجى دەفه منه نازىل اولوب ددى: «نه گۇرۇرسى؟» من دىدئم: «قاينار بىر قازان گۇرۇرم كى، شىمالدان بىر طرفە يۈنەلىپ». ١٤ او واخت رب منه ددى: «بو اۈلکەدە ياشىيانلارين ھامىسىنин اوستونە شىمالدان بلا ياخاچاق. ١٥ چونكى باخ، من شىمال اۈلکەلرئىن بىتون طايفالارينى چاغىرىرام». رب بويورور؛ «اونلارين ھەبىرى گلېش اۆز تختىنى اورشىلم دروازىلارينىن گىرشىشىندا، اونون بىتون اطرافيتىدا اولان دووارلارينىن ضىئىئە، و بىتون يەودا شەھرلەشىن ضىئىئە قوراچاق. ١٦ بىتون پېسىلەكلىرنە گۈرە اونلارين ضىئىئە حؤكمىلەئى مى بىللەرەجىم. چونكى مندن اوز دۇندرەب باشقا آللاھالار بۇخور ياندىرىپىلار و اۆز آللىئىن ائشلەئە سىجىدە ائتلەر. ١٧ سەن گلىنچە؛ ائندى سەن بىلەنى قورشاپىب چىخ، سەن امر ادەجىيەم بىتون شىلىرى اونلاردا دە. اونلارдан دەشتە دوشىمە، يوخسا من دە سەن اونلارين قاباگىندا دەشتە سالارام. ١٨ باخ، من، بىلى من بىر كۈن سەن بىتون اۈلکەنلىن، يەودا پادشاھلارينىن، بو پىرئن باشچىلارينىن، كاھنەلرئىشىن و خالقىنин ضىئىئە قالالى شهر، دەمىر سوتون، و بورونچى دووار اتمىش. ١٩ اونلار سىئىلە ووروشاجاقلار، لاكىن گوجىلى چاتما ياجاق، چونكى سەن قورتارماق اوچون من سىئىلە وارام». رب بويورور.

ائسرايىن يولدان آزماسى

٢ رېئن سۆزۈ منه نازىل اولوب ددى: ٢ «گەت، اورشىلەنچىن قولاقلارينا اعلان ات كى، رب بله دىرىز: «من سىئن جاوانلىغىنداكى مەرھىنى، گلىش اولانداكى مەجىتىنى، صحرادا، اوستىئەمەن تورپاقدا دالىمجا گىلدەيىنى خاطىپلا يىرام. ٣ او واخت ائسرايىل ربە وقف اولمۇشدو و اونون مەحصۇلون نوبارى ئىدى.

١ بونلار خىلقلەيَا اوغلو إرميانىن سۆزلىرى دىئر كى، بىنامىن تورپاغىنداكى عەناتوتدا ياشىيان كاھنەلردن بىرى ئىدى. ٢ يەودا پادشاھى آمۇن اوغلو يوشىيانىن دۇرۇندا، اونون پادشاھلىغىنин اون اۆچونجو ئىلىشىدە إرمىيا رېئن سۆزۈ نازىل اولىدۇ. ٣ بۇ، يەودا پادشاھى يەودا پادشاھى يوشىيا اوغلو دۇرۇندا يەودا پادشاھى يوشىيا اوغلو صەققىيانىن پادشاھلىغىنин اون بىرئىنجى ئىلىشىن آخىرى يناتجاق داوام وردى، إله كى، بىشىنجى آيدا اورشىلم اھالىسى اسېرىلەي آپارىلدى.

إرميانين چاغىريشى

٤ منه رېئن بىر سۆزۈ نازىل اولىدۇ: ٤ «من سەن آنانىن بىطىشىندا شكتىل ورمەدن قاباق سەن تانىدىم، دوغولىمامىشىدان قاباق سەن تقدىس اتدىم. من سەن مىتلىرە پىغمەرى تىعىن اتمىش». ٥ او واخت من دىدئم: «آاه، يا بېرىۋەتگار زب! باخ، مەئم دانىشىق قابىئەتىم يوخدور، چونكى حله جاوانام». ٦ آما رب منه ددى: «سەن «جاوانام» دەمە. چونكى سەن كىمئىن ياتىنا گۈنرەسم، گەدەجىكسىن، سەن نە امر اتىسىم، اونو دىئەجىكسىن. ٨ آداملارдан قورخىما، چونكى سەن قورتارماق اوچون من سىئىلە وارام». رب بويورور. ٩ او زامان رب آلتىنى اوزاتدى و آغزىما توخونوب منه ددى: «باخ، بىر كۈن سەن سىئىلەر و اۈلکەلر اوسىتونە تىعىن اتمىش كى، اونلارى كۆكۈندا يىخىب داغىداسان، قىرىپ محو ادەسەن، تىكتىب آكەسەن».

١١ رېئن سۆزۈ منه نازىل اولوب ددى: «اى إرمىيا، نە گۇرۇرسى؟» من دىدئم: «بادام آغاچىنин بىئر بوداگىنى گۇرۇرم». ١٢ او واخت رب منه ددى: «دۇز گۇرۇپىسەن. چونكى من سۆزۈمۇ يېئەنە يېئەنە سايىغام». *

حالقیم ائکی پئس عمل ادیب: منی، آخار سولارین منبعنی، آتیب اوزلرئنه حورووضلار، سو ساخلامایان چاتلاق حورووضلار دوزلدبیلار. ۱۴ مگر ائسرایشل قولدور؟ مگر او، قول دوغولوب؟ بس نه اوچون قارت مالی اولوب؟ ۱۵ اوچون اوستونه جاوان اصلانلار ترئلهدیب، سسلرئنى اوجالدیبیلار. اولکەستىنى وئران ادیبلار. شەھەرلىرى يانىب، اوندا ياشاييان هەچ كىن قالمايىب. ۱۶ نۇف^{*} و تەخپىخس ساكىنلىرى سەئىن باشىنى ياربىلار. ۱۷ سىنى يوللا آپاران تارىن رىبى تەرك اتمكىلە، مگر بۇ ائشى سىن اۆز باشىنا گىشمە يېتىسىن؟ ۱۸ بس اىندى شىخور^{*} سويوندان ائچىمك اوچون مئصىرە ئىئىيە گىدئرسىن؟ فرات سويوندان ائچىمك اوچون آشورا ئىھى گىدئرسىن؟ ۱۹ سىنى اۆز پىشىنىن جزاڭىدراجاق، دۇنوكلىويون سىنى اىصالح ادەجك. اونا گۈرە بىل و گۈر کى، تارىن رىبى آتاماغىن، مەندن قورخاماماغىن پئىس و آجى شىدئر». قوشونلار رىبى پورەنگار بويورور.

۲۰ (سەئىن يولغۇنچۇخ زامان قاباق قىرىدىم، اىپلىرئنى قوبارتدىم. اما سىن دەئن: "سەن قوللۇق اتىمەجيم!" اوستەلشىك ھەر اوجا تېپەنچىن اوستوندە، بول يارياقلى ھەر آغاچىن آلتىندا فاحشە كىمى پەرە ياتىپسان. ۲۱ من سىنى ياخشى مىينە، تەركىمئىز توخوم كىمىمى اكەمىشىدىم. نجه اولدو كى، عىلەئەمە چىخىب قرىب مىينە يە دۇندون؟ ۲۲ گىرچى سىن اۆزۈنى گىل ئابى ائلە يوپۇرسان، بول كول سوپىو اىشلەدئرسىن، لاكىن گوناھىنин لەكەسى حلە دە حوضورومدا قالىر.» پورەنگار رب بويورور. ۲۳ «نجه دئىه بىتلەرنى كى، "نجەس دېئلەم، بەقل بوتلىرىشىن يولو ائلە گىتمەمەنىم؟"

اوندان يېتىلرئىن ھامىسى خاطاكار چىخىدىلار، اوستىرئىنە بىلا نازىل اولدو.» رب بويورور. ۴ اي يعقوب نىلى، اي ائسرايىشل نىلىشىن بوتون طايفالارى، رېئن سۆزۈنۈ اشتىدىن، ۵ رب بله دىشىر: «آتالارينىز مندە نە حاقيزلىق تاپدىلار كى، مەندن اوزاقلاشدىلار و پوچلغۇن دالىنجا گەدىب اۆزلىرى دە پوج اولدولار؟ ۶ داها دىمەدئلر: «ھارادادىر او رب كى، مەنصر تورپاگىينىدان بىزى چىخارتدى، صحرادان، اوچوروملاڭلا دولۇ چۈللىردىن، اۋلۇم كۆلگەسەندە قالان قوراق تورپاقادان، بىر انسانىن كچەمەدىي، هەچ كىشىن ياشامادىغى دىيارداران بىزى كچەرتدى؟» ۷ من سىزى بىكتلى تورپاغا گەتىردىم كى، اوچون مىوهلەنندىن و نۇمىتلىرىنىن يېھىسىنىز. آما سىز گەلدىنىز و تورپاگىمى نىجىشىن اتىدىنىز، مەنم اىرشىمى ائىرىنج بىر پەرە چۈئەتىشىز. ۸ كاھىنلەر دىمەدئلر: «رب ھارادادىر؟» شىئىت مۇعلىئىملەرى منى تانىمادىلار، رەھىرلەر دە مەنم ضىنەتىمە عوصىيان اتىدىلار، پىغمېرلىر بەقلىن آدى ائلە بېتلىك اتىدىلار و فاياداسىز شىلرئىن دالىنجا گەتىلەر. ۹ بونا گۈرە من گىشىنە سىزەنلە داعواچى اولاچاگام، من اۋولادلارينىزىن اۋولادلارى ائلە دە داعواچى اولاچاگام». رب بويورور

۱۰ «سەئىز كىتىم^{*} ساحىل لرئەنە گەدىب گۈرۈن، قىدار^{*} آدام گۈندرېب دەقەنلە باخىن. گۈرۈن بله بىر شى هەچ اولوب؟ ۱۱ آلالاھلار اولمايدىقلارى حالدا، هەچ اولوب بىر مەئەن آلالاھلارينى دېشىدئىشىن؟ لاكىن مەنم خالقىم اۆز شۇئوكىنى فاياداسىز شىلەر دېتىشىب. ۱۲ اي گۈيىرلەر، سەئىز بونا مات قالىن، تىش-تەرى ئەستىن، وئرائان قالىن.» رب بويورور. ۱۳ «چونكى مەنم

۱۰:۲ كىتىم - بۇ يىردىن مقصد ائسرايىشلىن قرب سەمتىنە اولان قېتىرىسىدئىر.

۱۰:۲ قىدار - ائسرايىشلىن شرقىتىنە كى اولكەلر نظردە تۇتولور.

۱۶:۲ يۇنانى آدى «مەمفەنس»

۱۸:۲ شىخور - نەل چايىنین قۇلارينىدان بىرى.

ماهئرسن! لاب پش آروادلار بله، سندن درس آلا بتلر.^{۳۴} سشن آتكلرئن قيريلان مۇحتاج و معصوم آداملارين قانينا بولاشيب؛ حال بو كى اونلارى اوغورلوق اوستوندە توتمادىن. حله بونونلا بله،^{۳۵} سن دېتىسىن: "من تقصىرىشم، رېشنى قىسى قطعن مىدىن يان كچەجك." باخ، من سىنى موحاكىمە اده جىم، چونكى گوناھ اتىمە دېتىسىن دېتىسىن.^{۳۶} نە اوچون تىز-تىز دولانىب يولۇنۇ دېشىشىسىن؟ آشوردا خجىل اولدوغۇن كىمى مئشىرەدە خجىل اولاچاسان.^{۳۷} اورادان دا آل لىئىنلە باشىنى توتوب چىخاچايسان، چونكى بىل باغلادىقلارينى رب رە ادئب، اونلارلا اوغور قازانا بىلمىيە جىكسن.

خياناتكار ائسرايەل

۳ رب دېتىش: «اگر بىر آدام اۋز آروادىنى بوشاسا، آرواد دا اونو ترک ادئب آيرىسىنى ارە گتسە، مىگر او آدام بىر دە آروادىنىن يانىنا قايىدار؟ بىلە اتسە، مىگر اۈلکە كامئل بىر شىكتىلە نجىش اولماز؟ اما سن چوخلو اويناشى اولان بىر فاحشەسىن؛ آيا گىنە دە منه طرف دۇنورسىن؟^۲ باشىنى چىلىپاچ تېپەلرە طرف قالدىريپ باخ. سۈئىشەدىيەن بىر مىگر وار؟^۳ صحرادا ياشىيان بىدوى كىمى يول كنارىندا اوتسوردون و اويناشىلارىنى گۈزلەدىن. زىناكارلىغىن و پېسىلىكىرنەل ئۆلکەننى نجىش اتدىن.^۴ بونا كۈرە دە ياغىشىلارين آردى گىسىلىدى و ياز ياغىشى ياغىمادى. اما سن اوزسوز فاحشەيە اوخشادىن، اوتنامق ائستىمەدىن.^۵ مىگر اىندى منى چاغىرمادىن: "آتام، جاوانا ئىغىمداڭ بىرى سى مەن دوستومسان. مىگر هەمىشەلەك قىبلى اولاچاق؟^۶ مىگر ابىدە كىمى كىن ساخالىياجاق؟^۷ باخ، دانىشىبىسان و گوجون چاتىيغى قدر پېسىلىك ادتبىسن.

درەدە نجه رفتار اتدىئىنه باخ، نە اتدىئىنه گۇر! سن قىيىشان، اورا-بۇرا قاچان دىشى دوه كىمى سىن،^۸ ۲۴ شەھوتەلە هاوانى ئىلەين، صحرابا اوپىرىشىش وحشى إشىشك كىمى سىن. قىزىاندا اونو كىم ساخالىيا بتلر؟ اونو ائستەينلەر اۇزلىرىنى يورمازلار، جوتلىشىمە واختى اونو تاپارلار.^۹ آياغى يالىن گىرمە، بوغازىن سوسۇزلىقدان قوروماسىن. اما سن دەتىن: خىر، فايادىسى يوخدۇر! چونكى من ياد آلالاھلارى سومەشىم و اونلارين دالىنجا گەدەجىم.

۲۶ اوغرو توتولاندا نجه اوتابىنير، ائسرايەل نىلى دە پادشاھلارى، باشچىلارى، كاھىنلىرى و پىغمېرىلىرى ئىلە بىرلەتكەدە اللهە نجه اوتابىنيرلار.^{۱۰} اونلار آغاجا "آتامسان"، داشا دا "منى سە دوغدون" دېتىلر. چونكى منه طرف اوزلىرىنى يوخ، آرخالارىنى چۈرۈپلە. لاكتىن اوستىرەنە بلا گىلنە دەئىھە جىكلەر: "فالخ و بنزى قورتار."

۲۸ لاكتىن اۋزون اوچون دۈزلىتىئىن بولتىرىن هارادادىر؟ باشىنا بلا گىلدەنىيە واختى، اگر سىنى قورتارا بىتلەر، قوي اونلار گىلسەنلەر. چونكى سىن ئۆلەلەلارىن، شەھەرلەشىن سايى قىدردىرى، اى يەھودا!

۲۹ نە اوچون مەتمىلە داعواچى سىنىز؟ سئز هامىنiz مەننەم ضىئىتمە عوصىيان ادىبىسىنىز.^{۱۱} رب بىلە بويورور.^{۱۲} "اولوادلارينىزى بوشونا جزا اندىرىمىشام؛ چونكى اونلار يولا گلمەدىلر. اۋز قىلىنجىنiz پىغمېرىلىنىزى بىرتىيجى آصالان كىمى تلف ادئب.^{۱۳} اى بى زامانىن اولوادلارى، رېشنى سۈزۈنە دەتتە دەتىن: "مىگر من ائسرايەل اوچون بىر صحرى اولموشام؟ و ياخىرىنى بىر ئەتكەسى اولموشام؟ خالقىم نە اوچون دېتىش كى، "بىز اۋز-أۋز مۇزە ئاغايىقى، بىر داھا سەنە طرف گلەمەجىئىك؟"^{۱۴} مىگر قىز اۋز بېزكىرئىنى، گلىئىن دە اۋز كلىئىنلىك قورشاغىنى ياددان چىخاردا بىتلەر؟ اما مەن خالقىم اوزون مودات منى ياددان چىخاردىب.^{۱۵} اويناشىلارىنىن دالىنا دوشىمكەدە نە قدر

«او ساندیق بئر داهای کئمیه نئن آغلىنا گلمیه جک، يادا سالینما ياجاق، اونون اوچون داریخما ياجاقلار، تزمی ده دوزدلتیمه جک.»^{۱۷} او زامان اورشائمه «ربئن تختی» دیئه جکلر. بوتون مئتلر ربئن آدى خاطرئنه اورشائمه يېغىشاجاقلار. بئر داهای پىش اوركىرىنىشنى عىنادكارلىغينا گۇرە حرڪت اتمىھ جكلر.^{۱۸} او گونلرده يەھودا سىلى ائسراييل نىلى ائله بىرلە شېب شەمال اۈلکەسىندان آتالارينىزا ائرث وردئىئم تورپاغا بىرلەكتە گەلە جكلر.

^{۱۹} من دىئم: «نجه ده ائستردئم، سىنى اوغوللاريمىن اراسينا قويوم، سىنه ائستكلى تورپاغى-مئتلر آراسىندا لاب گۈزلى اثرىي ورئى! گومان اتىم كى، منى آتام چاغىراجا قىسىنىز، مندن اوز دۇندارمىھ جىكىشتىر.»^{۲۰} بئر ارواد اوز ائرئەنە تىجە خيانات ادئر، سىئز ده منه إله خيانات ائدىتىز، اى ائسراييل نىلى!» رب بويورور.

^{۲۱} «لوت تېھر اوستوندە بئر سىس - ائسراييل اۇولادلارينىن آغاڭاشما و

يالوارشالارى إشىدلىرى،

چونكى اونلار يوللارينى آزىزىلار، اۇزلىرىنىش تارىسى رىئى ياددان چىخاردىيىلار.

^{۲۲} گىرى قايدىن، اى دۇنوك اۇولادلار، من سىئىن دۇنوكلوبۇنۇز شەۋەرجىم.

اونلار دا دىئە جكلر:

«باخ، بئز سىنە طرف گلڭىزىك، چونكى تارىمىز رب سىنسن.

^{۲۳} دوغودان دا، تېھلەرن، داغلارдан گلن هاي-کوي يالاندیر.

اصلنىندا ائسراييلنىڭ نىجاتى، تارىمىز رېبدەئر.

^{۲۴} جاوانلىغىمىزدان بىرى اوتاندىرييچى بوتلىر، آتالارىمىزىن زەمىتىنى، سورولرىنى و مال-حىوانلارينى،

اوغلولارينى و قىزلارىنى تلف ادئب.

^{۲۵} قوى بئز خجالتىمىز اچىتىندا ياتاق، قوى روسوايچىلىق بئزى اۇرتىسون،

^۶ يوشىيانىن پادشاھلىغى دۇوروندە رب منه دىدى: «دۇنوك ائسراييلنى نە اتدىئىنى گۈردىن؟ هە او جا تېھنەن اوسىتونە، بول يارپاقلى آغاچىن آلتىنا گىدىب اورادا فاخشىئە كىمى اولوب منه خيانات اتدى.»^۷ دوشۇنوردو: «بوتون بونلارى اندىن سوپرا منه طرف قايدىجاق.» آما او قايتىمادى. خياناتكار باجىسى يەھودا دا بونو گۈرددو.^۸ دەفلەلە كاغىزىدى ورئىب اونو بوشادىم. لاكتىن اونون خياناتكار باجىسى يەھودا گىنە قورخمادى، او دا گىدىب فاخشىلەتكى اتدى.»^۹ ھە اھمىيەت ورمەدن زئناتكارلىغى ائله اۈلکەنى نجىش اتدى، داشلارا و آغاچلارا سىجىدە ادئب خيانات اتدى.»^{۱۰} بوتون بونلارا باخىما ياراق، اونون خياناتكار باجىسى يەھودا منه بوتون قلىي ائله يوخ، حىليلە ائله اوز توتدۇ.» رب بويورور.

^{۱۱} رب منه دىدى: «دۇنوك ائسراييل خائىن يەھودا ائله موقايىئىسىدە داهما صالح اولدو.»^{۱۲} گىت، بول سۈزلىرى شمال سەمتتە اعلان ادئب دە: «اي دۇنوك ائسراييل، گرى قايتىت.» رب بويورور. «سىنە قىضىلە باخىما ياجاغام، چونكى من مەرحمتلىيەم.» رب بويورور. «ھەمشەلەك كىن ساخلامارام.»^{۱۳} آنjacق سىن اوز تقصىرئى بويۇنوا آل كى، تارىن ربئن ضىئىئەنە عوصىيان ادئسىن، هە بول يارپاقلى آغاچىن آلتىندا ياد آللەھالارا كۇنۇل ورئىسىن و مئنم سۆزۈمە قولاق آسمايىسىن.» رب بويورور.

^{۱۴} «اي دۇنوك اۇولادلار، گرى قايدىن» رب بويورور. «چونكى آغانىز منم. بىرىش شهردن، ائشكى ئائىكى طايقادان چىخاردىب صەھىونا گىڭىزەجىم.^{۱۵} اورەيئەمە ياتان چوبانلارى سىئزە ورەجىم، سئزە آغىل و حىڭىمەتلىھ چوبانلىق ادەجكلر.»^{۱۶} سىئىن اۈلکەدە تۈرەيەب چوخالدىغىنیز گونلرده، داهما ربئن عەھد ساندېغىندا دانىشما ياجاقلار» رب بويورور.

چونکی من شئمالدان بلا و بئیوک
قیرغین گشته جیم.
۷ اصلان یوواسیندان چیخیب،
مئلتلری محو ادن، یولا دوشوب.
اوژ پرئىدەن چیخیب کی، اولکەنئى
وئران اتسېن.

شهرلئىش پرلە بئر اولاچاق،
اورادا ساکىن اولان بئرى قالمایاچاق.
٨ بونا گۇزە دە چول گېيىتن،
یاس توتوب آغاڭىيەن.
چونکى ربئىن آلوولان قضىيى بئزدىن
دۇئىمە يېش.
٩ او گون پادشاھين و باشچىلارىن
اورهىي دوشەجك.» رب بلە
بوپورور. «كاھنلر مات قالاچاق،
پېغمىرلەر دوناچاق.»

١٠ من دىئم: «آم، اى پپوردىگار رب! يقىن
كى، سىن بىو خالقى و اورشلئىمى كامئىل
آلدادىبسان. «سېئىن اوچون آمئىن-آمانلىق
اولاچاق» دېتىسىن، حال بىو كى قىلىنج
بوغازىيىمزا دېئەنر.»

١١ او واخت بىو خالقا و اورشلئىمە
دېئەلەجك: «صرحاداکى چىلىپاچ تېھلەرن،
خالقىما طرف ائستى بىر كولك اسئر.
بو كولك، دن سوورماياچاق، تاخىل
تمىزلەمەجك. ١٢ مىتم امرئىمە بوندان دا
گوجلو بىر كولك آسەجك و من دە ائندى
اونلارا اوژ حؤكمومۇ بىتلەئەجىم.»

١٣ باخ، دوشمن بولودلار كىمى، اوونون
دۇيوش عارابالارى دا قاسىرغا كىمى اوچالىر،
آتالارى قارتالاردان اىتى گىدئ. واي حالىمیز!
چونكى برباد اولدوق. ١٤ اى اورشلئىم،
اورهىيىنى پئىسلەتكەن يوپىوب-تمىزلە كى،
خىلاص اولاسان. پىش فئىڭلەرئۇ نە واختا
قدىر ائچتىنە قالاچاق؟ ١٥ آرتىق داندان بىر
سەس گىلش، افرايەمئىن داغلىق بۈلگە سەئىدىن
شارات إشتەنلىش. ١٦ (بونو مئلتلرە ائندى خىبر

چونكى جاوانلىغىيمىزدان ائندىيەجك، بىز
و آتالارىمېز،
تارىمېز رېئن ضىدائىھ گوناھ اتمىشىك،
تارىمېز رېئن سۆزۈنە قولاق آسمامىشىق. ٢
رب بويورور: «اي ائسرايىل، اگر گرى
قايدىسان،

منه طرف قايدىسان،
ائىرېنج بوتلەنى گۈزۈمون قاباغىنidan
گۇئىتىرسىن،
بئر داها يولدان آزمازسان؛
٣ حققت، عدالت و صالحلىكلە
”وار اولان رىئە آند اولسون!“ دېئە آند
ائىچىرسىن،
او زامان مئلتلر رب واسىطەسى ائله بىرك
آلارلار، عدالت و صالحلىكلە
و اونونلا فخر إدرلە.»

٤ چونكى رب يهودا آداملارينا و اورشلئىمە
بلە دېئىن:
«اۋزونىز اوچون تزە آكىن يىرى
شۇخوملايىن؛
تىڭانلار آراسىندا آكمە يېش.

٥ اي يهودا آداملارى و اورشلئىمە ياشايالنلار،
اۋزونىز و رب اوچون خىتىنە ائىن،
اورهىيىتىزىن خىتىنە أئىنى گىشىن.
پوخسا پىش عمل لرىئىزە گۈرە،
فېسىم اود كىمى پوسکوروب ياندىراجاق،
سۇئىدونون اولماياچاق.

يهودا يە وجوم

٥ يەھودا اعلان ائىن،
اورشلئىمە جار چىكىب دېئىن:
“اولكەدە گەزناى چالىن!”
اوجادان قىشقىرىپ امر ائىن:
“كىلەن، بىغىلىپ قالالى شەھرلە كىرەك!”
٦ صەھىونا گىدىن يولو گۈرسەدن بىر بايراق
قالدىرىن،
پناھ يرى آختابىرين، دايامايىن.

- گؤيىدەكى قوشلارين ھامىسى اوچوب
گىدىتىئر.
- ٢٦ باخىب گۇرۇدوم كى، بېھلى تورپاڭ
صحرايا چورئاڭ،
رىيىن قاباغىندا بوتون شەھرى،
اونون آلوولانان قضىيى ائله داخىلىپ
- ٢٧ بلى، رب بله دىئر:
«بوتون اۈلکە وئران اولاچاق،
آنچاق قويمىيا جاڭام كى، كامىل بئر
شىڭىلدە مەحو اولسۇن.
- ٢٨ بونا گۇرە پىر ياس تو تاجاق،
يوخارىيدا گۇريلر قارالاچاق،
چونكى بونو من دەمىش،
بونا من قىصد اتەمىش،
فەئىرئەمى دېشىدئرمىيە جىم،
سۆزۈمىدىن دۇننمە يە جىم ٥٥.
- ٢٩ بوتون شەھرلەن ئاھالىسى
آتلى لارين و اوخـاتانلارين گورولتوسوندىن
قاچىر.
اونلار سىخ مىشلەر گەڭىر، قايلارا دىرماشىر.
بوتون شەھرلەر تۈرك اتەمىش،
اونلاردا كىمسمە ياشامىر».
- ٣٠ بىس سن، اى وئران شهر، نە ادەجىكسن؟
قىرمىزى پالتار گىيىنسىن ٥٦،
قىزىيل بېزكىلر تاخىسان دا،
گۈزلەرنە سورەم سورىسىن ٥٧،
عبىت پىرە اۋزو نۇ بىزە يېرسىن.
اويناشلارين سەن خور باخىرلار،
جانىنىي آلماق ائستە يېزلىر.
- ٣١ بىر سىس اشتىئەم؛ دوغوش آغريسى
چىكىن بىر آروادىن سَسَئەن بىزەر.
ائىلکىنى دوغوران آروادىن چىكىنى عادانى!
بو، آللەرنى اوواتمىش،
نەفسى كىسلەمىش صحىيون قىزىينىن
سسى دىر.
- ورئىن! اورشىئىمە خبر چاتدىرىن كى، او زاڭ
بىر اۈلکە دەن گلن قوشۇن اونو موحاصىرە يە
آلەچاق، يەھودا شەھرلەن ئىن قاباغىندا نۇرە
چىكە جىك. ١٧ اونلار زەمى گودو كچولرى كەمى
ھەر طرفدن شەھرە طرف گڭىزلىر، چونكى او،
منىم ضىئىدەمە عوصىيان ادئب»، رب بويورو.
- ١٨ «اۋز ائشلەن، اۋز عمل لەئىن دىئر كى،
بونلارى سەن باشىنا گىتىئر. سەن جازان نە
آجى دىر، لەپ اورەيىنە چاتىپ.
- ١٩ آى جانىم، آى جانىم!
عەذابدان قىورىلما يەرام.
- اورەيىم ائچىنەدە چىرىپىنير،
ساكتى قالا بىلمىئر.
چونكى، آى جانىم،
گەھنەي سَسَئەن، دەۋىوش نۇرە سَسَئەن
اشتىئىسىن.
- ٢٠ قىرغىن اوستونە قىرغىن گڭىر،
بوتون اۈلکە خارابا قالىپ.
چادىرلاريم قەفتەن، پەر دەلرەم بىئر آندا
دا غايىلىرى.
- ٢١ نە واختا قدر بايراق گۈرە جىم،
گەھنەي سَسَئەن اشتىئە جىم؟
- ٢٢ حقنەتن، خالقىم آخماقدىر،
منى تانىمىرى.
اونلار جاھىل اۆولادلاردىر،
درەكەلرى يوخدور،
غاچىلارى پېشلىك اتمە يە چاتىر،
ياخشىلىق اتمە يەن نە اولدو غۇنو بىلمىئرلەر».
- ٢٣ من، ارمىا، پى اوزونە باخدىم،
شىكىلسەن و بوشدور.
گۈريلە باخدىم،
ائىشقا لارى يوخدور.
- ٢٤ داغالارا باخدىم، تىتە يېردىئلر،
بوتون تېھلەر پېلرەن دەن قوپوردو.
- ٢٥ باخىب گۇرۇدوم كى، بىر آدام قالمايىب،

صحرادان قورد گلث اونلارى
پارچالا ياجاق،
شهر كنارىندا پلنگ كمئن قورا جاق،
شهردن چيخان هر آدام پارچالاناجاق.
چونكى اونلارين عوصيانلارى چو خدور،
دۇنوكلى سايىسىزدىر.

٧ سنى نجه باغىشلايا بىلەرم؟
اۋۇلدالارين مىنى ترک ادئب،
تارىي اولمايان بوتلرئن آدى ائله آند ائچىب،
من اونلارى دويىردوغۇم زامان،
اونلار زئنا اتىلەر،
فاخشەلئىن اولرئەن بىغيشىديلار.

٨ اونلار بىسلىمئش، شھوتلىي آتالار كىمئىلەر.
هەرىشى قوشۇسونۇن آروادىنا كىشىنه يېر.
٩ رب بوبورور: «من بونلارا گۆرە اونلارى
جزالاندىرىمايم؟

بلە بىئر مئلىنەن قىصاصىمىي آلمائىم؟
١٠ اونلارين اوZoom آغا جلارىنین سىرالارىندا
گۈزئى داغىدىن،
آما بوسپوتون محو اتمە يېش.
مېيىھ بوداقلارىنى قوپاردىپ آتىن،
چونكى اونلار رېئن دېئل لر.

١١ رب بوبورور:
«ائسرايىل و يەھودا نىسلى منه كامئل
خيانات ادئب.

١٢ اونلار رب حاقيىندا يالان دانىشىپ دېئلەر:
”او ھې نە اتمز، باشىمىزا بىلا گەلمز.
نە قىلىنج گۈرە جىئىك، نە قىتلىق.“

١٣ پىغمېرىل بوش بوغازدىرلار.
تارىينىن سۈزۈ اونلاردا دېئل،
قوى اونلارين باشىنا بو اتش گلسىن».

١٤ بونا گۈرە دە قوشۇنلار تارىسى رب بله
دېئر:
بىلە سۇزۇل دەئىكلرى اوچون،

باڭىرىپ: «واى حالىما!
چونكى قاتىل لرئۇن قاباگىندا جانىم
طاقدىن دوشۇر.»

اورشىلمىش گوناھى

«اورشىلمىش كوچەلرئى گۈزئى،
اطرافا باخىب فىكتىرلەشىن،
اونون ميدانلارينى آختارىن.
اگر بىر نفر دوز اشش گۈزەن،
حقىقت آختاران آدام تاپاسىنىز،
من شهرى باغىشلايارام.
٢ اونلار ”وار اولان تارىيى آند اولسۇن“

دېھەلر دە،
يەقىن يالاندان آند ائچىرلەر.
٣ يارب، گۈزلىئىن حقىقتە طرف مگر
دۇنەمە يېش؟

سن اونلارى ووردون،
لاكتىن أغىرى حىس اتمە دېلىن.
سن اونلارى قىردىن،
آماً عنبرت آلمادىلار.
اوزلرئىنى داشدان بىرك ادئلەر؛
دۇنەمك ائستىمە يېنلەر.

٤ او واخت من دەئم: «بونلار آنچاق
يوخسولدورلار، آحماقدىرلار،
چونكى رېئن يولونو،

اوزلرئىنى تارىسىنин حؤكملىئىنى بىلمىتىلر.
٥ من بئۈيوكلەرن يانىنا گەئب

اونلارلا دانىشaram،
چونكى رېئن يولونو،
اوزلرئىنى تارىسىنин حؤكملىئىنى بىلەرلەر.

آنچاق اونلارين ھامىسى دا بىرلەتكەدە
يۇغۇ سىنديرىپ
اپلىرى قىرىپىلار.

٦ بونا گۈرە دە مىشەدن بىر آصالان
چىخىب
اونلارى اوللۇرەجك،

نَعْرَهْ چَكْسَهْ دَهْ، كَچَهْ بَلْمَزْ.
۲۳ آمَا بُو خَالِقِينْ عَثَنَادَلِي وَ عَوْصِيَانَكَار
أُورَهِيَ وَارْ.
اُونَلَار آزِبِيلَار، اُوزْ يُولَلَارِي ائَلَهْ گَدِبَلَر.
۲۴ دَاهَا اُوزْ اوزِكَلَرَنَدَهْ ڈِمَثَلَرْ:
«كَلَشْ، اَنَدِي تَارِيمِيزْ رِيدَنْ قَورَخَاقْ،
اوْ كَى، پَايِيزْ وَ يَا زِياغِيشَلَارِينِي بَنَزْهَ
واختِينَدا وَرَئِ،
مَوْعِينَ بَنَجَنْ هَفَتَلَرَنِي بَنَزْمَ اوْچَون
قَورَوَيُورْ.»
۲۵ تَقْصِيرَلَرَنَزْ بُونَلَارِي سَئَذَنْ آليَبْ،
گُونَاهَلَارِينِيزْ سَنَزِي بُو نَعْمَتَنْ مَحْرُومَ
ادِبْ.
۲۶ چَونَكِي مَنَئِمَ خَالِقِيمِينْ اَنْچَنَدَهْ پَئِسْ
آدَامَلَار وَارْ:
قوَشْ اوْوَچَولَارِي كَمَنَدَهْ
دوْرَوْلَارْ،
تلَهْ قَورَوبْ آدَام تَوْتَوَلَارْ.
۲۷ قَوْشَلَارَلا دَولَوْ قَفَسْ كَمَنَدَهْ، اُونَلَارِينْ
إِولَرِي حَثِيلَهْ ائَلَهْ دَولَوَدَورْ.
بوْنَونْ سَايَهْ سَيَنَهْ اوْجَالِيلَار، وَارَلَانِيلَار.
۲۸ كَؤْكَدُورَلَر، يُوغُنَدُورَلَارْ،
پَئِسْ اَشَلَرَلَهْ حَدَلَرَنِي آشِيلَارْ،
مَحْكَمَهْ اَشَلَرَنِي، پَيْتَمَلَرَنِي اَشَلَرَنِي
عَدَالَلَهْ حَلَّ اَتمَثَلَرْ كَى، كَامِيَابْ
اوْلَسُونَلَار.
يوْخَسُولَارِينْ حَاقِينَدان دَنَقَاعْ اَتمَثَلَرْ»
۲۹ رب بُويُورُور:
«مَنْ بُونَلَارَا گَؤَرَهْ اُونَلَارِي جَرَالَندِيرِمايِيمْ؟
بلَهْ بَئِرْ مَلَنَدَنْ قَنَاصِيمِي آلمَايِيمْ؟
۳۰ بو اُولَكَهْ دَهْ حَجَرَتَلَى وَ دَهَشَتَلَى بَئِرْ اَشْ
باش وَرَئِبْ:
۳۱ پِيغَمِبَرَلَر يَالَانَدان نَبَلَشَكَ اَدَئَرَلَر،
كَاهَشَنَر اُوزْ اَنْقَتَدارَلَارِينا دَايَانَارَاق حَوْكَم
سَورَوَرَلَر.
خَالِقِيمْ دَا بُونَوْ بَيَهْ نَشَرِ!
آمَا آخِيرَدا نَهْ اَدَهْ جَكَسَنَزْ؟»

باخ، سَؤَلَرَئِمَي سَيَنَنْ آغَزِينَدا اوْدا،
بو خَالِقِي دَا اوْدُونَا چَوَرَهْ جِيمْ،
اوْد اُونَلَارِي يَانِدِيرِيب قَورَتَارَاجَاقْ»
۱۵ رب بُويُورُور: «باخ، اَي اَئَسِرايَشَلَ خَالِقِي،
اَوزَاقَدان اوْستَونَوَزَه بَشَرْ مَلَتْ گَتَشَهْ جِيمْ؛
دَلَشَنِي بَلَمَهْ دَيَشَنْ، دَدَكَلَشَنِي آنَلَامَادِيغَينْ
گَوْجَلَو وَ قَدَمَ بَشَرْ مَلَتْ.

۱۶ اُونَلَارِينْ اوْخَدَانَلَارِي آچِيقْ قَبَشَرْ كَمَنَدَرْ،
هَامِيسِي اَنْكَدَ دَؤْبَوْشَجَورَدَورْ.

۱۷ اُونَلَار سَيَنَنْ مَحَصُولَ وَ چَوَرَهِيَنِي
يَيَهْ جَكَلَرْ.
اوْغُولَلَار وَ قَيْزِلَارِينِي يَيَهْ جَكَلَرْ،
سَورَوَلَر وَ نَاخِيرَلَارِينِي يَيَهْ جَكَلَرْ،
مِينَلَر وَ اَنْجَئَر آغاْجَلَارِينِي يَيَهْ جَكَلَرْ.
اِعْتَنَمَاد اَتَيَشَنْ قَالَالِي شَهَرَلَرِي قَيلِينَجَالَ
دَاغِيدَاجَاقَلَارْ.»

۱۸ رب بُويُورُور: «حَتَّا اوْ گُونَلَر دَه سَنَزِي
كَامِيل قَيْرَيْب يَوْخ اَتَمِيهْ جِيمْ. ۱۹ بَشَرْ واخت
اُونَلَار سَورَوْشَاجَاقَلَار: «نَه اوْچَون تَارِيمِيزْ
رب بُوتَون بُونَلَارِي باشِيمِيزَا گَتَشَدِي؟» اوْ
واخت اُونَلَارَا بَلَه دَه: «نَجَه منِي تَرك اَدَبْ
اُوز اُلَكَهْ نَشَدَه يَاد آلاَهَلَارَا خَنَدَتْ اَتَيَشَنْ،
إِلهَجَه دَه يَاد آلَلِي لَرَه سَيَنَن اوْلَمَايَان اُلَكَهْ دَه
خَنَدَتْ اَدَهْ جَكَسَنَزْ.»

۲۰ بُونَوْ يَعْقوَب نَسَلَتَه اَعْلَان اَتْ،
بَهَوْدَايَا اَعْلَان اَدَبْ دَه:
۲۱ «بُو سَوْزَه قَوْلَاق آسِينْ،
ای عَاغِيلِيسِينْ وَ دَرَاكَه سَيَزْ خَالِقَ،
ای گَوْزِلَرِي اُولَارَكَن گَوْرَمَهِينْ!
قَوْلَاقَلَارِي اُولَارَكَن اَشَتَمَهِينْ!
۲۲ منَدَن مَغَر قَورَخَمُور سَوْنَزْ؟» رب
بُويُورُور:
«مَنَئِمَ حَوْضُور وَمَدا تَنَتَّه مَئَرَسَنَزْ؟
چَونَكِي مَنْ اَبَدِي فَرَمَانَلَا دَهْنَز اوْچَون
قَوْمُو سَرَحَد قَويِمُوشَام،
بُونَا گَؤَرَه دَه اُونَدَان كَچَه بَلَمَزْ.
شَپَهَلَرِي جَوْسَسَا دَاء، قَالَثَب گَلَه بَلَمَزْ.

۹ قوشونلار ربی بله دیئر:
تَكْدِنَ أَخِيرَ اوزوملر يېغىلان كىمى،
اىسراتلىشنى قالان اهاڭىسى دە يېغىلىپ
قورتاراجاق.

اوزوم يېغان كىمى گىننە مىنە بوداقلارينا
الڭىنى اوزات.

۱۰ كىمئنلە دانىشىم،
كىمە ائخطار ورئم کى، قولاق آسسىن؟
باخ، قولاقلارى باغلىدىر، اىشىدە بىلمىئرلر.
باخ، ربئىن سۆزۈندىن عار ادئرلر،
اوندان خوشلارى گلەملىر.

۱۱ آما من ربئىن قىصىي ائلە دولموشام،
اوزومون قاباغىنى تۇتماقدان يورولموشام.
«قىشبىنى كوچىهدە اولان اوشاقلارين،
يېغىلان جاوانلارين اوستونه تۆك.
بلى، آر دە، آر واد دا،
قوجا دا، ياشا دولموش آدام دا بېرىشكىدە
اسىر اولاچاق.

۱۲ اولرى، زەمللىرى، و آروادلارى دا
باشقالارىنا ورئىلە جىك.

چونكى آڭىمى اوڭىلەدە ياشايالارين
ضىدىننە اوزادا جاڭام.»

رب بويورور.

۱۳ «اونا گۆرە كى بؤيوىكىن كىچىيە قدر،
ھر كى حازام قازانچ دالىنجا قاچىر.
پىغمىرىدىن كاھىنە قدر ھر كى سەھىلە
قورور.

۱۴ خالقىمین ياراسىنى سۆزدە
ياخشىلاشدىرىپىرلار،
”صولح، صولح“ دېنلىر،
آما صولح يوخدور.

۱۵ اىتدىكلرى ائىرەنچ ائىشلر اوچون مىڭ
اوئانىرىدىلار؟
يوخ، اصلا اوئانمىرىدىلار،
اوئانىب قىزارماق دا بىلمىرنىلر.

۶ اورشىلەمئن موحاصىرەسى
ای بىنامىئن اۋوّلادلارى،
اورشىلەمئن اىچىننەن قاچىب قورتارىن.

۷ تىقۇعەدە گەرەنای چالىن،
پېت ھەگىمەدە بىر اششارە قويون،
چونكى شەممەلدىن فلاكت،
و بۇيۈك بىر قىرغىن ظاھىر اولور.

۸ من گۇزىل و طرئف قىزى،
صحىيون قىزىنىنى گىشىپ آتا جاڭام.
۹ چوبانلار اۆز سورولرى ائلە اونون يانىنا
گەلە جىكلەر،

اونون اطرافيىندا ھە طرفدن چادىر
قورا جاڭالار.

۱۰ ھە كىس اۆز پېئىنە سوروسونو اوتاراجاق.
صحىيون قىزىنىنىن ھىندا ئە دۇيوش اوچون
حاضىرلاشىن!
قالىخىن، گلەن، گون اورتا جاڭاعى هوچوم
إِدَك!

۱۱ واى حالىمىز، چونكى گون تو تۇقۇنلاشتىر،
اكسىشام كۈلەكلىرى اوزانىرى.
۱۲ قالىخىن، گلەن، گجە و اختى هوجوم إِدَك!
اونون سارايالارينى داغىداق!

۱۳ چونكى قوشونلار ربى بله دىئر:
(آغاچ گىشىن،

اورشىلەمئن قاباگىندا سنگر قورون.
بو شهر جىزالانمالى دىر،
چونكى ظولىمە دولوب داشىر.

۱۴ بىر بولاقدان سو نجه آخرى،
بو شهردىن دە پېسلىك إِلە فيشىرىرى.
اىچىننە قىدارلىق و سويعونچولوق سىسى
إِشىدئلىش.

۱۵ گۈزۈمون قاباگىندا دائىم درد و يارا وار.
۱۶ اى اورشىلەم، عنېرت آل،
يوخسا جانىم سىندىن آيرىلار،
سەنى خازابابا، آھالىسىز تورپاغا چۈزىرمەم.»

- ۲۲ رب بله دیش:
«باخ، شتمال اولکه سئندن بشر خالق
گلتر،
دونیانین اوzac پرلرئندن بؤیوک بئر
منلت قالخاجاق.
- ۲۳ اوخ-کامان و نزه ائله سلاحلانمیش،
قدار و رحمسئرئلر.
آتلارین اوستوندە گلرگن،
سسلرى دهنز کئمی گورلایر.
دؤيوشه حاضير دؤيوشچولر کئمی،
قاباغیندا دوزولە جىكلر کى، سنه هوچوم
اتسئنلر،
ای صحیون قیزی!»
- ۲۴ اونلارین خبرئى اشتىتمىشك،
آلرئمئز يانيمىزا دوشوب.
دوغان آرواد کئمی اونو آغرى و سانجى
توتوب.
- ۲۵ چۈلە چىخما، يولا دوشىمە،
چونكى دوشىمندە قىلىنج وار،
هر طرفده دەشت وار.
- ۲۶ اى مىتم خالقىمین قیزى، چول گىشن،
كولدە يووارلان.
يىگانه اوغلۇنا ياس توتان کئمى
ياس توت و آجي-آجي آغلا.
چونكى محو ادن، قىفلەن باشىمېزىن
اوستونو آلاجاق.
- ۲۷ «اي اِرمیا، من سنى قويىوشام کى،
حالقىمى يوخلايىب ائمتحان ادھسن،
اونلارا نظر قويوب عمل لرئى ائمتحان
ادھسن.
- ۲۸ هامىسى عننادكار عوصىيانچى دىر،
ئىماملىق اوجون گزئىلر.
بورونج و دمىز کئمى بىركدىئىلر،
هامىسى فاسىد اولوب.

- بونا گۇرە دە يىخىلانلار آراسىندا اونلار
دا اولاجاقلار.
من اونلارى جزالاندى دېغىم واخت پىرە
سەرئەلە جىكلر.»
رب بوپورور.
- ۱۶ رب بله دیش:
« يوللار قىرغىندا دايىنېپ باخىن،
ازىلدىن اولان طىقلرى سوروشون.
ياخشى يولون هارادا اولدوغۇنو اۋىرىنەن،
او يوللا گەدىن.
- او واخت جانىنیز دېنجلەك تاپار.
لاكتىن اونلار دەتلەر: «او يوللا گتمىھىجىنك.»
۱۷ من سئىن اوسىتونۇزە كىشىكچىلر قويوب
ددئم: «گەرنىز سىسەنە قولاق آسىن!»
آما اونلار دەتلەر: « قولاق آسمىماجاڭىق.»
۱۸ بونا گۇرە دە، اى مئلىتلەر، قولاق آسىن،
اي جاماعات، باشلارينا نە كەلەجىئى
بنلىش.
- ۱۹ اشىت، اى پىر اوزو،
باخ، من بۇ خالقىن باشىنا فلاكت گىشىرەم.
بو اونلارين نىئىتلەئىن نىئىجەسى
اولاچاق.
- چۈنكى مىتم سۆزلىرىمە قولاق آسمىيپلار،
قانونومو دا رە ادېلر.
- ۲۰ سېبادان گىشىتلەن كوندور،
اوzac اولكەدن گلمىش عطەرلى قامىش
نە يىشمە لازىمدىر؟
ياندىرما قوربانلارىنىز منه مقبول دىئل،
قوربانلارىنىز منه خوش دىئل.»
- ۲۱ بونا گۇرە دە رب بله دیش:
«باخ، من بۇ خالقىن قاباغىنما مانعىلر
قوياچاڭا.
- آتلار و اوغوللار بېرىشكەدە اونلارا
ائلىشىش بىخىلانلار.
قونشۇ دوستو ائلە بېرىشكەدە هلاك اولاچاق.»

کي، گلديب بوتون بو ائيرنج ايشلرئن اتمه سئنه داوم ورمىتىز؟^{١١} مگر منم آديملا چاغىرييالان بو معبد، سىزئن نظرىتىزدە، قولدور يوواسينا چورئىلشىپ؟ باخين، من، بلى من، سىزئن نه اتدىئىتىزى گۈرۈرم». «رب بويورور.

^{١٢} «ائندى آديمىي اىلك دە قويىدوغۇم شىلۇداكى مىسکىتمە گەدىن و گۈرۈن كى، خالقىم ائسرايتىش پېشلىتىنە گۈرۈن اونا نه اتدىئم». ^{١٣} رب بويورور: «ائندى كى، سىز بوتون بو ائشلىرى گۈرۈنۈز، دەھلەر سىزئىلە دانىشىدىغىم حالدا قولاق آسمادىنىز، سىزى چاغىرىدىغىم حالدا جاواب رومەدەتىز، ^{١٤} بونا گۈرۈ، شىلۇها نه اتدىئم، منم آديملا چاغىرييالان، يىل باغلايدىغىنىز بو معبدىلە، سىزە و آتالارينىزا وردئىشم بو پىرلە دە إله ادەجىم. ^{١٥} افرايمى نىلسەتىن اولان ھومۇطنلىتىزى نىجه آتدىم، سىزى دە گۈزۈمۇن قاباگىنidan إله آتاجاڭام.

^{١٦} سن آما، (اي ارميا)، بو خالق اوچون دوعا اتمە، اونلار اوچون يالوارىپ خاھەش اتمە، حوضورومدا دا شفاعت اوچون دايامما، چونكى سۆزۈنە قولاق آسمایا جاڭام. ^{١٧} مگر گۈرۈمورسىن كى، يەھودا شەھرلىتىنە، اورشلىم كوچەلرلىتىنە نه ادئرلر؟ ^{١٨} اوشاقلار اودون يىغىرلار، آتالارى اود ياندیرىريلار، آروادلار دا گۈئى ملکەسەنە* خەمئر توتوب فطرى پېشىرلىر. اونلار باشقۇ آلاھلارا مايمع تقدىملىرى ورئىزلەر كى، منى قىضبە گىتىرلىنلر». ^{١٩} رب بويورور: «مگر منى قىضبە گىتىرلى؟ مگر اۋىزلىنى اتىجىتىملىر، مگر اۋىزلىنى روسوای اتىملىر؟^{٢٠} بونا گۈرە دە پورىنگار رب بله دىئر: «باخ بو پىرئن، ائنسانلارين، حيونالارين، چۈل آغاچلارينىن، تورپاگىن مەحصۇلۇ اوستۇنە قىضىئەم و حىئدىئىم تۈكۈلەجك؛ آلىشىب ياناجاق و سۇزمىمەجك».

٢٩ كۈرۈك* شىئىتلە اوفورور، قورغۇشۇن اود ائچىنە آرىئىر.

دەئپچى عېت پىرە آرىئىر، چونكى پېسلەر آپرىلمىرلار.

^{٣٠} اونلارا «آتىلمىش گوموش» دئىيەجىكلەر، چونكى رب اونلارى آتىب.

معبدىدە بو تېرىستىلە

رېدىن ارمىيا بو سۆز نازىل اولدۇ: ^{٢١} «رېئىن معبدىئىن دروازاسىندا دور و اورادا بو سۆزۈ اعلان ادئب دە: «اي بوتون يەھودا، رېئى عبادىت اتمك اوچون بو دروازالاردان گىتنىلە، رېئىن سۆزۈنە قولاق آسىن! ^{٢٢} ائسرايتىش تارىسى اولان قوشۇنلار رىتى بله دىئر: يوللارينىزى و عمل لىتىزى ئىصلاح ادئن و من سىزى بو يىرده ياشاماغا قويارام. ^{٢٣} بورادا رېئىن معبدى وار، رېئىن معبدى وار، رېئىن معبدى وار دېئىب آلدادىجى سۆزۈرە بىل باغلامايمىن. ^{٢٤} اگر يوللارينىزى و عمل لىتىزى دوغىرودان اىصلاح ادەستىز، اگر قونشۇنۇلا، دوغىرودان عەددەللىھ رفتار ادەستىز، ^{٢٥} اگر قىرې، پىتىمە، و دول آروادا طولم اتىمەستىز، بو يىرده گوناھسىز قان تۆكمىھى سىئىز، باشقۇ آلاھلارىن طرفدارى اولمايىب اۋۇزۇنۇزە ضرر وورمايسىنىز، ^{٢٦} او زامان بورادا، ابىلنىك آتالارينىزا وردئىئىم تورپاقدا، سىزى ياشاماغا قويارام.

^{٢٧} باخ، سىز فايداسىز اولان آلدادان سۆزۈرە يىل باغلايدىرسىنiz. ^{٢٨} مگر او لار كى، اوغۇرلۇق ادەستىز، آدام اوللۇرە سىئىز، زىئنا ادەستىز، يالاندان آند ائچەسەتىز، بەقل بوتلىئە بوخور ياندیراسىنىز، تانىمادىغىنىز باشقۇ آلاھلارىن طرفدارى اولايسىنىز، ^{٢٩} سونرا منم آديملا چاغىرييالان بو معبدە گللىپ حوضورومدا دوراسىنىز و بىز آمەنـ آمانىيقدا يىق دئىيەسەتىز

يانديرسينلار. من بله بئر شيى نه امر اتدئم، نه
ده آغليما گىشىدئم.”

٣٢ رب بوپورور: ”بۇنا گۈرە دە، باخىن، إله
گونلار گىله جك كى، او رايما توفت و يا بېن هىئۇم
درەسى يوخ، قىرغىن درەسى دىئلەجك.
توفقىدە پىر قالمايانا قدر اۇلولرى باسىدىراجاقلار.
٣٣ بو خالقىن جىسىلىرى گۈيىدەكى قوشلارا،
يردەكى حيوانلارا يىمك اولاچاق، اونلارى
قورخودوب قاچىردان دا اولمايا جاقدىرى.
٣٤ يەھودا شەھرلەئىندە، اورشلەم كۆچەلەئىندە
سۈئىج و شادلىق سىسەنى، بىـ گلەن سىسەنى
گىسە جىم، چونكى اۈلکە و ئەن اولاچاق.”

A رب بوپورور: «او واخت يەھودا
پادشاھلارينىن و باشچىلارىنىن،
كاھنلەئىن، پىغمېرىلرئىن و اورشلەمە
ياشايالارين سوموکلەئىنى قېئىرلەئىندە
چىخارىدىپ آتاچاقلار.^٢ اونلارين سوموکلەرى
سۋەدىكلەرى، قوللۇق اتەئىكلىرى، طرفدارى
اولدوقلارى، آختارادىقلارى، و سىجەدەتەئىكلىرى
گۈشىن، آيىن و بوتون گۈئى جىشەم لەئىن
قاپاگىينا تۈركەلەجك. اونلار بىر پەري يەغلىب
باسىرىيلمايا جاقي، تورپاغىن اوسىتوندە بېشىن
كىئى اولاچاق.^٣ بو پىش طايفادان صاغ
قالانلارين ھامىسى، آتدىغىم ھەرىدە حىاتى
يوخ، اۋلۇمو سېچە جك». قوشنالارين رىبى بله
بوپورور.

خالقىن دۇنوكلىو

٤ اونلارا دىئەجىكسن: رب بله دىش:

«مگر يېخىلانلار قالخمازلار؟

يولدان آزان مگر گرى قايتىماز؟

٥ بىس نه اوچون بۇ خالق يولدان آزىز؟

نه اوچون اورشلەم دائم دۇنوكلىك ادئر؟

اونلار يالانى بىر كى توتوپلار،

دۇئىمك ائستەمەتلەر.

٦ من قولاق آسيب اشتەمىشم:

دوز دانىشمايىپلار،

٢١ ائسرايىلئىن تارىسى اولان قوشنالار رىتى
بلە دىش: «يانديرسا قوربانلارينىزى باشقان

قوربانلارينىزا قاتىب آت يىشىن.^{٢٢} چونكى
آتالارينىزى منصىر تورپاغىنidan چىخارىدان

واخت، يانديرسا قوربانى و باشقان قوربان
بارەدە اونلارا امر ورمەدئم و بىر سۈز دەمدەنم.

٢٣ آنجاق اونلارا بۇنو امر ادئب دەنم:
”سۈزۈمدىن ائطاعت ادئن. او واخت من سىئىن

تارىيىز اولارام، سىز دە مىتم خالقىم اولارسىنىز.
ھە بارەدە سىزە امر اتىئىم يوللا گىدرىشىتىر و

اوغر فازانارسىنىز.”^{٢٤} آماً ائطاعت اتەمەدلەر،
قولاق آسمادىلار. بۇنون عوضىتىنە اۋز ائستىكلەرنە

موطابىق، پىئىس اوزكىلەئىن عىننادكارلىغىنىنا
موطابىق حركەت اتىدلەر، ائرەلەي يوخ، گىرىئە

گىتىلەر.^{٢٥} آتالارينىز مىصىر تورپاغىنidan
چىخدىقلارى گوندىن بۇ گونه قدر، قوللارىم

پېغىبىرلىرى ھەر گون دەفلەلە بانىنىزا گۈندەردەنم.^{٢٦}

آماً منى اشتەممەدلەر، قولاق آسمادىلار،
عىننادكارلىق اتىدلەر، آتالارىنidan دا پىش ائشلەر

گۈردىلەر.

٢٧ سىن بۇتون بۇ سۈزلىرى اونلار دىئەجىكسن،
لاكتىن سىنە قولاق آسمادىاچاقلار؛ اونلارى

چاغىرلاجاسان، لاكتىن سىنە جاواب ورمە يەجكلىر.^{٢٧}

٢٨ سىن اونلارا ھە: ”بۇ ھەمن خالقىدىر كى، اۋز
تارىسى رىشىن سۈزۈنە قولاق آسمادى و
جزادان عېرىت آلمادى؛ حقىقت يوخ اولوب

و اونلارين آغىزىندان گىستىلەب.

٢٩ اى اورشلەم، ساچىنى كىشىب آت،

لوت تېھلەر اوسىتوندە مرشىيە اوخو،

چونكى رب قىبلىنىيلىنى نىلى رە ادئب،

ترىك ادئب.

٣٠ اونا گۈرە كى، يەھودا اۋولادلارى گۈزۈمەدە
پىش اولان ائشلەر گۈرۈبلر.” رب بوپورور.

”مىتم آدىملا چاغىريلان معىبدە ائىرېنچ
بۇتلارنى قويوب اورانى نجىلسەلەيىتلەر.^{٣١} اونلار

ېن هىئۇم درەستىنەكى توفىت پرسىتشگاھلارىنى
شىكىلەر كى، اوغوللار و قىزلارىنى اوددا

۱۳ «اونلارى قطعن قيراجاغام،
رب بله بويورور.
«ئىك اوزوم گىئرمىيەجك،
انچىر آغاچى بار ورمەيەجك،
ياراپاق سولاجاق.
من اونلارا نه وردئم،
هامىسىي ئالرىندن آليناجاق.»

۱۴ نه اوچون پىئىمىزدە اوتورموشوق؟
يىغىلىن، قوى گدىئ قالالى شەھرلە
گىڭر،

قوى اورادا هلاك اولاق،
چونكى تارىمiz رب بئى هلاك اولماغا
تسائىم ادئب،
بىنە زەھرلى سو ائچىردىئ،
اونا گۈرە كى، رېتىن ضىندىئە گوناه اتىمىشىك.
۱۵ صولح گۈزلەيىردىك، آما هەچ خىئر
گىلمەدى.

شقا وختىنى گۈزلەدىك،
آما باخ، دەشت گىلدى.
۱۶ «داندان اونلارين آتىلارينين فينخىرىتىسى
إشىندىلشىر،
آتىلارينين كىشىمە سىئىندىن بوتون اولىكە
تىترەيشر.

اونلار گللىرلە،
تورپاگى و اورادا اولان هەرىشىي،
شەھرى و اورادا ياشايانلارى
پىئىب-قورتارىلار.

۱۷ باخىن، من اوستۇنۋە ئاثلانلار،
اووسونلا رام اولمايان افغانلار گۈندەرەجىم،
اونلار سىزى سانجا جاقلار.» رب بله
بويورور.

ارميانىن خالقىن طالىمى اوچون نارا حتايلىغى
۱۸ قوصىم منى اۋۇزوندە بوغور،
اورەيىم سىئىندە طاقىسىزدىئ.
۱۹ باخىن، قولاق آسین!

«نه اتدىم؟» دىئب هەچ كىس اۋز
پېسىلىنىندان تۈوبە اتىمئر.
ھە بئىرى دۇيوشە آتىلان آت كىئىمى،
اۋز يولونا طرف دۇنوب.
۷ حتا گۈيىدە اوچان لىلەك دە اۋز وختىنى
بىلشىر،

قومرو، قارانقوش، و دورنا دا
اچقوب گلەجىكلەرى واختى ساخلايىر،
آما مىتم خالقىم رېتىن حۆكملىقى بىلەتىر.

۸ نەجە دئىيە بىتلەرسىن كى، «بىز حىكىمتلى يىك،
رېتىن قانۇنۇ بىزىدەدئر؟»

باخ، كاتىبلەرن حىئەلە كەن قالمى،
اونو بىر يالانا چۈرۈتىب.

۹ حىكىمتلى لە روسوای اولورلار،
چاشىب تورا دوشۇرلە؛

باخ، اونلار رېتىن سۈزۈنۈ رەد دەتىلە.
سىن اونلارين حىكىمتى نەدەدئر؟

۱۰ بونا گۈرە دە آرۋادلارىنى باشقۇ آداملار،
زەمنلىقىنى دە باشقۇ صاحبىلەر ورەجىم،

اونا گۈرە كى بؤيووكدىن كېچىچىھ قدر،
ھە كىس حارام قازانچ دالىنجا قاچىر.
پىغمىردىن كاھىئە قدر، ھە كىس حىلە
قورور.

۱۱ خالقىمىن قىزىيەن ياراسىنىن سۈزىدە
ياخشىلاشدىرىلار.

«صولح، صولح» دىشىلر،
لاكىن صولح يوخدور.

۱۲ اتىئىكلەرى ائىرۇچ اشىل اوچون مىگر
اوتابىرىدىلار؟

بۇخ، هەچ اوتابىرىدىلار،
اوتابىيىق-قىزازماق دا بىلەمئىردىلەر.
بونا گۈرە دە يىخىلانلار آراسىندا اونلار
دا اولا جاقلار.

جزالاندىرىلىدىقلارى واخت، بېرە
سېئەلەجىكلەر.»
رب دىشىر.

قارداشیاننا دا اعتماد اتمه سئن.
 چونکي هر قارداش آيریسينا حئيله
 ائشلەدئر،
 هر قونشو نۇمالىق اۋىز.
 ھەر كىس اۋىز قونشۇسونو آلدادىر،
 دوغرو دەئر.
 دەل لەئىنى يالان دانىشىماغا اوپىرىدىئىلر،
 يۈرۈلەتىن قەدر گوناھ ائشلەدئىلر.
 اى ئېرمىا، حىئىلەنئۇن اورتاسىنىدا ياشايىرىز
 حىئىلەدن اۋەتىرى منى تانىيماق ائستەتمن
 رب بله بويورور.

۷ بونا گوئه ده قوشونلار رئي بله دېش:
«باخ، من اونلارى أرئىدېب
خالىشلىڭىزەجىم،
ائماغاندان كچىرەدەجىم.
چونكى خالقىمین قىزى اوچون داها نە
اده بىتلەرم؟
۸ دېل لرى اۋلدۇر وجو اوخدۇر،
مكىلە دانىشىلار.
پېرى آغزى ائله قوشوشۇنا بارىشىدان
دانىشىر،
لاكتىن اوره يېتىدە اونا تالە قورور.»
۹ رب بويور:

۱۰ داغلار اوچون آغلايىب ياس تو تاجاغام،
 چولۇن اوتلاقلارى اوچون مرئىيە
 او خوييا جاغام.
 چونكى هامىسى يانىب،
 داها كىمسە اورادان كچمئر،
 ناخىرين بؤйүرمەسى إشىندىلمىئر؛
 گۆيىن قوشلارى و وحشى حيوانلار دا
 فاچىپ گەدىب.

۱۱ «اور شلئمی داش قالا قلارينا،
چاقال ييو واسينا دؤنداره جيم؛

اوراق اولکه دن خالقیمین قیزینین
فریداینی اشتدئم:
[مگر رب صحیوندا یو خودرو؟]
اوونون پادشاهی مگر اورادا دیئل؟

اونلار نه اوچون اويمىا بوتلرى ائله،
ياد بوتلرى ائله منى قىبىلنىڭ ئىپلر؟

۲۰ بیچن آخیرا چاتدی، یای قورتاردي،
بئز خلاص اولماديق.»

٢١ خالقیمین قیزینین یاراسیندان من ده
یارالاندیم،

یاس تو تموشام، دهشت منی بورویوب.
۲۲
مگر گنلعادادا ماحلم یو خدودر؟
مگر اورادا حکتم یو خدودر؟

اگر وار،
بس خالقیمین قیزینا نه اوچون شفا
و ئلمەدی؟

(کاش کی، باشیم بولاق اولایدی،
گوزلئمن یاش چشمہ سنه دؤییدی کی،
حال قمین فیزینین اولدورولنلری اوچون
گجه-گوندوز آغلاپیم.

کاش کی، کئمسہ منه صحرادا
سیھالارین سیغیناجاغینی وریدی کی،
من خالقیمی ترک ادیب
او نلاردان او زاقلاشا یادیم.
چونکی او نلارین هامیسی زئنا کار دیر لار،
خائن سیغیندیر لار.

۳ دل رئنی یالان اوچون کامان کئمی
دارتیلار،
اوکلهده حقئت اوچون يوخ، یالان
اوچون گوجلهنبلر،
چونکى پىسلەپى پىسلەك دالىنجا ادئرلر،
و منى تانيمىلارلا. رب بويورول.
۴ هېر كىس قۇنشوسوندان چىكتىشىن،

هر کس قونشوسونا مرئیه او خوماغی
اویرتیشن.

۲۱ چونکی اولوم پنجره لرئمنزه دیر ماشیب،
سارایالریمیزا گرئب کی،
کوچه ده او شاقلاری،
میدانلاردا جاوانلاری قیریب گسشن.

۲۲ دانیش: «رب بله دیش:
”انسان جسلاری زمده پیش کتمی،
بیچنچتنشن دالینجا قالان تایا کتمی بره
بیخیلاجاق.
آما اونلاری ییغیب آپاران اولماياجاق.“»

۲۳ رب بله دیش: «قوى حئكمتلی آدام
حئكمتی ائله فخر اتمه سئن، ائگنگد اوز گوجو
ائله فخر اتمه سئن، وارلى دا اوز ثروتى ائله
فخر اتمه سئن. ۲۴ آنجاق فخر ادن بونونلا
فخر اتسئن کى، منى درك ادئر و تانى بىر.
بىلەر کى، من پر او زوندە مەجىلە، عدالت و
صالحىكلە عمل ادن ربم. چونکى بونلارдан
خوشابىرام.» رب بله بويورور.

۲۵ رب بويورور: «باخین، او گونلر
گلڭىر کى، من بوتون آنجاق جئسمىن ختنە
اولانلارى جزالاندىرى جاگام؛ ۲۶ مئشىرى،
يهودانى، ادمو، عَمُون اوپولادارىنى، موآبى،
چۈلدە ياشايىب گكىل لرئنى قىرخانلارىن
هاميسىنى جزالاندىرى جاگام، چونكى بوتون بو
مئلتەر ختنە سئزدئرلەر، بوتون ائسرايىش نىلىشىن
دە اورەبى ختنە سئزدئر.»

تارىيا عنبادت و بوتەرە پرسىتىش
(ارميا ۱۵:۵۱-۱۹)

١٠
رېئن سئە دىئى سۆزو إشىدئن،
ای ائسرايىش نىلى!
٢ رب بله دیش:
»آيرى مئلتەرلىز يولۇنۇ اؤيرىنمەيىن،
گۇئى علاماتىرندان دەشتە گلمەيىن،

يهودا شهرلرئى ساكىنىش بئر خارابالىغا
چۈئەر جىم.»

۱۲ حكىم بئر آدام مگر وار، بونو آنلاسىن؟
كىم وار كى، رېئن دىلى اونونلا دانىشىب، إله
كى، او دا اونو اعلان اتسىن؟ نىھي بولوك
محى او لوب، صحراء كىمى يانىب و هچ كىن
اورادان كچمەر؟ ۱۳ رب ددى: «ونا گۇرە بله
اولدو كى، اونلار اوچون قويىدۇغۇم قانۇنومو
ردە تىدلەر، سۆزۈمە قولاق آسىمىيپ اونا
موطابق عمل اتمەتلىر، ۱۴ لاكىن اوركىلرئىن
عىندادكارلىغىنا گۈرە رفتار ادئب آتالارينىن
اویرتىدىيى كىمى بىغىل بولتىرىشىن دالىنجا
گىتىدلەر. ۱۵ بونا گۈرە دە ئىسرابىلەن تارىسى
اولان قوشۇنلار ربى بله دىش: ”باخ، من بو
خالقا يووشان ېدىئرە جىم، اونلارا زەھرلى
سو ائچىرەدە جىم. ۱۶ اونلارى إله مئلتەرلىش
آراسينا سېپەلەيە جىم كى، اونلارى نە اۋزلىرى
تائىمىشىدىلەر، نە دە آتالارى اونلارى محى
ادنە جىك آرخالارىنجا قىلىنج گۇئىدرە جىم.»

۱۷ قوشۇنلار ربى بله دىش:
(ائندى دوشۇنون،

مرئىيە چى آروادلارى چاغىرىن گلستىلەر،
شۇن ادن آروادلارى چاغىرىن گلستىلەر!
۱۸ قوى اونلار تىلسىب او قدر بىزئىم اوچون

مرئىيە او خوشۇنلار كى،
گۈزلىرمىزدىن ياش آخسىن،
كىرپىكلىرمىزدىن سو سوزولۇن.»

۱۹ چونكى صحىيوندان شۇن سىسى إشتىلەر:
بىز نجه تالان اولوندوق،

يامان روسواي ادىلمىشىك،
چونكى اولكەنلى ترک اتمىشىك،
چونكى مسکىنلرئىمىزى داغىدىپلار.»

۲۰ اى آروادلار، رېئن سۆزۈنۈ إشىدئن،
قويون قولاقلارينيز اونون آغىزىندا
چىخان سۆزو اشتىسىن.
قىزلارىنiza شۇن اتمەبى اؤيرەنن،

وار اولان تارى دير، ابدى پادشاه او دور.
قىضىنەن پر تترهير،
حىذىتىنەن قاباغىندا مئلتلر دورا بىلمىز.

۱۱ اونلارا بله دئىيە جىكسن: «يرى و گۈيو
ياراتمايان آلالاھلار ير اوزوندن و
گۈييون آلتىندان يوخ اولا جاقلار». *
۱۲ ريدىر كى، قودرتى ائلە پر اوزونو ياراتدى،
حىكمتى ائلە دونياني قوردو،
درَاكەسى ائلە گۈيلىرى يايدى.
۱۳ او گورلاياندا، گۈيلەركى سولار جوشما
گللىر،

پىرئىن اوجقارلاريندان بولودلارى اوجالدىر،
ياغيش اوقچون شىمشك چاخدىريير،
آنبارلاريندان كولك چيخاراير.
۱۴ هر كىس آغىلىسىزدیر، معرۇفتىزدئىر.
هر زىرگىر دوزلەتكىي بوتدن اوتانىر،
چونكى اونون تؤكىدبو بوت پوچدور،
اونلاردا نفس يوخدور.
۱۵ اونلار بوش شى دئىرلر،
مسخەرە دئىرلر.

جزا واختلاتىرى گلن زامان، اونلار دا محو
اولا جاقلار.

۱۶ لاكتىن يعقوبا نىصب اولان اونلارا بىزەزمىز؛
چونكى هر شىي يارادان او دور.
ائسرابىئىل اونون ائرث قېئلەسى دئىر،
اونون آدى قوشونلار رىي دئىر.

۱۷ اي موحاصئەرە يە آلينان شهردە ياشايان،
اشىالارىنى يىدن باقلامىا يىغ.
۱۸ چونكى رب بله دېشىز:
«باخ، من بى دەفه اۋلەكەنشن ساكتىنلىنى
سپاندلا آتاجاغام.
اونلارى سىخىشىدىرا جاڭام كى،
دوشمن آتنەن كېچىنلىر».

بونلاردان باشقما مئلتلر دهشت ادئرلر.
۳ چونكى خالقلارين رسم-روسوملارى
بوش شى دئىر.

مشەدن كىستەمىش او دوندور،
اوستا آتنىن گىكىسى ائلە اونا شكىل
ورئى.

۴ اونو قىزىل و گوموشلە بېزىرلر،
چىكوجلا، مىخلا بېركىتەئلر كى،
پېرە هل ئەممەشىن.
۵ بوتلىرى خىيار بوسنانىداكى مەرسك كىمى
دئىرلر،
دايىشا بىلمىئلر.

اونلارى داشىماق لازىمدىر،
چونكى پىرئە بىلمىئلر.
اونلاردان قورخىماين،
چونكى هچ بىر ضرر يىتە بىلمىئلر،
فايدالارى دا هچ يوخدۇر». »

۶ سىنەن كىمى تارى يوخدور، يارب؛
سن بئۇيوكىن، عظمتەدە آدين بئۇيوكىدور.
۷ اى مئلتەرئىن پادشاهى، سىنەن كىم حۇرمەت
اتقىز؟

سىنەن حۇرمەت ياراشىر،
چونكى مئلتەرئىن بوتون حىكمتلىلىرى
آراسىندا،

بوتون مملكتەرئىنە سىنەن كىمىسى يوخدور.
۸ اونلارىن ھامىسى عاغىلىسىز و آخماقدىرلار،
فايداسىز بوتىلدەن نە اوئيرەنەلەبئىلر كى؟

آغا جادان دوزلەمىشىدئىلر!
۹ تەرىشىتىن دۇيولمۇش گوموش،
اوفا زادان قىزىل گىتىرئىش.

اوستانىن و زىرگىئىن ئىلى ائلە دوزلەتلەن بوتە؛
لاجورد و ارغوان پاتار گىتىدئىرئىش.
ھامىسى باجاريقلى آداملارىن ئىلى ائشى دئىر.
۱۰ آما رب حقىقى تارى دير.

تارینین عهدئنه خیانت

ربند ارمیایا بو سوژ نازئل اولدو:
۱ «بو عهدئن سؤزلرئنه قولاق
آس، يهودا آداملارينا و اورشلئمde ياشيانلارا
دېبب^۳ بىلدئر کي، اشرايىلن تاريسى رب
بله دېش: "لەنن اولسون او آداما کى، بو
عهدئن سؤزلرئنه قولاق آسمىر.^۴ بو عهد
بارھەستنە من آتالارىنىزى مەتصىر تورپاگىندان،
دەمىز آرئىن كورەنئن ائچىنندن چىخارتىديغىم
واخت امر ادئب دەئم: مىئم سۈزۈمە قولاق
آسىن، سىزە امر اتدىئىم هەر شىيى ادئن. او
واخت سىئە مىئم خالقىم، من دە سىزئن تارىينىز
اولارام.^۵ بلە ادەسەئىن، من دە آتالارىنىزا آند
ائچىب و عده وردئىم شىيە عمل ادەرم، بو
گون سىزئن اولان تورپاگى-سۇد و بال آخان
تورپاگى سىزە ورەرم."» او واخت جاواب
ورئب دەئم: «آمئن، يارب.»
۶ رب منه ددى: «بو سؤزلرئن ھامىسينى
يهودا شهرلرئنده و اورشلئم كوجەلرئنده جار
چىكىت دە: "بو عهدئن سؤزلرئنه قولاق
آسىن، اونلارا عمل ادئن. ۷ بلى، من آتالارىنىزا
اونلارى مەتصىر تورپاگىندان چىخارتىديغىم
گوندىن ائندىئى قىدر جىئىدى ائخطار ورەئم.
اونلارا دەھەلرلە ئاخطار ورئب دەئم: مىئم
سۈزۈمە قولاق آسىن.^۸ آما گىنھ دە اونلار
قولاق آسمادىيلار، دئقىت اتمەدلىر. هەركىس
پېنس اورەيىشىن ئەندادكارلىغىينا موطابىق
ياشادى. بونا گۈرە دە، من بو عەددە دېنلىن
بوتون جزالارى اونلارين باشىيا گىتىرىدىم. من
اونلارا بو عەددە عمل اتمەبى امر اتمىشىئم،
آما اونلار عمل اتمەدلىر."»
۹ سونرا رب منه ددى: «يهودا آداملارى و
اورشلئمde ياشيانلار آراسىندا بىر قىصد اوزە
چىخىب.^{۱۰} اونلار سؤزلرئمە قولاق آسماق
ائىستەمەين آجدادلارىنىن گوناھلارينا قاييدىيلار،
باشقا آلاھا لارين طرفدارى اولوب اونلارا

ارمیانین دوعاسى

- ۱۹ يارامدان اۋىرى، واي حالىما!
يارام صاغالماز.
آنجاق من دەئم:
«قطعن، مرض، مىئم مرضىم،
اونا دۆزمەلى يەم»
۲۰ چادىرىمەن يېخىلىپ،
بوتون ائپلەم قوپوب.
اوشاقلاريم منى ترک ادئب و آرتىق
يۇخدۇرلار.
- چادىرىمەنى تزەدن قوران، پرەھەلئىمى تزەدن
آسان قالمايىب.
۲۱ چونكى خالقىن چوبانلارى آغىلىسىز
اولوبالار،
ربند مصلحتى ئامىسالار،
بۇنا گۈرە دە اوغور قازانمايىسالار،
بوتون سورولرى دە داغىلىپ.
۲۲ بىر خېر سىسى گلڭىز، قولاق آسىن!
شىمال اولكەسەئىن بئۇيوك گۇرۇلتۇ
گلڭىز كى،
يەھودا شهرلرئى خارابالىغا،
چاقال يوواسىنا چۈرئىن.
- ۲۳ يارب، بىلئىرم كى، ائنسانىن ئۇمۇرۇ اۋز
آلشىدە دېنلى.
قدىملەئىنە طرقى ورمك دە اونون ائشى
دېنلى.
- ۲۴ منى ائصلاح ات، يارب،
آنجاق قىضىتىنە يوخ، عدىللە.
بۇخسا منى ھەچ چىخاردارسان.
۲۵ قىضىتىنى سىنى تانىمایان مئلىتلىئن،
آدىنى چاھىرمایان طايفالارين اوستونە
تۆك.
- چونكى اونلار يعقوب نسلىنى اودوبلار،
اونو يېش-قورتارىبىلار،
بوردونو وثران قويوبالار.

ارمیانین جانینا سوئی قصد

او واخت رب اونلارین اندیشکلرئى منه ^{۱۸} بىلدىرىدى. او بونو منه آشكار اتدى، من ده خىبار اولدوم. ^{۱۹} آما من گىسلەمەيە آپارىيالان موطئۇ قوزۇ كىمى اىدئم؛ بىتلەمىزدەم كى، اونلار مىشم جانىم اوچۇن قىصد حاضىرلا يىب دىئرلەر: «گلئىن، أغاجى و ميوھەستى محو ادك، اونو دېرئلەر دېيارىيدان يوخ ادك كى، آدى بىش داها خاطىرلەنماسىن». ^{۲۰} آنچاق، اى قوشۇنلار رىتى، اوركىلىرى و فىڭىزلىرى ائمتاحانا چىكىن، عەددەلى تىحاكىم، منه ائمكىان ور كى، اونلاردان آلاجاغىن ئىئاصاصىنى گۈرۈم! چونكى من اۋۇز ائشىمى سەن تاپشىرمىشام.

^{۲۱} بونا گۈرە دە رب سەن اۇلدۇرمك ائستىين و «ربىئىن آدى ائله نېتىڭ اتمە، يوخسا بىزىم ائمئىزدە اۇلۇرسىن» دېئىن عناتوت خالقى بارەدە بىلە دىئر: ^{۲۲} «بىلى، قوشۇنلار رىتى دىئر: «باخ، من اونلارى عىنرئىب جزا لاندىرا جاڭاغا! جاوانلارى قىلىتىجلا هلاك اولا جاقلار، اوغۇللارى و قىزىلارى آجلىقىدان اۇلە جىكلەر. ^{۲۳} صاغ قالان اولما ياجاق، چونكى من عناتوت خالقىنinin باشىينا فلاكت گىتىرەجىم، بو اونلارين جزا ئائىل اولا جاق.»

ارمیانین تارىييا شىكايىت ادئر

اگر سىئىلە موباختە إتسەم، **۱۲** سن حاقلى چىخارسان، يارب. لاكتىن گىتنە دە عدالت بارەدە سىئىلە دانىشماق ائستەيىرم. نە اوچۇن پىش آداملار عمل لرئىنە اوغۇر قازانىيلار، بىتون خاچىلەر دئنج ياشايىرلار؟ ^۲ اونلارى سن اكىپسەن، كۆك دە سالىپلار، بئۇيۇرلەر، بار دا وردئلەر. سن اونلارين دئل لرئە ياخىنسان، آما اوركىلىرىنىڭ اوزا قىسان.

قوللىق ادئرلەر. ائسرايىل و يەھودا نىلى اونلارين آتالارى ائلە باغانلا دىغىيم عەدئىمى پۇزۇپلار. ^{۱۱} بونا گۈرە دە رب بىلە دىئر: «باخ، من اونلارين اوستۇنە بلا گىتىرەجىم و اوندان قاچا بىلەمەيە جىكلەر؛ اونلار منه اوز توپب فرياد ادە جىكلەر، لاكتىن من اونلارى اشتەممەجىم. ^{۱۲} او زامان يەھودا شەھەرلىرىنىڭ اھالىسى و اورشائىمەدە ياشايىانلار گەدىب بوخور ياندىز دېقلارى آللاھلاردا اوز توپب فرياد ادە جىكلەر، آما بىلە آللاھلار بىلەن گىلدەتىي و اخىت اونلارى اصلا نىچات ورمە يەھىكلەر. ^{۱۳} چونكى اي يەھودا، شەھەرلىرىنىڭ سايى قدر سىئىن آللاھلارين وار؛ سىئى اورشائىم كۆچەلرلىرىنىڭ سايى قدر اوتاندىز يېچى شىلەر قوربانگاھلار، بىعەل بوتلىرىنى بوخور ياندىز بىرماق اوچۇن قوربانگاھلار دۆزلىدىسىتىن.»

^{۱۴} بونا گۈرە دە سەن بىلە خالق اوچۇن دوعا اتمە، اونلار اوچۇن يالوارىپ خاھىش دە اتمە. چونكى فلاكتىرىنى دەن اۇتىرى منه طرف فرياد ادنەد قولاق آسمایا جاڭاغا.

^{۱۵} مۇئىملى خالقىمەن، بى قدر پىش عمللى اتدىئىتىن سۇنرا،

مئمۇن اوئەمەدە نە حاقي وار؟ تقدىس اولۇنۇمۇش أتىن چوخلۇغۇ ائلە مىگر اوستۇزۇن بىلە چىكتىلەر،

إله كى، سەن مىۋئەسەن؟

^{۱۶} رب سىئىن آدىنى «ياخشى مىوهسى اولان، گۈزلى كۆرۈنۈشلۈ ياشىل زىتون آغاجى» قويىدە.

اىندى اما بئۇ يوك طوفانىن گورولتوسو ائلە آغاجى او دلا يىب،

اونون بوداقلارى قىرىلىپ،

^{۱۷} سىنى آكىن قوشۇنلار رىتى قرار ورئىب كى، باشىينا فلاكت گىتىرىنى. چونكى ائسرايىل و يەھودا نىلى پىشىڭ ادئلەر و بىعەل بوتلىرىنى بوخور ياندىز ماقلا منى قىضىلىنىڭ تىپلەر.»

مگر هر طرفدن بیرتیجی قوشلار اونون اوستونه تؤکولورلر؟
گدئن، بوتون وحشی حیوانلاری ییغین، پیئب-قورتارماق اوچون اونون اوستونه گتھرئن.
۱۰ بىز چوخ چوبان اوزوم باغىمى وئران ادئب، زەنمى تاپىدا لىيېب آزىتلر، سوئىلىمى زەممى بوش چۈلە چۈئىتلر.
۱۱ اونو خارابا قويوبىلار، خارابالىق ائچىننە حوضۇرۇمدا ماتم توپوب.
بوتون اولكە وئان قالىب، لاکىن هىچ كىشىن ۋېچئە دېئل.
۱۲ چۈلدەكى بوتون چىلىپاق تېلەرە محو ادنلار گلئىن، چونكى اولكەنن بىز اوجوندان او بىرى اوجونا قىدر رېئىن قىلىنجى قىرىپ-تۈكۈر.
۱۳ اونلار بوغدا آكتىلر، لاکىن تىنكان بىچىتلر. زىحىت چىكتىلر، آما خىشىر گۈرمە يېئلر.
رېئىن آلوولانان قىضىئىن اۇتىرى، مەحصوللارينىزدان اوتانىن!
۱۴ رب بله دېئر: «بوتون پىش قوشلارىما گلشنىجە، اونلارا كى، خالقىم اشرايشىلە ائرث اولاقا وردئىشە مولكە توخۇنۇرلار، من اونلارى تورپاقلارىندان چىخاردىپ آتاجاغام، اونلارىن اراسىيىندان يەودا نىسلەنى دە چىخاردىپ آتاجاغام.
۱۵ آما اونلارى چىخاردىپ آتىدىقدان سۇنرا، گەنە اونلارا رحم ادەجىم. هر كسى اۋز ائرثىتە، اۋز مولكۇنە قايتارا جاغام. ۱۶ اگر اونلار خالقىمىن يوللارىنى حقەقىتن اۋيرىنسەل؛ خالقىمما بىعىل آدى ائلە آند ائچىمەيى اۋيرتەئىكلەرى كىنى، "وار اولان رېبە آند اولسون" دېئب مەتم آديملا آند ائچىسەل، او زامان خالقىمىن اراسىيىدا برقرار اولا جاقلاقلار.

۳ آما منى، يارب، سەن تانى بىرسان، منى گۈرورىن؛ اورە يەئىن سەنە اولان دوشۇنجه لەئىن ائمتاحان ادئرسن.
اونلارى قوربانىق قويون كىمى آيىر، هلاك گۇنۇ اوچون حاضىرلا.
۴ نە واختا قدر اۇلكە ياس توتاجاق، بوتون چۈلە اوتلارى قورو ياجاق؟ اورادا ياشايانلارىن پېسىلىيى اوزوندن حىوانلار و قوشلار محو اولوبىلار.
چونكى انسانلار دېئلر: «تارى عاقبىتىمىزى گۈرمە يەجك.»

تارىينىن جاوابى

۵ (اي ارميا، اگر سەن پېيادالارلا قاچاندا يورولدون، آتالارلا نىجە قاچا بىتلرىسىن؟ اگر آمئن-آمانلىق اولان تۈريقا دا بىخىلاسان، اوردون چايىنин كنارىنداكى سىخ مىشەدە نە ادەجىكسىن؟
۶ حتا اۋز قارداشلارىن-آتا إۋەن دە سەنە خيانات ادىبلر، اونلار دا سىنن دالىنجا اوجادان باغىرپىلار. سەنە ياخشى سۆزلىرى دە، اونلارا ائنانما.

۷ (ئۆئىمى ترک اتىمەش، ائرثىمەي آلدەن ورمەش، جانىمىن سۈگىلەشىنى دوشمن آڭىنە تىلىمەتلىكىم، ائرثىم مەتم اوچون مىشەدە كى آصالان كىمى اوlobe).
اوستومە نزەر چىكتىب؛ بونا گۈرە دە اوندان نىفرەت اتىمەش.
۸ ائرثىم مەتم اوچون مىشەدە كى آصالان كىمى اوlobe.
اوستومە نزەر چىكتىب؛ بونا گۈرە دە اوندان نىفرەت اتىمەش.
۹ ائرثىم مەتم اوچون مگر آلابىزك بىرتىجى قوش كىمى دىر؟

اۆلکەدە ياشایانلارى، داودون تختى اوستوندا
اوئوران پادشاھلارى، كاھنلىرى، پىغمېرلىرى،
بوتون اورشىلەمde ياشایانلارى مىت اولا
قدىر شرابلا دويدوراجاغام.^{۱۴} رب بويورور:
”من اونلارى آتا و اوغوللارى ائلە بىرلەكىدە
بىرىشلىئەنچىرىپا جاگام. اورىك ياندىرمادان،
رحم اتمەدن، شەفتەن گۈرسەمەدن ھامىسىنى
محو ادەجىم.“

اسارت بارەدە ائخطار

^{۱۵} اشتەن و قولاق آسین،
كېتىرىلى اولمايىن،
چونكى رب بله دىئېت.
^{۱۶} او نە قدر كى قارانلىق چۈكۈرمه يېش،
ظولمت داغلاريندا آياقلارينىز بودرەمە يېش،
تارىيىز رىئى عەنرەتلىنىڭ.
سەنژ اشىقىن گۈزەلە يېرىشىش،
آما رىب اونو اۇلۇم كۈلگەسەنە چۈئەجك،
درىن ظولۇمته دۇندرەجك.
^{۱۷} لاكتىن اگر اونا قولاق آسماياسىنىز،
سەنژىن كېتىرىش اۋچۇن گۈزىلەجە
آغلاياجاگام؛
گۈزلىئىم آجي-آجي آغلاياجاق، سل
كىمى ياش تۆكەجك.
چونكى ربىن سوروسو اسېر آپارىلاجاق.
^{۱۸} پادشاھا و آنا ملکەسىنە دە:
»أشاغى يerde اوئورون،
چونكى شرف تاجىنiz باشىنىزدان
دوشەجك.«
^{۱۹} نىڭىب شهرلىنىڭ دروازالارى باغاناجاق،
اونو آچان اولمايماجاق.
بوتون يەھودا اسېر ادىلەدەجك،
ھامى اسېر آپارىلاجاق.
^{۲۰} باشىنىزى قالدىرىپ شەممەلەن گەلنلىرى
گۈزۈن.
سەنە ورئەن سورو،
سەنژىن گۈزەلە قويۇنلارىن ھارادادىر؟

۱۷ آما اگر قولاق آسماسالار، او زامان بله بىئ
مەلتى كۈكۈندىن بوسبوتون چىخاردىب، يوخ
ادەجىم» رب بله بويورور.

كتان قورشاقلار موقايىسى

رب منه بله دىدى: »گەت، اۇزونە
بىشىن كىتەن قورشاقلارىدەن آل و
بىلەنە باغلا، آما قويىما او سويا دېئىن«.^۲ من
ربىن دەئىي كىمۇ قورشاقلارىدەن و اونو بىلەنە
باڭلاڭدىم.^۳ منه گەنە ربىن سۈزۈ نازىل اولدۇ:
»بىلەنە كى آدىغىن قورشااغى گۈتۈر و قالخ،
پىراتا طرف گەت. اونو اورادا قابانىن آيووغۇندا
گۈزىلەت.«^۴ من ربىن امر اتدىي كىمۇ پىراتا
گەتىم و اونو اورادا كۈزىلەتىم.^۵ سۈزۈن مۇدەت
سۇنرا رب منه دىدى: »قالخ، پىراتا طرف گەت و
او قورشااغى كى، سەن گۈزلىتمەشنى امر اتدىم،
اورادان گۈتۈر.«^۶ من پىراتا طرف گەتىم و
كورشااغى گۈزلىتىم يىردىن قازىپ گۈتۈردىم.
گۈرددوم كى، قورشاقلار چورويوب و داها ھىچ
نە يە يازامىر.

او زامان منه ربىن بو سۈزۈ نازىل اولدۇ:^۷
»رب بله دىئېر: «يەھوانين تكىبورونو
و اورشىلەمئىن بئۇيوك تكىبورونو بله جە
چوروودەجىم.^۸ سۈزۈلەمە قولاق قاچان، باشقۇا
اوزىكلەنەن عىننادارلىقى دالىنجا قاچان، باشقۇا
آللاھلارا قوللۇق و پىرىتىش ادن بو پېش خالق
ھىچ بىش شىيە ياراماييان هەمئىن قورشاقلار كىمى
اولاجاق.«^۹ رب دىئېر: »كورشاقلارنىنىن
بىلەنە نجه ياپىشىر، بوتون ائسرايىل نىسلەنى
و يەھودا نىسلەنى اۇزومە إلمەجە ياپىشىرىدىم
كى، اۆز خالقىم اولوب منه شۇھەرت، تعرىف
و عىزىز گەتكەرىشىنلەر، آما اونلار قولاق
آسمادىلار.«^{۱۰} اونلارا دە: ائسرايىل تارىسى
رب بله دىئېر: »ھر تولۇق شرابلا دولاجاق.«
اگر سەنە دىسەلر: »ھر تولۇق شرابلا دولاجاق
دولاجاگىنى بىئر دە مەگر بىئەمئىك؟«^{۱۱} او
زامان اونلارا دە: رب بله دىئېر: »بوتون بو

۳ اعیانلار نؤکرلئئى سو دالینجا گۇندارئىلر،
اونلار قويو يانينا گللىرلار، لاتىن سو
تاپمىرلار،

بوش قابالارلا گرى دۇنورلر؛
اوتابىپ خجالت چكەرك باشلارينى
اۋرتورلار.

۴ اولكەدە ياغىش اولمادىغى اوچون
تورپاق چاتالقدىر.

۵ حتا چۈلدەكى مارال دا بالا دوغوب اونو
ترک ادئر،
چونكى اوت يوخدۇر.

۶ وحشى إشىكلىر چىلىپاق تېلرده دزروب،
چاقالى كىمى تىز-تىز نفس آلىلار.
اولاق اولمادىغىندان اونلارين گۈزلى
كورلاشىر.»

۷ يارب، گرجى تقصىرلەئىمئىز بىئۆم
ضىئىدەئىمەر شەhadت ورثى،
آما سى اۋز آدىيىدان اۇتىرى بىر شىلر ات،
چونكى اتدىيىمئىز دۇنوكلوك بئۇيوكدور،
سەنە گوناھ اتمىشنىك.

۸ اى اشىرايىلشىن اومىدى،
مشقىت زامانلاريندا خىلاڭىكارى اولان!
نه اوچون سىن بو تورپاقدا بىر قىئب
كىنى سىن،

گىجه لەمك اوچون بىر گىجه قالان بىر
موسافىر كىمى سىن؟

۹ نه اوچون چاشمىشى آدام كىمى اولوبىسان؟
قورتارماغا گوجو چاتمايان ائگىندا كىمى
اولوبىسان؟

سن آرامىزدىسان، يارب.

بىز سىئىن آدىينى داشى يېرىق؛
بىزى ترک اتىم!

۱۰ رب بى خالق بارىدە بىلە دىئر: «اونلار
گۈزىب دولانماغانى او قدر سوئىلر كى، آياق
ساخالامىرلار. بونا گۇزە دە رب اونلارى قبول

۲۱ رب موئىقىئ كىمى حاضىرلادىغىن آداملارى
سەنە حاڭىم قوياندا نە دىئەجىكسىن؟

دوغان آروادىن چىكىدىئى سانجى كىمى
مېگر سىنى دە آغرى توتمىياجاق؟

۲۲ اگر اوره يېئنە دئىهسىن:
«بۇتون بۇنلار نە اوچون باشىما گلې?

بىتل كى، گوناھىنин چوخلۇغۇندان
آتكىلەن آچىلىدى، تجاوز اولوندون.

۲۳ مېگر كوشلو اۋز دئىستىنى،
پلنگ اۋز خال لارىنى دېشىدەر بىلە?
پىشىنگ اتمە يە آلىشمىش سىئى دە
ياخشىلىق ادە بىلمىزىشتىز.

۲۴ «سىنى چۈل كولەيي ائلە سوورولان
سامان چىۋپو كىمى سېلەھىجىم.

۲۵ سەنە دوشىن پوشىك، مىئىم سەنە آيىردىغىم
پاي بودور.»

رب بىلە اعلان ادئر.

(چونكى منى ياددان چىخاردىيىسان،
يالان اولانى بىل باغلائىيىسان.

۲۶ من اۋزوم سىئىن آتكىلەن ئازونە
قالدىر اجاجام كى،

عايىيىن گۇرونوسون.

۲۷ چۈلدەكى تېلر اوسىنەن گۇردوپۇن
ائىرىنج ائشلىرى،

زىئناكارلىغىنى، شەھوتلە كىشىمەيىنى،
حىاسىز عنقىسىزلىنىنى گۇرمۇشم.

واى حالىنا، اى اورشائىم!
نه واختا قدر نجىس قالاجاقسان؟»

قىلىنج، آجليق، وبا

۱۲ بو، قوراقلقىق حاقيىدا ارمىيا
نازىئل اولانى رېئن سۆزۈزۈر:

۱۳ «يهودا ياس توقۇر،

شەھىلرى قىلى گۇرونور؛
آداملار اولكە اوچون ماتم ادئرلر،
اورشائىمدىن شۇن سىسى قالاخىر.

اگر شهره گئرم، آجلیدان او زولنلری
گئوره جیم.
چونکی هم پیغمبر هم ده کاهن،
تانيما ديقلاري اولکه يه گدئب.“

۱۹ مگر سن يهوداني کامئل رده اديبسن؟
مگر صحينوندان آجيغين گلتر؟
ئينه بئزى إله ووروبسان كى،
صاغالتماق موکون او لماسين؟
صولح گوزله دئك، آما خيئر گلمه دى.
شفا واختيني گوزله دئك،
لاكتن آنجاق دهشت گلتر.
۲۰ يارب، پئسلئيمئرى، آتلار يميزيزин
تقصىر كارليغيني بئلئرك؛
دوغودان دا سنه گوناه اتمىشك.
۲۱ اوز آدىنinin خاطىرى اوچون بئزه خور باخما؛
عئزتلى تختىنى حؤرمىتن سالما.
بئزئمله اولان عهدئنى يادا سال، او نو پوزما.
۲۲ مگر مئلتلرئن ياراماز بوتلرى آراسىندا
ياغيش ياغدىرا بئلن بئرى وار؟
مگر گۇپىلر اۋزلىرى ياغيش ياغدىرىلار؟
يوخ، بونو ادن سنسىن، يارب تاريميز.
بونا گئوره ده او مئدئمىز سىنەدئر.
چونكى بوتون بو شىيلرى ادن سنسىن.

يهودا خالقينين محوي

رب منه ددى: «موسا اىله
سموئيل حوضورومدا دورسايدىلار
دا، گئنە اوره يئم بى خالقا طرف دۇنەزدى.
اونلارى قاباگىمدان رەات كى، گتسنلر.
۲ سنه "هارا گىدك؟" دەتكلىرى زامان، اونلارا
دە: رب بىله دىش: "اۋلۇم اوچون آيريلاتلار،
اۋلۇمە؛ قىلىنج اوچون آيريلاتلار، قىلىنجا؛
آجليق اوچون آيريلاتلار، آجليقا؛ اسېرلەك
اوچون آيريلاتلار اسېرلەك گىستنلر." ۳ رب
بو يورور: "اونلارين باشىنا دئورد جور بلا
گىتىرىجىم: اولدورمك اوچون قىلىنجى،

اتمىر. ائندى اونلارين تقصىر كارليغىنى يادا
سالاجاق و گوناھلارى اوچون اونلارا جزا
وره جىك.“

۱۱ سۇنرا رب منه ددى: «سن بو خالقين
اوغر قازانىماسى اوچون دوعا اتمە. ۱۲ اوروج
توتسالاردا، من اونلارين فريادينى اشتىمىيەجىم.
ياندىرما قوربانى و تاخيل تقدىمى گىرسەملر
ده، اونلارى قبول اتىمەجىم. عوضىئە اونلارى
قىلىنج، آجليق و بى ائله قىرىپ تۆكەجىم.“
۱۳ آما من دەممۇ: «آه، پوردىڭار رېب، پىغمېرلر
اونلارا دىشلەرى كى، "سەز قىلىنج گۈرمە يە جىكىشتىز،
آجليق چىكمە يە جىكىشتىز. دوغورودان دا من بو
يرده سىزە داوا ملى بارىش ورەجىم.“ ۱۴ او
واخت رب منه ددى: «پىغمېرلر منئم
آدىملا يالاندان نېتىشك ادئرل. اونلارى من
گۈندىرمە مئشم، اونلارى من تعىين اتىمە مئشم،
اونلارلا دانىشىمامىشام. سىزە يالان رۇيالار،
سحرلىر، بوش شىيلر، و اوز فىنكەرلىرىنىش
اويدورمالارىنى نېتىشك ادئرل. ۱۵ بونا گئوره ده
رب، او پىغمېرلر بارەدە بىلە دىش: "اونلارى
گۈندىرمە دەيىش حالدا، منىم آدىملا نېتىشك ادن
بو بئلر دىشلەر: بو تورپاقدا قىلىنج و آجليق
اولما ياجاق. بو پىغمېرلر اۋزلىرى قىلىنج و
آجليقىدان هلاك اولا جاقلار. ۱۶ نېتىشك
اتدىكلرى خالق دا قىلىنج و آجليق اوزوندن
اورشىشم كوچەلرئە آتىلا جاقلار. اونلارين
اۋزلىرىنى، آروادلارىنى، اوغوللارىنى و قىزلارىنى
باسدىرلان اولما ياجاق. لايىچ اولان پئسلئى
اونلارين اۋز باشلارىنا گىتىرىجىم.“

۱۷ اونلارا بو سۆزۈ دە:
"قوى گۈزلىئىم كىجه-گوندوز، دايامادان
ياش تۆكىسون.

چونكى باكىرە قىزىم-مئشم خالقىم،
آغىر بئر يارا آلىب، شەدەلى بئر ضربە
پىئېت.

۱۸ اگر صحرایا چىخام،
قىلىنجلا اولدورولىنى گئورەجىم،

دېشىمە و داعوا اتمك اوچۇن دوغۇپسان!
نە بىرئىندىن بورج آلمىشام،
نە دە بىرئەن مفعتله بورج ورمئشم.
لاكىن ھامى منى لعنتىلە يېش.

^{۱۱} رب ددى:
«قطەن سنى خېئر آماج اوچۇن ختالاس
ادھىجىم؛
بلا و گەر وختى دوشمنلىقى سەنە
يالوارماغا مجبور ادھىجىم.

^{۱۲} دەملى، شەمالداران گلن دەملى، يا دا بورونجو
ائنسان مگر قىرا بىلە؟
^{۱۳} سەئىن ثروتىنى و خزىنەلرئى
قارات مالى كىمى آپرىلازىنا مو凡ە ورەجىم.
بۇنو سەئىن اۆلکەئىن ھە طرفىشىدە
سەئىن گوناھالاريندان اۇتىرى ادھىجىم.
^{۱۴} تانىمىدەغىن اۆلکەدە سنى دوشمنلىقى
قول ادھىجىم.
چونكى قىبىئىم اود توتوپ سەئىن
ضىدئىشەرە الور چڭىر.»

^{۱۵} سن بىلئىرسىن، يارب!
منى يادا سال و قىدئەم قال.
تعقىبئەم دوشىلەرن مىئەن قىتصاصىمىي آل.
صىبىرى اولدوغۇنا گۈرە منى ھلاك اتمە؛
سەئىن اوچۇن نە قىار روسوايلىق
چىكدىئىمې بىئر دوشۇن.
^{۱۶} سۈزلىقىن گىلدىكە، اونلارى يەئەم؛
سۈزلىقىن منه شادىلىق گىتىرى، اورەيئەن
كېفى اولدو.
چونكى سەئىن آدينى داشى بىرام،
اي قوشۇنلار تارىسى رب!
^{۱۷} كېف چىكنارىنىڭ مجلىسىنە اوئورماديم،
اونلارلا سۈۋېتىش جوشمايدىم؛
آڭىن اوستومدە اولدوغۇنا گۈرە تك-تنها
اوئوردوم.

پارچالاماق اوچۇن ائتلرى، يېئب ھلاك اتمك
اوچۇن گۈرۈدە كى قوشلارى و يېرددە كى
حىوانلارى. ^۴ يەودا پادشاھى خىزقىيا اوغلو
مېنسەنئۇن اورشىلەمە اتدىئىي ائشلەر گۈرە،
اونلارى پەزىز بۇتون اۆلکەلرئىن قاباغىندا
دەشتلى حالا سالاجاگام.»

^۵ اي اورشىلەم، بىس سەنە كىم آجىياجاق؟
سەئىن اوچۇن كىم ياس توتاباچاق؟
حالىنى سوروشماق اوچۇن،
كىم يولۇندان دۇنوب سەئىن يانىنا گەلەجك؟
^۶ رب بويورور: «سن منى رە اتىسىن،
دائم گىرى چىكتىلەرسىن.
من دە آئىمى اوزادىپ سنى محو اتىمىش.
قاپاگىمىي آلامقدان آرتىق يورولىدوم.
^۷ اونلارى اۆلکەنئۇن شهر دروازا لارىندا
كۈركەل سوورۇموشام،
خالقىمىي اۆللادىسىز قويىمۇشام، اونلارى
محو اتىمىش.

چونكى يوللاريندان دۇنمه يېيلەر.
^۸ دول آردادلارين سايىنى دەنلى قومۇندا
دا چوخ اتىمىش.
گۈن اورتا چاغىي جاوانلارين آنالارينا
محو ادەنلى كىتەمىش؛
قەفتەن اونلارى قورخۇ و دەشتە سالمىشام.
^۹ يىدە اوشاق دوغان آرودا ضەنغلەيېئب
جان ورئب.
اونون گونشى، گۈن اورتا چاغىي باتىب؛
اونلاردان صاغ قالانلارى دوشمنلىقىن
قاباغىندا
قىلىنجا تىلەم ادھىجىم.»
رب بله بويورور.

إرميا قلبئىنى ربئىن حوضۇرۇنا تؤکۈر
^{۱۰} واي مئەن حالىما!
اي آنام، سن منى بۇتون اۆلکە ئىلە

جسالدری ده گؤیده کی قوشلارا و يرده کي حموانلارا يېم او لاچاق.“

۵ چونکی رب به دیش: «یاس اوئنه گرمه،
اَغلاهات اوجون گمە، باش ساغالیغى دا ورمە،
چونكى يو خالقين آراسىنidan صولحومو،
محبىتىمى و مرحىتمى گۇتۇرموشىم.» رب به
۶ «دەلەكىدەم شىرىخىدا كەچەكىل

بیرون رور. بیرون ده، پیشتر ده، اینلار اوچون قویولمايا جاقلار، آداملار اونلار اوچون ياس توتمايالا جاقلار، اونلار اوچون هچ کس اوْزونو يارالايب ساچالاريني قيرخمايا جاق. هچ کس اولولردن اوئرى ياس توتانا يمك ورمە يەجك كى، اونا تسللى ورسن. هچ کس ده اونلارا تسللى اوچون بىش كاسا سو ائچئرتمىه جك، حتاً آناسينا يادا آناسينا كۈره. ئىتىغىتى كچىرئلن بىش اوه كېرمه و اونلارلا اوتسورا راق پىئب-ائچەمە.

چونكى ائسرايىلش تارىسى اولان قوشونلار رىتى بىله دىئر: "باخ، بويrede، سىئىن گونلرئىزدە، كۆزۈللىنىڭ قىباگىندا، شادلىق و سۈئىج سىستەن، تە-گىلە: سىستەنne آخىن قى باحاغام."

۱۰ بوتون یو سؤزلىرى خالقا بىلدۈرئىدە، اگر
سىنان سوروشىسالار: "نه اوچون رب ضىئىمئىز
بىلە بىر بئۇيۇك بلا اعلان ادئب؟ تقصىرىئىز
نەدئىر؟ تارىمىز رىبە نە گوناھ اتمىشىك؟" ۱۱ او
واخت اونلارا بىلە دە: "اونا گۈرە كى، سىزئىن
آتالارىنىز منى ترك اتدىلر." رب بويورور.
"آيرى آلالاھارىن دالىنجا گىتدىلر، اونلارا
قوللوق و سجده اتدىلر، منى ترك ادئب
قانۇنوما عمل اتىمەدىلر. ۱۲ لاکىن سىز
آتالارىنىزدان دا آرتىق پېشىلەك ادئبىسىنئىز.
گۈرۈن نىجه هر كىس منه قولاق آسماياراتق اۆز
بۇنا پېش اورەيئىش عىئاتىدى ائلە رفتار ادئر. ۱۳
گۈرۈه دە سىئىزى بىر ئۆلکەدەن إلە بىر ئۆلکە يە
آتاجاغام كى، نە آتالارىنىز تانى يىب نە دە سىئ
اۆزۈنۈز. اورادا كەجە-گوندوز باشقۇ آلالاھارى
قوللوق ادەجىكىسىنئىز، چونكى سىزە اصلا
لوغىتىپ اتىمە جىم."

چونکی منی قضبله دولدمورموشدون.
نه اوچون آغريم گسلىنمز، يارام چاره سىئرئ،
شفاسينا اومند يوخىدور؟
مگر مئش اوچون سوييو قوروموش،
يل بالغلايا بىللىنمز بىر وادى اولا جاقسان؟

اگر جفونگیات دانیشماق عوضشنه، دیئرلى
ادمرم۔ سنی گئھے قبول ادیب خٹدھتمئھ تعین
اگر سن تؤوبه ادھسن، «اگر سن تؤوبه ادھسن،
بونا گوڑہ رب بله دیئر:

او زامان مئتم دئلئمه دانيشيارسان.
قوى اوونلاس سنه طرف دونيونولر،
آما سن اوونلاسا طرف دئزئمه يه جكشن.
٢٠ سنى بو خالق اوچون، مۇھىمم بورونج
بىش دەوار، ادەھىم.

سنهن ضئلنهه دؤيوشه جكله،
آنچاق قالب گله بتميمه جكله.
چونکي من سنهنله اولاجاغام كي،
سنني قورتاريپ آزاد ادئم».

رب بله بویورور.

ارمنیانین حیاتی تارینین
جزاسیندان بئر تصوئر

۱۵
 منه ریئن بو سؤزو نازئل اولدو
 ۲ «اوزونه آرواد آلماء، بولید
 اوغولارین و قىزىلارين اولمىسىن. ۳ چونكى
 بوليد دوغولان اوغوللار و قىزىلار اوچون
 اونلارى دوغان آنالار و اونلارى عمله كىتلەن
 آنالار اوچون رب بله دىئر: ۴ «اونلار اولومجول
 تاخوشلوقلاردان اولەجكلر. اونلار اوچون
 ياس توتولمايا جاق، باسدىرىيلىمايا جاقلار
 تورپاغىن اوستوندە پىئن كىمى اولا جاقلار
 ئەزم و آجىليقلا قېرىيلip تۈكۈلەجكلر

و قوربانگاهلارینين بوينوزلاري اوستونه
الماس او جلو آلتله حك ادئلى.
۲ اونلارين اوپولادلاري بول يارپاقلى
آغاچلارين يانيندا،
اونلارين اوجا تىپلرده اولان
قوربانگاهلاريني
آشىرا بوتلرئنى خاطيرلا ييرلار.
۳ اى چۈلدە كى داغىم،
سەنچىن ثروتىنى، بوتون خىزىنەلئىنى،
پرسىتىشىگاهلارلا بېرىشكىدە،
اۇلکەنچىن هر طرفىنде اشىلەنن گوناھلاردان
اۋتىرى
غارتە تىسلەم ادەجىم.
۴ سەن وردىئىم اثرىنى
اۆز عملتىلە ئىدىن ورەجىسىن.
تانيمايدىغىن اۇلکەدە سەنى دوشمنلىئەن
قول ادەجىم،
چونكى قضىئىمى آلىشىدىرىدىنىز،
و او، ابىدە كىمى ياناجاق.»

۵ رب بىلە دىيشىن:
«لەنت اولسون او آداما كى،
انسانا بىل باغلايىر،
بشرىن گوجونە آخىلانىر،
و اورەمىي رىبدن دۇئور.

۶ او، چۈلدە كى كۈل كىمى اولاجاق،
خىشىر گىلنده اونو گۈرمە يەجك.
صحرادا اولان قوراق پىرلرده
ھچ كىس ياشاماييان شورانلىقىدا ساكىن
اولاجاق.

۷ آما خوش او آدامىن حالينا كى، ربە بىل
باغلايىر،
ربى اۈزۈنە آرخا سايىر.

۸ او، سولار كىنارىندا آكتىلمىش آغاچ كىمى
اولاجاق.
إله آغاچ كى، چاي قىراغىندا كۈك سالار،
ائىستى گىلنده قورخىماز،

۱۴ بونا گۈرە دە، رب بويورور: «گونىل
گەلەجك كى، ائتسانلار آرتىق دېمەجىكلە:
«آند اولسون او رېئىن وارلىغىندا كى،
ائىرىايىل اۇپولادلارىنى مەسىئ تورپاڭىندا
چىخارتىدى.» ۱۵ آما دېئەجىكلە: «آند اولسون
او رېئىن وارلىغىندا كى، ائىرىايىل اۇپولادلارىنى
شىمال اۇلکەسەنندەن و قوودوغۇ بوتون باشقان
اۇلکەلردن چىخارتىدى.» چونكى اونلارى
آتالارينا وردىئىم تورپاغا قايتارا جاگام»
۱۶ رب بويورور: «آما ائندى من چوخلو
باليقچى گۇنۇرەجىم و اونلارى توتاباقلار.
اوندان سونرا من چوخلو شىكارچى گۇنۇرەجىم،
ھر داغ و تىپه اوستوندن، قابا اوپوقلارىندا
اونلارى شىكار ادەجىكلە. ۱۷ گۈزلىئىم اونلارىن
بوتون يوللارىنى ئىتلەيش. اونلار مىندن گىزلىئە
بىلمىزلىر، تەقسىرلەشىن دە مەتم نظرىمەن قاچا بىتلەز.
۱۸ تەقسىرلەشىن و گوناھلارىنىن عوضىنى
اونلارا ائنكى قات جزا ورەجىم. چونكى ائىرىنجى
بوتلرئىن جىدلارى ائلە اۇلکەمە نىجىسەلەيەنلىر،
مولۇكому ائىرنجلارى ائلە دولدوروبالار.»

۱۹ يارب، قوقۇشم و قالام،
سيخىتى گونوندە سىغىنما جاگىم!
مئلىتلە دونيائىن اوجقارلارىندا سەنئ
يانينا گىلبە دېئەجىكلە:

(آتالاريمىز ساختا و پوج بوتارە،
ھچ بىر فايىدا گۈرمە دەتكلىرى شىلەرە
وارئىش اولدولار.)

۲۰ آدام دا اۈزۈنە مىگر آللاھ دوژلەدر؟
آخرى اونلار تارى دېئل.

۲۱ بونا گۈرە دە اونلارا گۈرسىدەجىم،
بو دە اونلارا قوقۇت و قودرئىمى
تаниتىدیرا جاگام.

او واخت بىلەجىكلە كى، آدىم ربىئىر.

يهودانىن گوناھى و جزاسى

يهودانىن گوناھى دەمئر قىلمەلە
يازىلدى، اورەكلەشىن لۇوحەلەرى

بئلئرسن کی، بلا گونونون گلمه سئنى
ائستىمه مئشىم.
آغزىمدان چىخان هر سۇزو بئلئرسن،
او، سىئن گۆزۈنون قاباگىندا دىرى.
١٧ مىتم اوچون دەشتە چورئىلمە،
پىش گوندە سېغىناجاغىم سىنسىن.
١٨ قوى منى تعقىب ادىنلەر اوتناسىنلار،
لاكىن قويما من خجالت آتىنا دوشوم.
قوى اونلار دەشتە دوشسۇنلە،
من آما قورخىمايم.
پىش گونو اونلارىن باشىينا گىڭىز،
اونلارى ئىكى قات هلاكتىلە آز.

سَبَّتْ گُونُونَه عَمَلِ اَدَلْمَهْ سَى

١٩ رب منه بلە ددى: «گت، يەھودا پادشاھلارىينىن گئرئب-چىخىدىقلارى خالق دروازا سىندا دايىان. اورشلائىمەن باشقى بوتون دروازا لارىندا دا دايىان ٢٠ اونلارا دە: "اي يەھودا پادشاھلارى، يەھودا و اورشلائىمەن بوتون اھالىسى، بو دروازا لاردان گىڭىزلىر، رېتىن سۈزۈنە قولاق آسىن. ٢١ رب بلە دېئر: دئفت ادئن كى، سَبَّتْ گُونُونَ يوک داشىميا ياسىنiz، يا دا اونو اورشلەم دروازا لارىندا ئىچەرى گىڭىرمىي سىئىز. ٢٢ سَبَّتْ گُونُو إولرئىشىن يوک چىخارتىماين، هېچ بىر اتش گۈرمەيئن. آتالارىنiza امر اتىئىم كىمەتى سَبَّتْ گُونُونَ موقدىس ساخلايىن. ٢٣ آجاق اونلار اشىتىمەدلىر، قولاق آسمادىلار. بويونلارىنى عنناندا كارلىقىدان بىرك اتدىلر الله كى، تأدىبىن عىبرىت آلمادىلار.» ٢٤ رب بويورور: «اگر سىئز دئقتىلە مندىن ائطاعتت ادەستىش، و سَبَّتْ گُونُونَ بو شهرئىن دروازا لارىندا يوک داشىميا ياسىنiz، سَبَّتْ گُونُونَدە هېچ بىر اشىلە مشغۇل اولما يىپ بىر گونو موقدىس ساخلايىسىنiz، ٢٥ او زامان داودۇن تختىتىدا او توزان پادشاھلار و باشچىلار دؤيوشش عاربالارىنا و آتالارا مئشىب، يەھودا آداملارى و اورشلائىمەدە ياشىيانلارلا بىرلەتكەدە بو شهرئىن

پارىغاڭى هەمىشە ياشىل قالار، قورا قىقىق اولان ائل نىڭكارانلىق چىكمز، مىوه ورمىكىن دە قالماز.»

٩ اوزك ھەرىشىن دە حىئىلە گىردىر، صا غالماز ناخوشلۇغۇ وار.

اونو كىم باشا دوشە بىلر؟

١٠ «من رَبَ، اورىبىي ائمتحان ادئرم، ائنسانىن فىشكىرىنى ائمتحانانا چىڭىز كى،

هر كىسە يول لارىنا، اتىدئكلەرىنىن نىتىچە سىئەن گۈرە عوض

ورئم.»

١١ حاقيزىلىقلا وار-دۇولت يەغان آدام،

او گىڭىلەن كىمەتى دئر كى،

اۋۇزۇنون يومورتالا مادىيغى يومورتالارىن اوسىتۇنە او تورور؛

عەمرونۇن اورتاسىندا وار-دۇولتى اونو

ترىك ادەجك،

آخىردا او آدام آخماق چىخا جاق.

١٢ موقدىس مەكانىمىزدا كىرىپ،

او لىجه دەن او جالدىلىميش عىزَتْ تختى دئر.

١٣ يارب، ائسرىيەنلەن اومندى،

سەنى ترک ادىنلەرنەن ھامىسىي اوتاناجاقلار.

سەندىن اوز دۇنداھەرلىئىن آدى توپ-توري پاغا

يازىلا جاق،

چونكى رىبىي-آخار سولارىن بولاغىنى

ترىك ادېبلر.

١٤ يارب، منه شەقا ور، من صا غالارام.

منى خىلاص ات، من خىلاص او لارام.

چونكى حەممەت اتىئىم سىنسىن.

١٥ باخ، اونلار منه دايىنمادان دېشىلرلە:

(رېتىن سۈزۈو ھانى؟ قوى يېرئەن پېتىشىشىن!)

١٦ منه گلەتىنە، من سىئن خىلەتتەن چوبان

اولماقدان بويون قاچىر تمامىشام.

پش اولانا عمل اتسه، او واخت قاباغیمي المارام و اونا وعده وردئیم یاخشیلیغی اتمهرم.^{۱۱} ائندی یهودا آداملارینا، اورشلائمه یاشایانلارا ده کي، رب بله دیئر: «من سئه بثر بلا حاضیرلایرام، سئه بثر قصد قورورا. ائندی هر بترئنتر اوز پش یولونزدان دئونب يوللاربینيز و عمل لرنئنزي اصلاح ادئن.»^{۱۲} آما اونلار دیئه جکلر: «فایادسیزدیر، بئز اوز نئیتلرئمئن دالینجا گدھجیشك، هر بترئمئن اوز پش اورهیئمئن عناندینا گئوره رفتار ادھجینک.»

^{۱۳} بونا گئوره رب بله دیئر:

«ائندی مئلتار آراسیندا سوروشون:
کئم بله سؤزلر اشئدب؟

باکتھ قیز ایسرایيل دھشتلى بثر ائش ادئب.

^{۱۴} لوینانین قارى قایالى داغ ياما جلا ریندان

مگر ھچ آسکىك اولار؟

او زقادان آخان سوپوق سولار مگر
قورو يار؟

^{۱۵} آما خالقىمن ياددان چیخارديب؛

ساختا آلا لاھلارا بوخور ياندیرير.

بو آلاھلار او نلارين گدھجىي يوللا ردا،

قدئم يوللا ردا بودره مەلرئه سبب او لدو،

اونلارى هامار اولما يان دوزلەمەئش

يوللا ردا گزەر دئلر.

^{۱۶} اولكەلرى و ئaran ادئله جىك،

ابدى كىتايىھ هدفتهن چورئە جىك.

او واخت اورادان كچن هر كىس

حېرتە گلئې باشىنى تىپەدە جىك.

^{۱۷} اونلارى شرقدن آسن ېل كىمى،

دۇشمن قاباغىندا پېن-پېن سالاجا غام.

اونلارين فلاكت گونوندە، اونلارا او زومو

يوخ، آرخامى گۈرسەدە جىم.

^{۱۸} او زامان اونلار ددىئلر: «گلئىن، ارمىيا

قصد قوراق. چونكى كاھن ئويزدە جىك شرئعت،

حڪىم آدام ورە جىك نصىحت، پىغىبر گىتەرە جىك

سۈز ھچ واخت آسکىك اولما ياجاق. گلئىن،

دروازالاريندان اىچەرى گئرلىر. و بو شهر ابده كىمى مسكونلاشمىش قالار. ^{۱۶} يهودا شهرلىرىندان، اورشلائمن اطرافىندان، بىنامەن تورپاگىندا، هامار بئۈلگەدەن، داغلىق بئۈلگەدەن و بىگىبدەن آداملار گلئېن بىش مەبىدئەن ياندیرما قوريانلارى، باشقۇ قوريانلار، تاخىل تقدىملىرى، كوندور و شوکور تقدىملىرى گئرلىر. ^{۱۷} لاكىن اگر سۈزۈمە قولاق آسمايىپ سېت گونو يوك داشىياسىنىز و اورشلائم دروازا لاريندان گئرەرك سېت گونونو موقۇدسى ساخلاما ياسىنىز، اوندا اونون دروازا لارينى اودا قالا ياجا غام، آلوو اورشلائمن سارايالارينى ياندیرىپ توڭە جىك و ھچ واخت سۈنەمە جىكلىر.»

ارميا كوزەگرئىن كارخاناسىندا

۱۸

ربىدن ارمىيا يابو سۈز نازىل اولدو:
^۲ قالاخ، كوزەگرئىن كارخاناسىندا
گت، اورادا سۈزۈرئىمى سەنە اغانلادە جىم. ^۳
بلەجە من كوزەگرئىن إۋەنە گىدئەن كۈرۈدۈم
كى، او، چىرخ اوستوندە ائشلەيىر. ^۴ پالچىقدان
دوزلەتىيى قاب ئىننە خاراب اولاندا، كوزەگر
نجە كى، ائستەيىردى، پالچىقدان باشقۇ بئر
قاب دوزلەتىرىدى.

^۵ او واخت بىش نازىل اولدو: ^۵ اى
ائسرايىتل نىلى، مگر من دە سئىزئىلە بو
كوزەگرئىن اتدىيى كىمى رفتار ادە بىلمەرم؟ ^۶
رب بويورور. «بىشىن كى، پالچىق كوزەگرئىن
الىئىنە نجەدئر، سئز دە منئەم ئىنمەدە او
جورسونۇز، اى ائسرايىتل نىلى. ^۷ اگر بئر
واخت بئر مەلتىن و يا اولكەننىن كۆكۈندەن
داغيداجاغىنى، يىخىب محو ادە جىئىنى دەمىش

اولسام دا، ^۸ اگر مەشم ائخطار وردئىم بۇ مەلت
او زپش عمللىنى دئنسە، قاباغىمىي آلىپ اونا
ائستەدئىم بىلەن كۆندرەرم. ^۹ اگر باشقۇ بئر
زامان بئر مەلتىن و يا دا اولكەننىن اكتىلەت
تىكىلە جىئىنى دەمىش اولسام دا، ^{۱۰} اگر بۇ
مەلت سۈزۈمە قولاق آسمايىپ مەشم نظرىمەدە

نچه سئنه يانيندا گۇتۇر،^۲ بىنھەشۈم درەسئىنه كى، ساكسى قىرغىنى دروازاسىنinin گىرئىشىندەدئر، گەت. سىنە دئەجىئىم سۆزلىرى اورادا اعلان ادىب دە:^۳ «اي يەودا پادشاھلارى، اي اورشائىمە ياشايالنار، رېشىن سۆزۈنۈ إشىدئن. ائسرايەلن تارىسى اولان قوشۇنلار رېتى بله دىشى: باخ، من بو پىرئىن اوستونە إلە بىش بلا گىشەجىم كى، هەر إشىدئن شىن قولاغى چىنكىلدىيەجك.

«چۈنكى اونلار مىدن اوز دۇنداپىلەر و بورانى ياد بىش ئۆلکە حالىنا گىشەپلىر. اورادا إلە آلاھلارا بوخور ياندىرىپىلار كى، نە اۋىزلىرى تانى يېردىيلار، نە آتالارى، نە دە يەودا پادشاھلارى. و بو يىرى گۇناھسىز قانلا دولدوروبىلار.^۴ بىقلەل پىرىتىشكەھلارى تىكىپلىر كى، افز اوشاقلارىنى اوددادا بىقلەل بولتىرئەن ياندىرما قوربانى تقدىم اتسىنلر. من بله بىش شىمى نە امر اتىئىم، نە دىئم، نە دە آغلىما گىشەتىم». ^۵ رب بويورۇر: «بۇنا گۇرە دە، باخىن، إلە گۇنلەن گلەر كى، بو بىرە دادا توفىت و يا بىنھەشۈم درەسى يوخ، قىرغىن درەسى دېتەجك. ^۶ بو يىرده يەودا ائلە اورشائىمەن ئىتىلىرىشى بوشَا چىخاراجاڭام.* اونلارى، دوشمنلىرىشىن قاباگىندا، جانلارىنى آلماق ائستەينلىرىنىڭ ئىلە قىلينجلا ھلاك ادەجىم. جىسلەرنى گؤىيدەكى قوشالارا و يىرده كى حيوانلارا يېم ورەجىم. ^۷ بو شهرى و ئىران ادەجىم، رئىشىندە ھەفتەنە چوئەجىم. اورادان كچىن ھەر كس اونون باشىينا گلن بىلارداڭان حىرىت ائچىننە فەت چالاجاڭ. ^۸ اوغوللارىنىن و قىزىلارىنىن آتىنى اۋىزلىرىنى پادىشەدەجىم. جانلارىنى آلماق ائستەين دوشمنلىرى اونلارى موحاصرىيە آلاندا، چىكىتلىرى سىخىتىدان اۇتىرى بىرىشلىرىنىن آتنىي يىنەجىكلەر.

۱۰ سۇنرا سىئىنلەنگەن آداملارىن گۇزو قاباگىندا كۆزەنى سىيندىر ^۹ و اونلارا دە: «قوشۇنلار رېتى بله دىشى: كۆزەگرئىن كۆزەسى خالقىن آغساقاللارىندا و كاھنەنلىرىن بىش

سینمیش كۆزە ائلە موقايىسە

۱۹ رېشىن دەئىيى بودور: «گەت، كۆزەگردن بىش كىل كۆزە آل. خالقىن آغساقاللارىندا و كاھنەنلىرىن بىش

۷:۱۹ عىبرانى دىلىنىدا بوشَا چىخارتماق – باقى و كۆزە – باقىقا سۆزلىرى (۱۰:۱۹) بىرىشىنى اوخشاپىر.

ائله هلاک اولاچاقلار و سئن گۆزلئن بونو گۈرەجك. بوتون يەھودانى بايىل پادشاھينا تسلىم ادەجىم. او، خالقى يايىلە اسېر آپاراجاق و قىلينجلا هلاک ادەجك.⁵ بو شهرئن بوتون وار-دۇولتىنى، قازانچىنى، قىنیتلى شىلەرنى و يەھودا پادشاھلارينىن بوتون خىزئەنلرئى دوشمنلرە تسلىم ادەجىم. اونلارى قارت ادەجكلر، گۇتۇرۇب بايىلە آپاراجاقلار.⁶ سن پەشخور، و اوئىنە ياشاياللارين ھامىسى بايىلە اسېر آپاريلاچاقسىنىز. سن و يالاندان اونلارا نېڭلەك اتدىئىن بوتون دوستلارين اورادا اۋەلە جىكسىتىز، اورادا دا باسىرىيلاچاقسىنىز.”

إِرميَّانِين شَكَائِيَّتِي

٧ يارب، سن مني آلداتدىن،
من ده آلداندىم.
مندان اوستون گىلدىن،
منه قالىب گىلدىن.
بوتون گون منه گولورلر،
هر كىس مىتمىلە باشىنى قال ادئر.
٨ نە زامان آغىريمى أچىرام،
فرىاد ادئب «ئَنَّارِيق و تَلَان!» دېش
قىشىقىرىما.

رېئن سۈزۈ منە بوتون گون حقارت گىتىئىب،
روسواي اولموشام.
٩ آماً اگر دېش:
«داها اونو يادا سالمايا جاغام،
اونون آدى ائلە دانىشمايا جاغام.»
اونون سۈزۈ اورەيئەدە اود كىئىدىر،
سوموكلىئىدە حبس ادىلەن بىر اود كىئى!
دوغرودان دا اونو ائچىمەدە ساخلاماقدان
يورولموشام،
آرتىق بونو ادە بىلمىئىم.
١٠ چوخ پىچىتلى لار اشىئىر:
«ھە طرفە دەشت!

نجە قىرىلىپ بىئر داھا دوزلەمىز، من ده بىو خالقى و شهرى بىلهجە محو ادەجىم. اۇلۇرى او قدر تووفىنە باسىرىيلاچاقلار كى، اوئىدا بىئر داھا پىر قالماسىن.¹² بىر و ساكتىلرى ائلە بلە رفتار ادەجىم، بو شهرى توفىت كىمى ادەجىم.“ رېب بويورور.¹³ ”اورشىشمەن اولرى و يەھودا پادشاھلارىنىن سارايالارى توفىتىن يىرى كىئى نجىس اولاچاق، چونكى بوتون اولرىن دامالارى اوستوندە گۇئى جىشىملەنە بوخور يانىرىدىلار، ياد آلالاھلارا مایع تقدىملىرى كىشىدلەر.“

١٤ او واخت إِرميَّا توفىتىن قايتىدى، اورادان كى، رب اوئۇ ئېئىشك اتمك اوچون گۈندەرمىشىدى. او، رېئن معبدىتىن حىطىشىدە داييانىب بوتون خالقا ددى: ”ايسرايلىش تارىسى اولان قوشۇنلار رىئى بىلە دېش: “قولاق آسيىن! من بو شهر باراھە دىدىيەم بوتون فلاكتلىرى اونون و اطرافىندا اولان كىتلەرنى اوستونە گىتىئەجىم، چونكى عننادكارلىقدان بويونلارىنى بىرك اتدىلر، اونا گۇرە دە سۈزۈلەمە قولاق آسمادىلار.“

كاهەن پەشخور إِرميَّانِي كوندە يە سالىر

٢٠ او زامان كى، رېئن معبدىتىندا باش نظارتىچى انىر اوغلۇ كاهەن پەشخور إِرميَّانِين بو سۈزۈلە ئېئىشك اتدىئىنى اشىئىدى، ² إِرميَّا پىغمبرى دؤйىلورتۇ دە اوئۇ رېئن معبدىتىن يانىنداكى يوخارى بىنامىش دروازا سىيىندا اولان كوندە يە سالىدى.¹³ او گونون صاباحى پەشخور إِرميَّانِي كوندە دەن چىخارتدى. إِرميَّا اوئۇ ددى: «رب سئن آدىنى پەشخور يوخ، ماگور-مئسابىت^{*} قويوب. چونكى رب بىلە دېش: ”باخ، من سىنى اۋوزۇن و بوتون سىنى سۈنلىر اوچون دەشتە چۈرئەجىم؛ اونلار اۆز دوشمنلرئىش قىلىنجى

سحر اوندا فریاد اشندلئیشنه؟
گون اورتا موحاربئه نعرمه‌ی.
۱۷ چونکی بطنده ائکن منی اولدورمه‌دی.
او واخت آنامین قارنی قبئرئم اولاردی،
بطنی دائم بویلو قالاردى.
۱۸ نه اوچون آنا بطنشدن چیخدیم؟
عذاب اذتیت گۇرمک اوچون مگر؟
عؤمرمو رو سواچیلیقلا کچترتمك
اوچون مگر؟

ربن صندقیانین سۆزونو رد اتمه‌سى
۱۹ پادشاه صندقیانا ملکتیانا اوغلو
پەشخورو و مَعَسِيَا اوغلو کاهن
صەنیانی ارمیانین يانینا گۈندرەنە، ربئن سۆزرو
ارمیایا نازئل اولدو. اونلار دەمشەنلر: **۲** «گل،
بىزئم طرفىمەزدن رىبدن سوروش. چونكى بايبل
پادشاهى بىوگەنپىرس بىزە هوچوم گىشىر. بلکە
رب كچمىشىدە اتدىئىي مۇجۇزەلەر بىزە بىزە بىز
شى اذىر و بىوگەنپىرس بىزەن آل چىك؟»
۳ لاکن ارمیا اونلارا جواب وردى: «صدقیانىا
دىن کى، **۴** ائسراپىشن تارىسى رب بله بويورور:
«الىنتزەدە اولان موحاربئه سىلاحلارىنى کى،
اونونلا دووارلارىن او طرفىنە سىزى موحاصىرە يە
الان بايبل پادشاهى و گەلداڭلەرلە ساواشىرىسىز،
گرى ساخلاجاچاغام. سىلاحلارىنى بى شەھەن
اورتاسينا بىز پەر بىغاچاغام. **۵** من اۆزۈم سىزئىن
ضىندىشىزە آل قالدىراجاغام، گوجلو قولوملا
قىض، قضب و بئۇيوك حىنڈەللە سىزئىنلە
ووروشاجاغام. **۶** بى شەھەدە ياشايان ائنسانى دا،
حیوانى دا محو ادھىم. اونلار شەنلىقى ويدان
اۋلەجىلەر. **۷** رب بويورور: «بۇدان سونرا يەھودا
پادشاهى صندقیانى و اعيانلارىنى، هم دە بى
شەھەدە ويدان، قىيلىنجىدان و آجلېقدان صاخ
قالانلارى بايبل پادشاهى بىوگەنپىرسە و جانلارىنى
آلماق ائستەين دوشمنلىقەنە تسلاش ادھىم. او،
اونلارى قىيلىچ آغزىنا ورەجك، اونلارا نە رەح،
نە شەفتەت، نە دە مرحمت گۇرسەدەجك.»

اونو آله ورئن، اونو آله ورئن!»
بوتون ېل باغلادىغىم آدامالار
بودۇرىمەيىمى گۈزلىھەزك دېنلىر:
بلکە آلدانار، او واخت اونو مغلوب
ادھىرئك،
اوندان قىصاصىمىزى آلارىق. **۱۱**
لاکن رب انگىنە بىز دۇيوشچو كىمى
مەتمەلەدئر.

بۇنا گۈرەدە منى تعقىب ادلەر يىخىلا جاقلاڭار،
قالىش گەلە بىلمىھەجكلىر.
اوغور فازانمايا جاقلارى يەندا، چوخلو
خجالت آلتىنا دوشەجكلىر.
روسواچىلېقاڭلارى هىچ واخت ياددان
چىخاردىلمايا جاق.

۱۲ اى قوشۇنلار رېي،
سن صالح آدامى ائمەتھانا چىكىرىسىن،
فىڭىرى و اورەبى گۇرۇرسىن.
قوى گۈزۈم سىئىن اونلاردان الاجاھىغىن
قىصاصى گۇرسۇن!
چونكى داعوامى سەنە تاپشىرىميساھام.

۱۳ رېي او خويون، رېي حمد ادئن!
چونكى مۇحتاج آدامى شىئىرئن آئىندىن
او قورتارىر.

۱۴ دوغولوغۇم گونە لەنت اولسىن!
آنامىن منى دوغىدۇغۇ گون موبارك
اولماسىن!

۱۵ لەنت اولسىن او آداما كى،
آتاما سۈئىنلىرىجى بى خىرى موژەدە كىشىب
ددى:

«بىز اوغلان اوشاغىن اوللۇ!»
و اونو چوخ سۈونىڭىزدى.

۱۶ قوى او آدام ربئن يازىغى گلمەيىب
داگىتىدىغى
شهرلر كىمى اولسىن!

اعلان ات: ^۲ ای داودون تختی اوستوندہ اوستوران یهودا پادشاهی، ای بو دروازادردان گئن اعیانلارلا خالق، رین سوزونو اشتدن.
^۳ رب به دیش: "عدالت و صالحنشکله رفتار ادئن. مظلومو ظالمین آشندن قورتارین. فرئیب، پیتمه و دول آودا حاقسیزیلیق اتمه یشن، قدارلیق اتمه یشن، بو یرده گوناهسیز قان تؤکمه یشن.
^۴ اگر سئز بو امره، حققتن، عمل ادھستن، او زامان داودون تختنده اوستوران پادشاهلار دؤیوش عاربالارینا و آتلارا متنب اعیانلاری و خالقلاری ائله بئرشکده بو سارایین دروازادریندان گئره جکل.
^۵ لاتن اگر بو امرلردن اقطاعت اتمیه سئنتز، افز واریغیما آند اچترم کی، بو او وثران قالاجاق." رب بويورور.
^۶ بلى، یهودا پادشاهینین سارانی بارهده رب به دیش:
 "گرچی منم اوچون گتلعاد کئمی سن، لوینانین قوله سی کئمی سن.
 لاتن من قطعن سنی بئر چوله، کئمese نشن یاشاما دیغی شهرلره چوئره جیم.
^۷ سئن ضیائنه هلاک ادلر حاضرلایا جاغام، هامیسینین آشندن سلاح اولاجاق.
 سئن لاب یاخشی سندر آعجالارینی کسە جکل، اونلاری اودا آتاباقلاir.

^۸ بئر چوخ مئلتلر بو شهرئن یانیندان کچتب بشرېتلرندن سوروشاجاقلار: بو بئوپوک شهره رب نئیه بهل ادئب؟
^۹ و جوابو بو اولاچاق: چونکى تاریسى رین عهدئنى ترک اتدئلر، باشقى آللارلا پرستش و قوللوق اتدئلر."»

پادشاه شلوم بارهده وحی
^{۱۰} اون اوچون آغلاما يين، ياسدا توتمايين.
 آنجاق اسئرلئيھ گدن اوچون آجي-آجي آغلاليين،

^۸ بوندان علاوه، بو خالقا ده: رب به دیش: "باخ، حیات يولونو و اولوم يولونو قاباغينيزا قويورام.
^۹ بو شهرده قالان قيلينج، آجلق و ويادان اۋله جك. لاکن كئم باييرا چيخيب سئزى موحاصىرىھ آلان گلدانشلره تسلیم اولسا، صاغ قالاجاق، هچ او لماسا اۆز جانىنى قورتاراجاق.
^{۱۰} بو شهره ياخشىلىق يوخ پشلىك اتمه يه نئىت اتمىش." رب بويورور. "بۇرا بايئل پادشاهينا تسلیم ادله جك، او دا بورانى ياندىريپ ياخاجاق."

ظالم پادشاهلارى مزمَّت

^{۱۱} یهودا پادشاهينين عايىلە سئىنه ده: رین سوزونو اشتدن؛

^{۱۲} ای داود نسلى، رب به دیش: "هر سحر عدالله رفتار ادئن، مظلومو ظالمین آشندن قورتارين. بوخسا پئس عمل لرئىزه گئرە قضىئم اود كئمی چيخيب ياندىرياجاق، او نو سۈندورن او لمایا جاق." ^{۱۳} رب بويورور:

"من سنه ضىئدەم، اي وادئىن اوستوندە كى يايلادا اولان قايدا اوستوران اورشلەم!"

سئز دىئر سئز:

"اوستوموزه كئم گله بئلر؟ ياشادىغىمىز بېرلە كئم گئرە بئلر؟" ^{۱۴} رب بويورور:

"من سئزى عمل لرئىزىن بېرە سئىنه موتابىق جزالاندىري جاغام. مشەلرئىزه بئر اود سالاجاغام كى، اطرافىندىكى هر شىي ياندىريپ يوخ ادھجك."»

پادشاه سولالە سئىنه ائخطار

رب به دىد: "يهودا پادشاهينين ^{۲۲} سارايينا گت، اورادا بو سۆز

۱۸ بونا گؤرە ده یهودا پادشاهی یوشئیا اوغلۇ یەھویاقىم بارەدە رب بله دىشە: «اونون اوچون «ای قارداشىم، واى ياجىم» دىئب ياس توتمايا جاقلار، «ای آغام، حىف اونون عىزىتى» دىئب ياس توتمايا جاقلار. ۱۹ اونو ايشىك باسىدىرىيالان كىمى باسىدىرىيالان كىنارا سورويوب اورشلىم دروازا لارىندان كىنارا آتاجاقلار.

چونكى داها قايىتما ياجاق، دوغما و طېتنى گۈرمە يەجك. ۱۱ بلى، یوشئیا اوغلۇ شىلۇم بارەدە كى، آتاسى یوشئىيانىن يىرئەنە يەھودا پادشاهى اولوب و بورادان چىخىپ گەئىب، رب بله دىشە: «او داها بورا ياس قايىتما ياجاق، ۲۰ اسەر اولوندوغۇ يەردە اولەجك و آرتقىق بو اولكەننى گۈرمە يەجك.

پادشاه یەھویاقىم بارەدە وحى

۲۰ لوپانا گەت، فرياد ات، باشاندا سىستىن اوجالت، عبارئەمدن فرياد ات، چونكى بوتون اويناشلارىن آزىلەب. ۲۱ هر شىين آمنىن آمانلىقىدا اولاندا سنى خېردار اتئەم، آما سن "قولاق آسمىما ياجاغام" دەن. اوشاقلېغىندان عادىن بلەدئر، مەندن ائطاعت اتىمە يېبسىن. ۲۲ كولك بوتون چوبانلارىنى گۇتۇرۇب آپارا ياجاق، اويناشلارىن اشتەلەنە گەدەجك. او زامان اتىدىئىن بوتون پىشىلەكلەرن اۇترى او تانىب روسوای اولا جاقسان. ۲۳ اي سن "لوپاندا" * ياشىيان، يوواسىنى سىندر آغا جىندان قوران! سەنه بولىلو آرواد كىمى آغىريلار، سانجىلار گلنە نجه نالە چىكە جىكسن!»

پادشاه یەھوياكىن بارەدە وحى

۲۴ رب بويورور: «اي یەھودا پادشاهى یەھویاقىم اوغلۇ یەھوياكىن، وارلىغىمما آند اولىسون كى، اكىر صاغ ئەلمەدەكى مۇھەر اوزوپىو اولاسان دا، سەنى چىخاردىپ آتاردىم. ۲۵ سەنى

پادشاه یەھویاقىم بارەدە وحى

۱۳ واى او آدامىن حالىينا كى، سارا يىنى حاقسىزلىقلا، يوخارى او تاقلارىنى عدالتىشىڭىلە تىڭىر، اۆز ھومۇتنى موقته اىشلەدئر، اونا موزدونو وزمىر. ۱۴ دىشە:

"اۋۇزومە گىتشىش يوخارى او تاقلارى او لان بئۇ يوك بئر ساراى تىڭىدئە جىم." بله جە او را ياس پىنجرەلر آچىر، اطرافىنى سىندر آغا جى ائلە اۇرتۇز. قىرمىزى رىنگلە بويابىر.

۱۵ چوخلو سىندر آغا جىن اولماق مىگر سنى پادشاه اىدر؟ مگر آتان دا دويونجا بېشىن اىچمەدى؟ او عدالت و صالحلىكىلە رفشار اتدى. اونا گۈرە ده اىشلىرى اوغۇرلۇ او لەدۇ. ۱۶ محكىممەد مظۇلومون، يوخسۇل آدامىن اشىشىن باخىردى، اونا گۈرە ده اىشلىرى اوغۇرلۇ او لەدۇ». رب بويورور: «منى تانيماق إله مىگر بو دىيەل؟

۱۷ لاكتىن سىنن گۈزلىئىن و اورەيەن آنجاق حارام قازانچىندا قالىب، تۆكۈمك ائستەدئىن گۇناھسىز قاندا قالىب، قاكارلىق و تالاندا قالىب.»

اده‌جیم». رب بويورور. ^۳ «سورومون قالانلارینی، اسثر اتدئیشم بوتون اولکه‌لردن بیغیب توپلایا جاغام، اونلاری گئنه او تلاقلارينا قایتارا جاغام و تؤره‌یئب چوخالا جاقلار. ^۴ او سترئنه چوبانلار قویا جاغام کی، اونلاری او تارسینلار. داها قورخوب دهشته دوشمه‌یه جکلر، بئرى ده اتمیه‌جك.» رب بويورور.

^۵ «باخ، او گونلر گلئر کى، داود اوچون صالح بئر شاخه پېتشدئرەجیم. اله بئر پادشاھ کى، حئكمتله پادشاھلىق اده‌جك،

اولکه‌دە عدالتله، صالحئكلە عمل اده‌جك.»

رب بويورور.

^۶ اونون دؤوروندە يهودا خنلاص اولا جاق، ائسرايىل آمنى - آمانلىقدا ياشايما جاق. او (رب صالحئيمئزدئر) ^{*} چاغيريلا جاقدىرى. ^۷ بۇنا گۈرە ده رب بويورور: «او گونلر گلە جكى کى، ائنسانلار آرتىق ديمە جکلر: «او رېئن وارليغىنا آند اولىسون کى، ائسرايىل او ولادارىنى مئصر تورپايانىدان چيخارتدى. ^۸ لاتىن دئىه‌جکلر: «او رېئن وارليغىنا آند اولىسون کى، ائسرايىل او ولادارىنى شىمال اولکه‌سەئىندەن و اسثر اتدئىمى بوتون باشقا اولکه‌لردن چيخارتدى.» او واخت اونلار اۋىز تورپاقلاريندا ياشايما جاقلار.»

يهودانىن يالانچى پىغمبرلىرى

^۹ پىغمبرلىر حاقيىدا:

اوره يئم ائچىمە پارچالانىب، بوتون سوموكلارئم تىتىرە يئر. ربە گۈرە، اونون موقدس سۈزىلرئەن گۈرە بئر مىست كىمى يەم، شرابا آلودە اولان ادام كىمى يەم. ^{۱۰} اولکه زئاكارلارلا دولودور،

جانىنىي آلماق ائستەينلرە، قورخدوغون آدامالار، بابىل پادشاھى تبۈگۈنچەرە و گىلداڭلارە تسلیم اده‌جیم. ^{۲۶} سىنى و سىنى دوغان آنانى دوغولما دېغىنiz ياد بىئر اولكە يە آتاباجام و اورادا اولە جىكىشىز. ^{۲۷} قايتىماغا جان آتى دېغىنiz اولكە يە بىر داها قايتىماجا قاسىنىز. ^{۲۸} بو آدام - بېھوياكتىن مىگر حقارتلە باخىلان قىريق بئر كاسادىر؟

ھەج كىشىن بىنەمە دئىنى بئر قايدىر؟

بس نە اوچون هم اۆزو، هم ده او ولادارى آپارىلىب

تائىمىدېقلارى بئر اولكە يە آتىلىدىلار؟

^{۲۹} اولكە، اى اولكە،

رېئن سۈزۈنۈ اشتىت، اى اولكە!

^{۳۰} رب دىئر:

(بو آدامى او ولا دىسىز يازىن،

عەزموندە اشلىرى اوغۇرلۇ اولمايان بئر كىشى

حساب ادئن.

چونكى نسلىندىن ھەج كىم اوغۇز قازانمايا جاق.

نسلىندىن ھەج كىم داودون تختىندە

اتورمايا جاق،

يەھوادا بئر داها پادشاھلىق اتمىه جىكدىرى.»

گلە جىكە كى صالح پادشاھ

رب بويورور: «واي او چوبانلارىن

۲۳

حالىنا كى، او تلاقلارىنىن

قويونلارىنى محو ادئرلەر، اونلارى داغىدىرلار!»

^۲ بۇنا گۈرە ده ائسرايىلئن تاريسى رې خالقىمى

او تارازان چوبانلارىن ضىدئىن بىلە دىئر:

«سېزىشىز كى، مىتم سورومو پېن-پېن سالىب

قۇورۇرسۇنۇز، سېزىشىز كى، اونلارىن قىدائنىز

عمل لرئىنلىنىن پېسلىنىن گۈرە سېزى تىبە

- رېئن آغزىندان چىخانلارى يوخ،
اۇزلىشىن فىكتىرىنىدۇن چىخان رؤيالارى
دىئرلر.
- ۱۷ اونلار منه خور باخانلارا دىئرلر:
”رب دىش: سىزئن اوچون آمئن-آمانلىق
اولاچاق.“
اوْرَكْلِئِشِنْ عَنْتَادْ كَارْلِيْغِي دَالِينْجَا دُوْسْنَلْرَه
دَه دَىئِرلَر:“
”اوْسْتُونْزَهْ فَلاَكْتْ گَلْمِيهْ جَك.“
- ۱۸ لَاكْنْ اُونَلَارِينْ هَانْسِى بَئْرِى رَېئِنْ
سَوْزُونْو اَنَالِيِّبْ اشِتِئِمْكَ اوچون
مَغْرِبْ رَېئِنْ مَجْلِيشِتِنْدَهْ دُورُوبْ؟
اُونُونْ سَوْزُونْهْ قَوْلَاقْ آسِيْبْ؟
- ۱۹ باخ، رَېئِنْ طَوْفَانِي قَضِبِلَهْ قَوْيَاچَاق،
طَوْفَانْ فِيرْلَانِي بَئْسْ آدَامَلَارِينْ باشِينِدا
پَارْتَلَا ياجاچ.
- ۲۰ رَېئِنْ قَضِبِي سَوْئِنِيمِيْجَك، اُورِهِيَّشِنْ
ائِسْتَهِيَّئِنِي ادَهْنَهْ قَدَر،
مَغْرِبْ او زَامَانْ كَى، اُونُونْ اُورِهِيَّشِنْ
ائِسْتَهِيَّنِي
تاَمَامْ-كَامَالْ يِرَئِئِنْ. گَلْهِجَك گُونَلَرَه بُونُو آچِيق-آشَكار
آنَالِيَا جاقيسىنِيز.
- ۲۱ بَه پِيغَمِبِرِلىْيِ من گُونَدَرْمَهْ دَئِمْ،
آما سَوْزِلِرِي اَللَّه اوْرَا-بُورَا قاچِيلَار.
اُونَلَارِا دَانِيشِمَادِيم، لَاكْنْ نَبِيلِنِك اَدَبِلَر.
- ۲۲ آما اَگر اُونَلَارِ مَجْلِيشِمَمَدَه دُورِسَايدِيلَار،
سَوْزِلِئِمِي خَالِقِيما چاتَدِيرَادِيلَار.
پَئِسْ يُولَالَارِينِدان، شَرِ عملِرِئِنِدان
خَالِقِي چَكِشِنْدَئِرَرَدِلَر.
- ۲۳ رب بويورور:
”مَكَرِ من آنَجَاق ياخِينِدا اوْلان تارِيَام،
اوْزَاقِدا اوْلان تارِي دِيَلِم؟“
- ۲۴ كَيْمَسِه مَغْرِبْ گَنْزِلِي پِرَلَرَه گَنْزِلِه بَئِلَرِ كَى،
من اُونُو گُورِه بَئِلَمَه يِئِم؟“ رب بويورور.

- لَعْنَتِه گُورِه يِر ياس توتُور.
چُولَدَه كَى اوْتَلاقَلَار قُورُو بُور،
پِيغَمِبِرِلى بَئِسْ يُولَا دُوشُوب.
گُوجَلَرِنى حاقيزِجا صَرَف اَدَبِلَر.
- ۱۱ رب بويورور:
”هَم پِيغَمِبِر، هَم دَه كَاهِنْ تارِيسِيزِدِير،
اُونَلَارِينْ پَئِسْلَئِكَلَرِنى حَتَّا مَعْبَدِمَدَه دَه
تَايِپَارِم.“
- ۱۲ بُونَا گُورِه گَتَدَئِكَلَرِي يُول سورُوشَكَن
اولاچاق؛
قارانليغا قووولوب اورادا ييختِلَاجاقلار.
جز الاناجاقلارى ايل، باشلارِينا فَلاَكْت
گَتَرْهَجِيم.“
رب بويورور.
- ۱۳ ”سامِثِه پِيغَمِبِرِلى آراسِينِدا بو اَيِرنِج
ائِشِي گُورِدوم：“
بَعْلَئِنْ آدِي اَللَّه نَبِيلِنِك اَدَبِ خَالِقِيم
ائِسْرَائِيلِي يُولَدَان آزِيرِدِيلَار.
- ۱۴ اُورِشَلِيمَشِنْ پِيغَمِبِرِلى آراسِينِدا قُورخُولو
بَئِرِ شَى گُورِدوم:
زَئِنَا اَدَبِلَر، يالان دَالِينْجَا گَدَبِلَر.
پَئِسْ آدَامَلَارِينْ قُولُونَا گَوْج وَرِئِلَر.
بَلَهْ جَهْ كَس پِيسلَئِينِدن دُؤْنُمُور.
هَامِيسِي مَيْمَن اوچون سُودُوم كَيْمِي،
اورِشَلِيم ساكنِلارِى، گُومُورَا كَيْمِي دَئِر.“
- ۱۵ بُونَا گُورِه دَه قُوشُونَلَار رَئِي پِيغَمِبِرِلى
حَاقِينِدا بَلَه دَىش:
”من اُونَلَارَا يُووشَان ېِدَبِرَدَه جِيم،
زَهَرَلِي سَو اَنْچِئِرَدَه جِيم.
چُونَكِي تارِيسِيزِلىق اُورِشَلِيمَشِن
پِيغَمِبِرِلىنىد بُوتُون اوْلَكِه يِه يايِيلِيب.“
- ۱۶ قُوشُونَلَار رَئِي بَلَه دَىش:
”سَىزِئِن اوچون نَبِيلِنِك اَدِن پِيغَمِبِرِلىن
سَوْزُونْهْ قَوْلَاقْ آسِمايَمِين.
اُونَلَار سَىزِي بُوش اوْمَىدلَلَه دُولِدُورُولَار.“

یا رب نه دیش؟^{۳۶} بئر داه ربئن کلامینی آغیزا گتشمیه جکسشنز، چونکی هر کشتن سوزو اوزونه کلام اولاچاق. بونولا سئز وار اولان تارینین، قوشونلار ربئن، تاریمیزین سوزلرئنی تحریف ادئرسشنز.^{۳۷} پیغمبره به ده: «رب سنه نه جواب ورث؟ و یا رب سنه نه دیش؟^{۳۸} گرچی دیشستن: «ربئن کلامی دیر»، رب به بویورور: «ربئن کلامی دیر» دیش بو سوزدن اشستفاده اتدئنژ، حال بو کی من سئزه دمتشدئم «ربئن کلامی دیر» دمهیش.^{۳۹} بونا گوره ده سئزی کامتل یاددان چیخاردادجاغام، هم سئزی حوضورمدان رد ادهجیم، هم ده سئزه و آتلارینیزا وردئیم شهري.^{۴۰} اوستونوزه یاددان چیخاردلیمایان بی آبیرچیلیق، ابدی روسوایچیلیق گثرهجیم.»

یاخشی و پئس انجثر

۲۴ باشل پادشاهی نیوگدنصر یهودا پادشاهی یهویا قائم اوغلو یهویاکتنی، یهودا باشچیلارینی، اوستالاری و صستکارلاری اورشلئمند اسثرا ادیب باشله آپاراندان سونرا، رب منه اثکی سبد انجر گورستدی کی، اوز معبدی قاباغیندا قویولموشدو.^۱ بئر سبدده ائلک مخصوصاً اوخشایان چوخ یاخشی انجثیرلر، او بئر سبدده ده یاوا انجثیرلر وار اندی، او قدر یاوا کی، اونلاری یمک اولمازدی.^۲ او واخت رب مندن سوروشدو: «نه گورورسن، ارمیا؟^۳ جواب وردئم: «انجثر. یاخشی انجثیرلر چوخ یاخشی دیلار، آما پئس انجثیرلر او قدر پسندلرل کی، اونلاری یمک اولماز».^۴ او واخت ربئن بو سوزو منه نازل اولدو: ^۵ ائسرايائلن تاریسی رب به دیش: «بورادان کلدانی اوللکه سئنه اسئرلئیه گئوندردیئم یهودا اسئرلئنی بو یاخشی انجثیرلر کنمی یاخشی حساب ادئرم.^۶ گوزلرئم اونلارین اوستوننده اولاچاق کی، یاخشی یاشاسینلار.

«پیری، گئیو من مگر دولدور مرورام؟»

رب بویورور.

^{۲۵} «منم آیدمان یالان دئین پیغمبرلئن سوزلرئنی اشتئمشم: دیشلر: «یو خو گئردو، یو خو گئردو!»^{۲۶} نه واختا قدر یالان دئین، اوز اوزکلرئن اویدورمالارینی بلندئن پیغمبرل بو ائشله مشغول اولاچاقلار؟^{۲۷} اونلار ظن ادئلر کی، بئر بیشلرئنه دانیشدیقلاری یو خولالا خالقیما آدمیمی یاددان چیخارت دیراچاقلار، نجه کی، آتلاری بَعَل بوتونه گئرہ آدمیمی یاددان چیخارت دیدیلار.^{۲۸} یو خو گئرزن پیغمبر، یو خوسونو دانیشسین. آما سوزوم اونا نازل اولان آدام قوی اوونو صداقتله دسئن. داهما بوغانین یانیندا سامان نه دیش؟^{۲۹} رب بویورور. «منم سوزوم مگر بئر اود کنمی دیش؟» مگر قایالاری پارچالایان گورز کنمی دیش؟^{۳۰} رب بویورور. «بونا گوره ده من بو پیغمبرله کی، سوزلرئمی بئر بیشلرلئن اوغرلاییر، ضئدم.» رب بویورور.^{۳۱} «بلی، من بو پیغمبرله ضئدم.» اونلار اوز دئل لرئنی ترپه دئب لاکتن دیشلر: «رب به دیش.»^{۳۲} «دوغرودان دا من یالانچی یو خولار گئروب نېتلنک ادلره ضئدم.» رب بویورور. «اونلار بو یو خولاری دانیشیب یالانلاری و بوش لووغالیقلاری ائله خالقیمی یولدان آزدیریلار. اونلاری من گئوندرمه دئم، اونلاری من تعیین اتمه دئم. بو خالقا هچ بئر فایداری یو خد دور.» رب بویورور.

^{۳۳} «اگر بو خالقدان بئری و یا بئر پیغمبر یا دا بئر کاهن سندن سوروشسا: «ربئن کلامی نه دیش؟» اونلارا ده: «نه کلام؟ من سئزی آتاباجام.» رب بویورور.^{۳۴} اگر بئر پیغمبر یا کاهن و یا هر هانسی بئر شخص ائدئعا اتسه: «ربئن کلامی بودور.» من او آدامی اونون عاینه له سی ائله برابر جزالندیر جاغام.^{۳۵} هر بئر شتر اوز یولداشیزیا، اوز قوحوملارینیزا گرک به دئیه سئشنز: «رب نه جواب ورث؟ و

اشتئمه دئىش، قولاق آسمادىينىز دا.^۵ اونلار سىزه دەتلر: "ائىدى هر بىرىنىش اۇز پىش يولۇنۇزدان، عمل لرىنىشنىن پېسلىكىندىن دۇئونون كى، رېئىن ابىدى اولاراق سىزه و آتالارينىزا وردئىي تورپاقدا قالا بىتلەستىش.^۶ آيرى آلالەلارا قوللوق و پرسىتىش ادەرك اونلارىن پېرىو ئولمايىن؛ آل اشىنىش اولان بوتلرلە منى قضىبىنىڭئىمەيىن كى، من ده سىزه زئيان يېشىمەيم."^۷ رب بويورور: "لاكىن سىز منه قولاق آسمادىينىز، آل اشىنىش اولان بوتلرلە منى قضىبىنىڭئىب اۆزۈنۈزە زئيان ووردونۇز."^۸ بونا گۈرە دە قوشۇنلار ربىي بونو دېش: "ائىدى كى سۆزلىرىمە قولاق آسمادىينىز،^۹ من ده بوتون شەمال طايفالارىنى و قولوم بايپىل پادشاھى ئېۋگەنلىرى چاغىرا جاگام." رب بويورور، "أونلارى بىن اولكەن، بورادا ياشايالارىن و بوتون اطراف مەئلىتلەن اوسىتونه گىتىرەجىم. بونلارى كامىل محو ادەجم، اۇلکەننى حىرت و رېشىخىن دەفتەنە چۈرئەجىم، ابىدى بىر خارابايلغا دۇندىرەجىم.^{۱۰} سۈچىن و شادلىق سىستىنى، بىـ-گلەن سىستىنى، دېرىمان داشلارىنىن تاقىلىتىسىنى، چىراق اشىغىنىي اونلارىن اىچىنندىن يوخ ادەجىم.^{۱۱} بوتون بىن اولكە خارابايا، وئرانە بىر پىرە چۈرئەجىك. بىن مەئلىلر بايپىل پادشاھينا يېمىش ائل قوللوق ادەجىلر."^{۱۲} رب بويورور: "آما يېمىش ائل باشا گلنندىن سونرا بايپىل پادشاھىنىي، اوننون مەئلىتىنى و گىللەدە اۇلکەننى تىقسىرلىرىنە گۈرە جىزاندىرىجا جاگام. اورانى ابىدى اولاراق وئرانەلئىيە چۈرئەجىم.^{۱۳} او اۇلکە اوچون دەتكىلرەمئىن ھامىسىنىي، ارمىانىن بوتون مەئلىلر بارەسەندە بىن كىتابدا يازىللمىش نېتىشك سۆزلىرىش ھامىسىنىي اورانىن باشىنا گىتىرەجىم.^{۱۴} اونلار اۇزلىرى دە بىر چوخ مەئلىتلەن، بؤيۈك پادشاھالارىن قولو اولا جاقلار. عمل لرئەن و اللىرىنىش اشىئەن گۈرە اونلارا عوض ورەجىم."^{۱۵}

و اونلارى گىئە بىن اولكە يە قايتارا جاگام. اونلار دئرچىلدەجىم، يېخما ياجاگام؛ اونلارى آكەجىم، چىخارتىما ياجاگام.^{۱۶} اونلارا إله اوزىك ورەجىم كى، منى تانى يېب مىتمىز رب اولدوغۇمو بىنلىتلەر. اونلار مەئىم خالقىمىم، من ده اونلارىن تارىسى اولا جاگام، چونكى اونلار بوتون قىلبىرى ائلە منه اوز تو تاجاقلار."

^۸ رب بىلە دېش: "آما يېھودا پادشاھىي صىدقىيانى، اوننون باشچىلارىنىي، اورشىمەدن سالامات قالانلارى، ائستر بىن اولكەدە قالسىنلار، ائستر مەئصىرەدە ياشاسىنلار، ياوا و يېھى مومكۇن اولمايىان انچىر كىنىي ادەجىم.^۹ اونلارى يې اوزۇنۇن بوتون اولكەلرېنىش كۆزۈنده پىس و دەشتلى بىر حالا سالاجا جام. اونلارى ائستر آتىدىغىم هەر يىردى، اونلار روسوای اولوب ھامىنин آغزىندا مەئى اولا جاقلار، ھامى اونلارى آله سالىب اونلارلا لەعنت ادەجىك.^{۱۰} اونلارين اوسىتونه قىلىنج، آجليق و بىن كۆندرەجىم، إله كى، اونلارى اونلارا و آتالارىنى وردىتىش تورپاقدان بوسىبۇتون سېلىت محو اتسىن".

يېمىش ائلشىك اسېرىنىك بارەدە نېتىشك

۲۵ يېھودا پادشاھىي يوشئيا اوغلۇ يېھو باقىئەن پادشاھلىغىنин دۇردونجو ائللىنە، بوتون يېھودا خالقى بارەدە ارمىيا سۆز نازىل اولدو. بىـ، بايپىل پادشاھى ئېۋگەنلىرىن پادشاھلىغىنин بىرئىنجى ائللىنە اولدو.^۱ ارمىيا پېغمىر بوتون يېھودا خالقىنا و اورشىمەدە ياشايالانلارىن ھامىسىنا بىن سۆز بىنلىرىب دىد: "اېئىرمى اوج ائل عرضىندە يېھودا پادشاھىي آمۇن اوغلۇ يوشئيانىن پادشاھلىغىنин اون اوچونجو ائللىنەن بىن گونە قدر رېئىن سۆزۈ منه نازىل اولوب. من ده دەفلەرلە بىن سۆزلىرى سىزە بىنلىرىمەن، آما سىز قولاق آسمابىسىنىي.^۲ گىچى رب پېغمىر قوللارىنى دەفلەرلە يانىنiza گۇندرەدى، آما سىز

رېئن قىصب پىيالاسى

آياغا قالخماين: ”آماً اگر او نلار پىيالانى آشندىن آلىپ ائچىكمك ائستىمەسلەر، او نلارا دە: قوشونلار رىتى بله دىئر: ”اوندان گىرى ائچەسەئىز!“^{٢٩} باخ، مئمۇن آدىملا چاغىرييالان شەرئىن او ستونه فلاتك گىترىمە باشلايىرام. دوغىرودان دا، جزايسىز قالاجايغىزى گومان ادەرىسىنىز؟ سىزى جزايسىز قويمايا جاگام. من يېر او زوندە ياشايان هر كىشىن او ستونه قىلىنجىچىن گىتىرە جىئەم.“ قوشونلار ربىي بويورور.

اٽىندى بوتون بىو سۈزۈلۈ او نلارىن ضىئىنە نېڭىشكەت و او نلار دە:

”رب او جا يىردىن نۇرە چكە جىك،
موقىس مسکىنتىن دۇرلا ياجاق.
بواولكەن ئىن ضىئىنە شىئىتلە نۇرە چكە جىك،
او زوم آزىلر كىمى باغىرلا ياجاق،
دونىدا ياشايانلارىن ھامىسىنин ضىئىنە
هايقىرلا ياجاق.“

٣١ هاى-كوى دونىانىن او بىرى باشلارىنا
قدىر يايلاجاق،

چونكى رېئن مىلتلەر داعواسى وار؛
بوتون بىرى موحاجىمە ادە جىك،
پىسلرى قىلىنجا تىلىم ادە جىك.“
رب بويورور.

٣٢ قوشونلار رېئن دەئىي بودور:
”باخ، بلا مىلتىن مىلتە يايلىر،
دونىانىن او زاق پىرلەئىندەن بئۇيوك بىر طوفان قالخىر.“

٣٣ او گون رېئن الى ائلە اولدورۇنلار هر بىرى دولدوراجاclar — دونىانىن بىر او جوندان او بىرى او جونا قدر. او نلار اوچون ياس تو تولما ياجاclar، تورپاگىن او ستونده پىئن كىمى او لاجاclar.

٣٤ اي چوبانلار، آغلارين، شئون ادئن،
اي سورو باشچىلارى، تورپاقدا إشەلەنلىن.

١٥ بلى، ائسرايىلەن تارىسى رې منه بلى ددى: ”مئمۇن ئىتمەن قىبىئەن شرابى ائلە دولو بو پىيالانى آل و بوتون او مىلتلەر ائچىرت كى، سىن ئىنلارىن يانينا گۈندەرئىم.“^{٣٠} او نلار ائچەن واخت گىچەلە جىكلەر، او سترلەنە گۈندەرە جىئەم قىلىنجىچىن قورخوسوندان عاگىل لارى چاشاجاق.“

١٧ او واخت من پىيالانى رېئن آشندىن ئالدىم و اونسون منى يانلارىنا گۈندەرە ئىيى بو تون مىلتلەر ائچىرتىدەن،^{١٨} اورشانىمە و يەودا شەرلەنە، پادشاھلارى و اعيانلارىنا، الە كى، او نلارى، ائندىكى او لىدوغو كىئى، وئرانەلئىنە، حىرتە، رېشخىندا و لەنەن چورئىلسەنلەر،^{١٩} مەئىش پادشاھى فئرعونا، اعيانلارى، باشچىلارى و بوتون خالقىنى،^{٢٠} مەئىشىدە ياشايان بوتون يادلى لە، عوصىن اولكەسەئىن بوتون پادشاھلارىنا، فەلىشەط اولكەسەئىن بوتون پادشاھلارىنا (عشقلىون، عزە، عقرون پادشاھلارى و اشىددادا صاخ قالانلار)؛^{٢١} إدوما، موآباب، عەمۇنا؛^{٢٢} بوتون صور و صىدون پادشاھلارىنا؛ ساحىل نىشىن خالقلارىن پادشاھلارىنا؛^{٢٣} ددان، تىيمى، بوز و گىكىل لەنى قىرخانلارىن ھامىسىنە؛^{٢٤} بوتون عرب پادشاھلارىنا، صحرادا ياشايان قاتىسيق خالقىنى پادشاھلارىنا؛^{٢٥} بوتون زئمرى، عيالام و ماد پادشاھلارىنا،^{٢٦} سىرا ائلە شەممايلىن بوتون ياخىن و او زاق پادشاھلەقلارىنا، يەمىدان سونرا او زونون بوتون پادشاھلەقلارىنا، ھامىدان سونرا بىر كاسانى شىشكَ^{*} پادشاھى دا ائچە جىك.

٢٧ ”سونرا او نلارا دە: ائسرايىلەن تارىسى او لان قوشونلار ربى بلى دىئر: ”ائچىن، مىست او لون، قوسون، او ستونوز گۈندەرە جىئەم قىلىنجلا وورولوب-يىخىلىن و بىر داها

۷ کاهنلر، پیغمبرلر و بوتون خالق ارمیانین ربئن معبدئنه ددئی بو سوژلری اشتدی. ارمیا ربئن خالقا چاتدیرماسینی امر اتدئی سوژلری دیش قورتارديقدا، کاهنلر، پیغمبرلر و اوراداکی بوتون خالق اونو تووب ددئر: «سن اؤلمه لی سن! نه اوچون ربئن آدی ائله نبئلک ادئب دیشرسن: «بو معبد شيلو کئمی اولاچاق، بو شهر خارابا قالاچاق، اورادا ياشایان اولماياچاق؟» ربئن معبدئنه اولان بوتون خالق ارمیانین اطرافينا يېغىلدى.

۱۰ یهودا باشچیلاری بونلاری اشئدن واخت، پادشاه سارايىندان چىخىپ ربئن معبدئنه گتدىلر و معبدئن تزه دروازاسينين گئرەجىئنلە اوستوردولار.^{۱۱} او زامان کاهنلر و پیغمبرلر باشچىلارا و بوتون خالقا ددئر: «بو آدام اولومه لايقدئر، چونكى بو شهرئن ضئىئنلەن نبئلک ادئب. نجه كى، سىز اۋۇزونۇز ده اۋىز قولاغىنىلا اشتىدىسىئەن»^{۱۲} او واخت ارمیا بوتون باشچىلارا و خالقا ددى: «رب منى گۈندردى كى، بو معبدئن و بو شهرئن ضئىئنلەن اشتىدىشىز بوتون نبئلک سوژلرئنى بىلدىئەم.

۱۳ ائندى يولارينىزى و عمللىرىنى اىصالح ادئن. تارىينىز بىلدىن ائطاعت ادئن. او زامان رب سىئىن ضئىئنلەن اعلان اتدىئى بىلادان اول ساخالار.^{۱۴} لاكىن منه گلنچە؛ من سىئىن اىتحتىيارىنىزدايام. گۈزۇنۇزدە نە ياخشى و دوزدور، مئتمەلە إله ادئن.^{۱۵} آنجاق ياخشى بىلەن كى، اىڭر منى اولدورھىئىز، گوناھسىز قانىن مساعەتىنى اۋۇزونۇزون، بو شهرئن و اورادا ياشایانلارين اوستونە گۈتۈرموش اولورسونۇز. چونكى رب، حقىقتىن، منى يانىنيزا گۈندردى كى، بوتون بو سوژلری سىزە چاتدیريم»

۱۶ باشچىلار و بوتون خالق کاهنلرە و پیغمبرلەر ددئلر: «بو آداما اولوم حۆكمو چىخارتىماق اولماز! او بىزئەل تارىمىز ربئن آدىندا دانىشىب». ^{۱۷} اولكە آغساقاللارىندان بىر نىچەسى قالخىپ يېغىلمىش بوتون

چونكى سىئىن اولومه ورئىلەمە واختىنىز چاتىب؛

بىخىلا جاقسىزىن و قىئىمتلى بىر قاب كىمى تىكە-تىكە اولا جاقسىزىن.

^{۳۵} چوبانلارين قاچىماغا بىر يرى اولماياچاق، سورو باشچىلارى هىچ بىر پىرە قاچا بىلمىلە جىكلەر.

^{۳۶} چوبانلارين فريادىنى، سورو باشچىلارين باغىرتىسىنى اشئەن، چونكى رب اونلارين اوتلاقلاريني وئران ادەر.

^{۳۷} ربئن آلوولانان قىبىنندن، آمەن-آمانلىقدا اولان اوتلاقلار محو اولاچاق.

^{۳۸} رب بىر آصالان كىمى يوواسىنى تىرك ادەجىك.

ربئن شىئەتلە قىصى اوزوندن، ئالاثمىن قىضى اوزوندن اولكەلرى وئران قالاچاق.»

ارمیانین موحاكىمە اولونماسى

۲۶ یهودا پادشاھى يوشىئا اوغلۇ يېھىياقتىن پادشاھلىغىنин اولىننە ريدن بو سوژ نازىئل اولدو:^۲ «رب بىلە دىش: «ربئن معبدئىنن صىحتىنە دور، عىبادت اتىك اوچون يهودا شەھرلرئىن گلن بوتون آدامالارلا دانىش. سەنە امر اتدىئىم ھەرىپى اونلارا بىلدىئى؛ اوندان بىر سوژ بىلە آسكىلتىم. ^۳ بلکە قولاق آسارلار و ھەكس اۋىز پېش يولوندان دۇئىر. من دە عمللىرىنىن پېسلىشىئەن گۈرە باشلارينا گتىرە جىئەم فلاكتىن آل ساخالارام». ^۴ اونلارا ھە: رب بىلە دىش: «اگر سىزە وردىئىم قانۇنا گۈرە رفتار اتىمەسىئىز، منه قولاق آسمایاسىنیز، ^۵ دەفلەلە سىئىن يانىنيزا گۈندردىئىم قولالاريم پیغمبرلەن سوژلرئەن قولاق آسمایاسىنیز-نجه كى قولاق آسمایاسىنیز دا - ^۶ او زامان بو معبدى دە شىلۇ كىمى ادەجىم، بو شهرى پىر اۋۇزونۇن بوتون مئلىتلىرى آراسىندا لعنته دوچار ادەجىم.»

۲ «رب منه بله ددى: ”اوْزونه قاییشلارلا
باغلانان بئر تخته، بئر يوغ دوللت و بويتونا
تاخ. ۳ سونرا اورشلئمه، يهودا پادشاهى
صىدقىيانين يانينا گلن قاصنللار واسطئسى ائله
إدومون، موآيىن، عَمَّون اوْولادلارينين، صورون
و صندونون پادشاهلارينا خبر گۈندر.»
۴ آغالارينا دەك اوچون اونلارا بىتلەر:
اشرىياتلىق تاريسى اولان قوشونلار ربى بله
دىش: ”آغالارينيزا بونو دىشين: ۵ دونيانى دا، پر
اوْزوندە اولان ائنسانى دا، حيوانى دا بئيپوك
گوجوملە و اوزانان قولوملا من ياراتدىم
و كىتمە ائستەسم، اونا دا ورەرم. ۶ ائندى
بوتون بو اولكەلرى بايشل پادشاهى قولوم
نىبۈگەنضرىئ ائختىيارينا ورئەم. حتا چۈلون
وحشى حيونلارىنى دا اونا تابع اتىئەرەجيم.
۷ اولكەسەئىن آخىرى چاتانا قدر بوتون مئلتلىر
اونا، اوغلۇندا و نوهسەئەن قوللىق اده جىكلەر.
سونرا بئر چوخ مئلتلىر و بئيپوك پادشاهلار
اونو اوْزىلرئەن قول اده جىك. ۸ هانسى مئلت
و اولكە بايشل پادشاهى نىبۈگەنضرە قوللىق
اتىمەسە، اونون يوغۇنا گىرەممەسە، هەمئن مئلتى
قىلىنج، آجليق و بى ائله جىزالاندىرجاغام، الـ
كى، اونون الـ ائله اونو كامئل محو ادئم. ”
رب بويورور. ۹ ”بلەجە اوْز پېغمەرلىئەر،
فالچىلارينيزا، يوخو گۈرنىلرئەن، گەلەجيى
دىئىنلرئەن، جادوگەرلىئەن قولاق آسمايىن
كى، سىزە دىشىرلە: بايشل پادشاهينا قوللىق
اتىمەجكىشتەر. ۱۰ اونلار سىزە يالاندان بىتلەك
ادىتلەر. بونون نىئىجه سىئەندە اوْز اولكەنئىزدن
قوولولا جاقسىزىن. ۱۱ آما بايشل پادشاهينىن
محو اوالاقىسىزىن. ۱۲ آما بايشل پادشاهينىن
يوغۇنا گىتن و اونا قوللىق ادن مئلتى اوْز
تورپاگىندا ساخلايا جاغام. تورپاگى ئاكىب
اورادا ياشىا جاقلار. ” رب بويورور.

۱۲ من هەمئن سۆزلىرى يهودا پادشاهى
صىدقىيانىبا بىتلەر ئىپ دەئم: ”بويتونو بايشل
پادشاهينىن يوغۇنا اى؛ اونا و اونون خالقىندا

خالقا دىئلەر: ۱۸ ”يهودا پادشاهى خىزقىيانين
دۇوروندە مۇرىشىتلى مىڭا بىتلەك ائىپ بوتون
يهودا خالقىندا دىي: ”قوشونلار ربى بله دىش:

صىحىون زمى كىمى شوخۇملاتاجاق،
اورشلەم داش قالاغينا،
معدىن تىكىلدەن ئىپ داغ دا مىشەلى تېھەلە
چورتەلەجك.“

۱۹ مگر يهودا پادشاهى خىزقىيانى دا يهودا
خالقىندا بىرى او نو اولومە تىشىم اتدى؟ مگر
خىزقىيانى رېبدن قورخىمادى و اونون لوطفۇنۇ
قازانماق ائستەمدە؟ مگر رب ده اونلارا
گۈندرەجىئىن دىئىبى بىلادان آل ساخلامادى؟
بئز ائندى اوْزومۇزون ضىئىنە بئيپوك بئر
پىسلەك ادئرئىك!“

پادشاهين اورئيا پېغمەرى اولدورمەسى

۲۰ شىمعيا اوغلو قىرىت بىعرئىلى اورئيا آدلى
بئر آدام دا رىئىن ادى ائله بىتلەك ادئرىدى؛ او
دا ارمىيا كىمى دانىشماراق بى شهرىن و اولكەنئەن
ضىئىنەن بىتلەك اتدى. ۲۱ پادشاه بېھۋاقدىم،
بوتون جىنگاوارلىرى و باشچىلارى اونون
سۆزلىرىنى اشىدىنە، پادشاه ائستەدى كى،
اونو اولومە ورسىئ. آما اورئيا بوندان خېردار
اولوب قورخادو و مئصىرە قاچدى. ۲۲ پادشاه
بېھۋاقدىم عكبور اوغلو إلناتانى بئر نىچە
نفرەلە مئصىرە گۈندردى. ۲۳ اونسلار اورئيانى
مئصىرەن چىخاردىپ پادشاه بېھۋاقدىم يانينا
گىتىردىلەر. پادشاه اونو قىلىنجلا اولدوروب
جىسىئىن عومومى قېئىستانلىغا آتىرىدى.

۲۴ لاڭشىن شافان اوغلو آخىقان ارمىيانى
قوروپوردو، بونا گۈره ده اولدورولمەك اوچون
خالقىن آئىنه ورئلمەدى.

يوغ علامى

۲۷ يهودا پادشاهى يوشىيا اوغلو
صىدقىيانىن پادشاهلىغىنин
اولشىنە رېبدن ارمىيانا بى سۆز نازىل اولدو:

يالانچى پىغمۇر خىتىا

٢٨ هەمئىن ائل يەھۇدا پادشاھىن
صىدّقىيائىنин پادشاھلىغىينىن
اوئلنەد دۇردونجو ائلنە بىشىنجى آيىندا ئۇزور
اوغلۇ كېبۈنلۈ خىتىا پىغمۇر، رېئىن مەعدىنىدە،
كاهىتلەرنىن و بوتون خالقىن قاباغىندا منه ددى:
۲ ائسرايەتلەن تارىسى اولان قوشۇنلار رىبى بله
دېش: "بایبل پادشاھىنин يوغۇنۇ قىراجاغام.
۳ ائكى ائل عرضىئەن بایبل پادشاھى
نۇوگەنلىرىن رېئىن مەعدىنىدەن گۇئىرۇب بابىلە
آپاردىغى بوتون اشىالارى بىرە قايتاراجاغام.
۴ يەھۇدا پادشاھى پەھۋاڭىم اوغلۇ يەھۇياڭىنى و
بابىلە اسېر اولونمۇش باشقا يەھۇدا لارى دا
بو بىرە قايتاراجاغام." رب بويورور، "چونكى
بایبل پادشاھىنин يوغۇنۇ قىراجاغام."
۵ او زامان ارمىيا پىغمۇر كاهىتلەرنىن و رېئىن
مەعدىنىدە دايىان بوتون خالقىن قاباغىندا خىتىا
پىغمېرىھ جاواب ورئب^۶ ددى: "آمئىن! قوى رب
بىلە اتسىئىن! قوى رب اۆز اۋەنلىش اشىالارىنى،
اسېر اولونمۇش بوتون آداملارى باتىلدەن
بۇرایا قايتاراراق دەتىشىن بىتلەك سۈزۈرلىنى
يرئىنە يتىرىشىن!^۷ لاكتىن ائندى سىنن و بوتون
خالقىن قولاغىنىن گۈر نە اشتىدىئەرمەلى يىم:
۸ قەدىم زامانلاردان بىرى مندن و سىندىن قاباق
ياشايان پىغمېرىل بىر چوخ اۆلکەملەرنىن و بۇيۈك
پادشاھلىقلاردىن ضىندىنە موحارىئە، فلاكت و
ويا اولاجاغىيىنى بىتلەك ادىتىل.^۹ آما سالاماتلىقى
اولاجاغىيىنى دەئىن پىغمېرىن سۈزو اگر دوغرو
چىخارسا، اونون رېئىن طرفىندان گۇئىرەتلىدى
حقىقىتى پىغمۇر اولدوغو بىتلەر.^{۱۰} او زامان خىتىا
پىغمۇر، ارمىيا پىغمېرىش بويىنندان يوغۇ گۇئىرۇب
قىرىدى.^{۱۱} خىتىا بوتون خالقىن قاباغىندا ددى:
رب بىلە دېش: "ائكى ائل عرضىئەن بابىل
پادشاھى نۇوگەنلىرىن يوغۇنۇ بوتون مەلتەرنىن
بويىنندان گۇئىرۇب بىلە جە قىراجاغام." بو
واخت ارمىيا اۆز يەلۇندا داوم وردى.

قوللۇق ات كى، دئرى قالاسان.^{۱۲} بابىل
پادشاھينا قوللۇق اتمك ائستىمەين ھە مەلت
رېئىن دەتىئى كىمى محو اولاچاق. نە اوچۇن
سن و خالقىن قىلىنج، آجلىق و وېدادان
اولەسەتىز?^{۱۳} پىغمېرىلرەن سۈزۈرلىنى قوللۇق
آسمايىن كى، دېشىل: "بایبل پادشاھينا قوللۇق
اتيمىھ جىكسىتىز." چونكى اونلار سىزە يالاندان
نىتلەك ادىتىلر. بونون نىتىجە سىندە من سىزى
آتاباچاگام و سىز ھلاك اولاچاقسىنىز؛ ھە سىز،
ھە سىزە نىتلەك ادىن پىغمېرىل."

^{۱۴} او واخت من كاهىتلەر و بوتون بو
خالقا دەتىم: "رب بىلە دېش: سىزە نىتلەك
ادن پىغمېرىلرە قوللۇق آسمايىن كى، دېشىل:
رېئىن مەعدىنىدەن گۇئىرۇلەن اشىالار تۈنكىلە
بابىلەن گىرى قايتاراچاق. اونلار سىزە
يالاندان نىتلەك ادىتىلر.^{۱۵} اونلارا قوللۇق
آسمايىن. بابىل پادشاھina قوللۇق ادىن و دەرى
قالارسىنىز. بو شهر نىيە و ئەران اولسۇن؟^{۱۶} اگر
اونلار پىغمېرىلر و رېئىن سۈزۈن دېشىلر،
قوى ائندى قوشۇنلار رېئىنە يالوارىسىنلار كى،
رېئىن مەعدىنىدە، يەھۇدا پادشاھىنин سارايىندا و
اورشىلەمەد قالان اشىالار بابىلە آپارىلماسىن."

^{۱۷} سوتۇنلار، حەووض، پايالار و بو شهرە
قالان باشقا اشىالار بارەدە كى،^{۱۸} بابىل
پادشاھى نۇوگەنلىص، يەھۇدا پادشاھى پەھۋاڭىم
اوغلۇ يەھۇياڭىنى و يەھۇدا ائلە اورشىلەمەن بوتون
اعيانلارىنى اورشىلەمەن بابىلە اسېر اتىدى
زامان آپارىمادى، قوشۇنلار رىسى بىلە دېش.

^{۱۹} بىلى، رېئىن مەعدىنىدە، يەھۇدا پادشاھىنин
سارايىندا و اورشىلەمەد قالان اشىالار بارەدە
ائسرايەتلەن تارىسى قوشۇنلار رىبى بىلە دېش:
^{۲۰} اونلار بابىلە آپارىلاچاقلار و بابىللىلىرىن
ائشىنتە باخاجاغىيم گونە قدر اورادا قالاجاقلار.
او زامان اونلارى اورادان چىخاردا جاگام و بو
پىرە قايتاراچاگام." رب بويورور.

اچئنده ياشابين، باغچالار سالib ميوهلهنى
يىشن. ۶ آرود آلib اوغول-قىز آتاسى اولون.
اوغلولارينيزا آرود آلين، قىزلارىنىزى آره ورئى
كى، اوغول-قىزلارى اولسون. ساييدا اورادا
چوخالين، آزالماين.^۷ سىزى استر وردئىم
شهرئن رئفاهى اوچون چالشىن و او شهر
اوچون رېه دوعا ادئن. چونكى اورا رئفاه
اچئنده اولسا، سىز ده رئفاهدا ياشابارسينيز.^۸
بلى، ائسرايلىش تاريسى اولان قوشونلار
ربى بله دىشىر: "قويمايىن آرانىزداكى
پىغمىرلر و فالچى لار سىزى آلدىسىنلار.
ائستەدىئىشىز يوخلولارى گۈرمە يە تشۇئق
اتدىئىشىز يوخلولا قولاق آسمايىن.^۹ اونلار
منىم آدىملا سىزە يالاندان نىئىشكى ادھىرلر.
اونلارى من گۈنۈرمە مئشم." رب بويورور.^{۱۰}
رب بله دىشىر: "بابىلde يەتمىش ئىللەشىز
باشا گلننده، من سىزە باش چكەجىم و
سىزە وردئىم ياخشى وعدەنى يېرىئە يەتئىب
سىزى بو پىرە قايتاراجاغام.^{۱۱} چونكى سىزىن
بارەنژىدە اولان فشكىرلەئى مى اۆزۈم بىلشىم"
رب بويورور. "من سىزىن پىشلىشىز يوخ،
سالاما تىلەيغىنiz بارەدە دوشونورم، نىتىش بودور
كى، سىزە بىر اومند و بىر گله جك ورئى.^{۱۲} او
واخت سىز منى چاگىرا جاقسىزىز، گلثى منه
دوعا ادھىركىشىز، من ده سىزى اشتەدەجىم.^{۱۳}
منى آخтарا جاقسىزىز، و بوتون قلىشىزە
منى آخтарا دىقدا، منى تاپا جاقسىزىز.^{۱۴} منى
تاپامىغىنiza ائچازە ورەجىم." رب بويورور.
"سىزى اسېرىشكىدەن گرى قايتاراجاغام.
سىزى استر اتدىئىم بوتون پىرلەدن و مىئىلەئىن
آراسىنidan بىر پىرە يىجاجاغام. سىزى اورادان
استر آپاردىقلارى پىرە قايتاراجاغام." رب
بويورور.^{۱۵} مادام كى، دىئرىشىز: "رب بىزە
بابىلde پىغمىرلر ورئى."^{۱۶} داودون تختىندا
اوتوزان پادشاه بارەدە، بو شهرە ياشابان
بوتون خالق بارەدە، سىزىنە بىرلەتكەدە استرلەئى
آپارىلما ماميش هموطنلىشىز بارەدە رب بله دىشىر.

۱۲ خەنئىيا پىغمىر يوغۇ ارمىيا پىغمىرئىن
بوينوندان گۇئىتىرىپ قىرىدىقىدان بىر آز سونرا،
ارميا يارىتىن بىر سۈزو نازىل اولدو: ^{۱۳} «گت
و خەنئىيا دە: رب بله دىشىر: "سەن تختە يوغۇ
قىردىن، لاكتىن اونون يېرىئە دەشىر يوغۇ دوزلەتىمەلى
اولا جاقسان." ^{۱۴} ائسرايلىش تاريسى اولان
قوشونلار ربى بله دىشىر: "بوتون بىر مىئىلەئىن
بوينوندا دەشىر يوغۇ تاخا جاغام كى، بابىل
پادشاهى نىوگەنپىزە قوللۇق اسېئلر و اونلار
اونا خەندىمت ادھىكلەر. حتا چۈلۈن وحشى
حىيانلارى دا اونون ائختىيارىنا ورەجىم.^{۱۵}
سوپرا ارمىيا پىغمىر خەنئىيا پىغمىر ددى:
«اشتىت، اى خەنئىيا! سىنى رب گۈنۈرمە يېش.
سن بو خالقى قاندىرىپىسان كى، يالانا بىل
باڭلاسىنلار. ^{۱۶} بۇنا گۈرە دە رب بله دىشىر:
"باخ، من سىنى يې اوزونىن مەحو ادھىجىم. بو
ايل اولەجىكسن، چونكى خالقا رېتىن ضىندانە
عوصىيان اتەمىي دىئىسىن." ^{۱۷} خەنئىيا پىغمىر
ھەمئىن ئىلەن يەتنىجى آيىندا اۇلدۇ.

استر اولونانلارا مكتوب

۲۹ ارمىيا پىغمىر اورشىئىمدىن اسېرىشكىدە
صاغ قالان خالقىن آغساقاللارىنا،
كاھنەنلەر، پىغمىرلەر و نىوگەنپىزەن اورشىئىمدىن
بابىلە استر اتدىئىي بوتون خالقا بىر مكتوب
گۈنۈرمە. ^۱ (بو مكتوب پادشاه يەھويا كىشىن، آنا
ملکەنشن، ساراي اعيانلارىنىن، يەھودا و اورشىئىم
باشچىلارىنىن، اوستالارىن و صىنتكارلارىن
اورشىئىمدىن بابىلە استر آپارىلما سىنidan سوپرا
گۈنۈرلەتىدى). ^۲ اونو شافان اوغلو إلعاسا و
خەلقىيا اوغلو گەمپىرایا تاپاپىشىرىدى كى، يەھودا
پادشاهى سىندىقىيا اونلارى بابىل پادشاهى
نىوگەنپىزەن يانىنا گۈنۈرمە مئشىدى. مكتوب بله
دىئىدى:

^۳ ائسرايلىش تاريسى اولان قوشونلار
ربى اورشىئىمدىن بابىلە استرلەئى وردئىم
بوتون آداملا را بله دىشىر: ^۴ "اولر تىكىپ

اوزونو پیغمبر اعلان ادن هر ڈلیه کونده و دمتر بیغ وورمالی سان. ۲۷ بس نه اوچون سئه اوزونو پیغمبر اعلان ادن عناوتلو ارمیانی مرمت اتمرسن؟^{۲۸} چونکی ارمیا بز باشله کتلره بو خبری گوئندئب: اسٹرلک اوزون چکه جک. بونا گئره ده اولر تکثیب، اچندهنہ یاشاین، باچالار سالیب، میوه لرئی بیشن».

^{۲۹} کاهنین صفیا بو مکتوبو ارمیا پیغمبره اوخدو.^{۳۰} بو واحت ارمیایا ریتن بو سؤزو نازئل اولدو:^{۳۱} «بوتون اسٹر اولونموشلارا خبر گوئندئب ده: نِخَالَمَلِي شَعْمَعِيَا بَارَهَدَه رب به دیش: "ائندی کی، من گوئندرمه دئیم حالدا، شَعْمَعِيَا بَنَلَتَك اَدِب سَنَرِی يالانا اثنا دیریب.^{۳۲} ریتن ددھی بودور: نِخَالَمَلِي شَعْمَعِيَا و اونون نسلئنی جزالاندیرجا غام. بو خالقین آراسیندا اونون نسلئنندن اولان بئر کس صاغ قالما یاجاق، خالقیما ادھجیم یاخشیلیغی گوئرمە یه جک، چونکی او، خالقا منثم ضئدھیم عوصیان اتمه بی دیش.» رب بویورور».

اسٹرلکدن گری گتھلمله بین و عده سی

^۱ ارمیایا ریدن بو سؤز نازئل اولدو:
^۲ «ائسراینلشن تاریسی رب به دیش: "سنه دئیم بوتون سؤزلری بئر کتابا یاز."^۳ رب بویورور: "باخ، گونلر گلتر کی، خالقیم ایسراینلی و یهودانی اسٹرلکدن قایتارا جاغام. اونلاری آتالارینا وردئیم تورپاغا گری گتھرے جیم و اورانی مولک ادھجلر.» رب دیش.»

^۴ ایسراینل و یهودا اوچون ریتن ددھی سؤزلر بونلار دیر:

^۵ رب به دیش:

«قرخو سسی اشئدئلر،

باریش یوخ، دھشت سسی.

^۶ سوروشون، گوئون:

کئشی مگر او شاق دوغار؟

بس نه اوچون، هر کئشیش آللرئنی،

۱۷ بلي، قوشونلار رئی به دیش: «من اونلارين اوستونه قیلینج، آجلیق ووبا گوئندره جیم. اونلاری پمه بی مومکون اولمایان چوخر یاوا انجره دوئندره جیم.^{۱۸} اونلاری قیلینج، آجلیق ووبا ائله تعقب ادھجیم، پر اوزونون بوتون اولکه لرئش قاباغیندا دھشتلى حلا سالاجاغام. اونلارى آتدیغیم بوتون مئلتلرئن آراسیندا، اونلار لعنت، حیرت، رئشخند و روسوایچیلیق هدفى اولا جاقلار.»^{۱۹} رب بویورور: «اونا گئره کی، سؤزلرئمہ قولاق آسمادیلار. همئن سؤزلری قوللاریم اولان پیغمبرلر واسنطھے سی ائله دفه لرله اونلارا چاتدیریدم، لاکئن سئز، ای اسٹرلکه گدلنلر، قولاق آسمادینیز.» رب بویورور.^{۲۰} بونا گئره ده، ای اورشلئمند بابلے گوئندئیم بوتون اسٹر اولونموش آداملار، ریتن سؤزونو اشئدئن.

^{۲۱} مئم آدیملا سئزه يالاندان نیتاشک ادن قولای اوغلو اخاب و مَعَسِيَا اوغلو صندقئا بارهده ایسراینلشن تاریسی اولان قوشونلار رئی به دیش: «من اونلارى بابل پادشاهى نیوگدپھرە تسلیم ادھجیم او، گوئزلرئنلەن قاباغیندا، اونلارى اولدوره جک.^{۲۲} اونلار بارهده بابلده کی بوتون اسٹر اولونموش يهودالى لار بوندان سونرا بله قارغیش ادھجلر: رب سنى بابل پادشاهینین دئرى-دئرى ياندیردیغى صىدقىيا و اخاب كىمى اتسىن.^{۲۳} چونکى اونلار ایسراینلەدە آخماق ائسلر گۇرۇبلر، قوشولارىينین آروادلارى ائله زئنا ادبىلر، اونلارا دەمدئیم حالدا، مئم آدیماندانايان سؤزلر دئلر. من بونو بىلشىم و بونا شاهىد.» رب بویورور.^{۲۴}

^{۲۵} نِخَالَمَلِي شَعْمَعِيَا دَه: ایسراینلشن تاریسی قوشونلار رئی به دیش: «سن اورشلئمەدە اولان بوتون خالق، مَعَسِيَا اوغلو کاهنن صفینایا، و بوتون باشقما کاهنلرە اوز آدیندان مكتوبلار گوئندرئن. صفینایا ددئن: رب پەھوپاداعین يرنىنە سنى اوز معبدى اوستونه کاهنن قويوب.

جراحتئن صاغالماز.
 ۱۳ مەكھمەد ائشئە باخان يوخدۇر،
 ناخوشلۇغۇنا درمان يوخدۇر،
 سئىن دردئە علاج يوخدۇر.
 ۱۴ بوتون مۇئقۇتلىرىنى سنى ياددان
 چىخارىدىلار،
 سىن قىدائنى اصلا دېيل لر.
 من سنى، دوشمن ووران كىمى،
 وورموشام،
 رەھسیز بىر آدام كىمى جزاڭدىرىمىشام،
 چۈنكى تەصىرئىن بؤيوکدۇر،
 گۇناھلارين چوخدۇر.
 ۱۵ نىئە ياراندان اۇتى باغىرىرسان؟
 دردئەن علاجى اولمادىغى اوچۇن؟
 بو اىشلى اونا گۇۋە سىنه اتمىشىم كى،
 تەصىرئىن بؤيوکدۇر،
 گۇناھلارين چوخدۇر.

۱۶ بونا گۇۋە سىنى يېئىنلىرىن ھامىسى،
 پېيىلە حكىل؛
 بوتون دوشمنلىرىنى سەئىلئىھى گەدەجىلر.
 سىنى سويانلار، سوپۇلاجاقلار؛
 سىنى قارت ادنلر، قارت اولوناجاقلار.»

۱۷ رب بويورور:
 «آما من سنى گىنەن صاغالدا جاڭام،
 يارالارينا شغا ورەجيم.
 چۈنكى سنى رەدەللىميش چاغىرىلار،
 صحىyon كى، اونا اھمېت ورن يوخدۇر.»

۱۸ رب بله دېئر:
 «يعقوبون چادىرلارينين اوغۇرونۇ تزەددىن
 قورا جاڭام،
 ساکىئن اولدوغو پىرلەر شەققەت گۇرسىدەجيم.
 شەھر تزەددىن وئرائىلرى اوستۇنە تىڭىلەجك،
 ساراي اۋز پىرئىنە بىرپا اولوناجاق.

۱۹ اونلارين آراسىنداش شوکور و شەنلىك
 سەسىلىرى إشىدىلەجك.

دوغان آرواد كىمى، قارىنinin اوستۇنە
 گۇرۇرمۇ؟
 نە اوچۇن ھامىسىن اوزو سولوب؟
 ۷ آه، بۇ نە دەشتلى بىر گون اولا جاق!
 بىر داها بله گون اولما ياجاق،
 يعقوب نىلى اوچۇن سېخىتى دۇورو
 اولا جاق،
 آنجاق گىنە دە بوندان قورتولاجاق.»
 ۸ قوشۇنلار رىبى بويورور:
 (او گون بويونلارىنداكى يوغۇ قىرا جاڭام،
 اپلەرئى قوباردا جاڭام؛
 بىر داها ياد إللى لر اونلارى اۋزلىرىنە قول
 اتىمەجىكلر.)
 ۹ آنجاق اۋزلىرىنىن تارىسى زىبە،
 اونلارا قويجا جاڭام پادشاھلارى داودا
 قوللۇق ادەجىكلر.»

۱۰ رب بويورور:
 (قورخاما، اى قولوم يعقوب،
 دەشتە دوشىمە، اى ائسرايەل.
 چۈنكى سىنى اوزاق پېرلەن،
 نىلسەنى اسېر اولوندوغو اۇلکەدەن
 قورتا راجاڭام.)

يعقوب نىلى گىنە آمېن-آمانلىقدا اولا جاق،
 راحاتلىق تاپا جاق،
 كىمسە اونو قورخۇتما ياجاق.

۱۱ من سىئىلەيم، سىنى قورتا راجاڭام»
 رب بويورور.
 (سنى آرالارينا قوودوغوم مەلتلىرىن
 ھامىسىنى يوخ اتسەم ۵،
 سىنى كامىل محو اتىمەجيم،
 سىنە آنجاق عدالتلە تربىيە ورەجيم،
 دوغرو دان دا، جىراسىز قالماغىينا ائجازە
 ورەمە يەجيم.»)

۱۲ رىئىن بويوردوغو بودور:
 (سىنەن ياران شغا تاپماز،

٤ سنی تزهدن بئنا ادهجیم،
سن ده تزهدن بئنا اوولناجاقسان،
ای باکتله قیز ائسرايیل!
سن گئنه دفلر آله آلیب
شادلیق ادلنلره بئرلشکدە اویناچاقسان.
٥ گئنه ده سامەر داغلاریندا اوزوم باخلارى
سالاجاقسان،
باغ سالانلار اكه جىكلر، اوونون میوه لرئىندن
يېئىھە جىكلر.
٦ بئر گون گله جىك کى، إفرايمەن داغلیق
بئولگە سئىنە:
كىشىكچىتلەر قىشقىرماجاق:
”قالخىن صحىونا، گلشن، تارىمىز رېئن
يانيتا چىخاقدا.“
٧ بودور رېئن دىئىي:
”يعقوب اوچون شادلىقلا ترئۇم ادئن،
مئلتلرئىن باشچىسى اوچون سس
قالدىرىين!
قوييون حىملەئىز اشىدەلىسەن، دىئن:
”يارب، خالقىنى،
ائسرايىلدىن صاخ قالانلارى خىلاص ات!
٨ باخ، من اوولنارى شىمال اۈلکە سئىندىن
قايتارماجام،
دونىانىن اوزاق پىرلەندىن بئر پىرە يىغاجاغام.
آرارايىندا كور، توپال، حامىلە و دوغان
آرواد دا اولاچاق؛
بئۇيوك بئر جامامات بورايا قايداجاق.
٩ اوولنار آغاڭىا - آغاڭىا گله جىكلر،
اوولنارى من گىرى گىتىرەرك، اوولنار دوعا
ادەجىكلر.
اوولنارى آخار سولار بويونجا،
بودرەمەيە جىكلرى دوز يوللا آپارماجام.
چونكى من ائسرايىلئىن آتاسى يام،
إفرايمەن دا ئىلک اوغلۇمدور.

١٠ اى مئلتلر، رېئن سۆزونو اشىدئن،
او زاقلاردا كى ساحللەرددە اعلان ادئب دىئن:

من اوولنارى چوخالداجاغام،
آزالمايا جاقلار؛
من اوولنارا عىزىز ورەجىم، آلچالمايا جاقلار.
٢٠ اۋوولادلارى اوڭىلى كىتمى اولا جاقلار،
جاماعاتى حوضۇرۇمدا مۇحكىم دورماجاق؛
اوولنارى سىخىشىدىرانلارىن ھامىسىنى
جزالاندىرىجاغام.
٢١ رەبىرى اۋۇزلىئىندن اولا جاق،
باشچىسى اۇز آرالارىندان چىخماجاق.
اوون اوزومە ياخىنلاشىرىجاغام،
او دا منه ياخىنلاشماجاق.
آيرى جور كىم جورىعت ادە بىتلر کى،
أۇزونو منه ياخىنلاشىرىسىن؟“
رب بويورور.
٢٢ ”ابله سەنر مىتم خالقىم،
من دە سئزئىن تارىنىز اولا جاغام.“
٢٣ باخ، رېئن طوفانى قضىلە قويماجاق،
شىندەلى طوفانى پىس آدامالارىن باشىندا
پارتلايا جاق.
٢٤ رېئن اۇز خەندەلى قضىبى،
اورەيىشىن ائستەدىئىنى ادەنە قدر، او نو
يرئەنە يېئەنە قدر سۈنەمە جىك.
سەنر گله جىك گۈنلەرە بونو آنلايا جاقسىنىز.
٣١ ١ رب بويورور: ”او زامان من
بوتون ائسرايىل قېتىلەلرېئىن
تارىسى اولا جاغام، اوولنار دا مىتم خالقىم
اولا جاقلار.“

ائسرايىل خالقىنин اۇز بوردونا دۇنمهسى

٢ رب بله دىئر:
”اقيلىنجىدان قاچىپ قورتولان خالق
چۈلەدە لوطى تاپا جاق؛
من ائسرايىلە دىنچىلەنگى ورمه يە گله جىم.“
٣ رب كچمىشىدە بىزە گۇرۇنوب ددى:
”سنى ابى بئر مەختەلە سۈمەشىم،
سېوگى ئىلە سنى اۇزومە طرف چىكمەشىم.

۱۷ «گله‌جیئن اوچون اومند وار،
اوولا دلارین اوز يوردلارينا دئنه‌جکلر.»
رب بوپورور.

۱۸ بلى، من إفريائىئن ناله‌لرئى اشتىمىش:
«سن منى اوپىزدىلمەمئش دانا كىمى تىبە
اتدىئن،

من ده تېرىبىه آلدىم.

منى گرى قايىتار، من ده قايدا جاغام،
چونكى تاريم رب سىنسن.
۱۹ من يولىمدان آزاندان سوزرا تۇۋىھە اتىئم،
عاغلىيم باشىما گلنده سئىمە دۇيىدوم.
جاوانا يىغىمدا اتدىئىم عايىب اشىلدەن
اوتابندىم، روساوى اولدوم.

۲۰ مگر إفريائىم عزئىز اوغلۇم دېيل؟

مگر منىم راضى اولدوغۇم اوولا دېيل؟
هر دەھ ضىندىئەن دانىشاندا، گىنە اونو
يادىما سالىرا.

اوره يىش اونون اوچون سىزلا يىر؛
أونا حدسىز رەحمەم گلەر.»
رب بوپورور.

۲۱ « يول علامتلرى قوى،

يول گۈرسەدن ئۇوحەلر دوزلت.
بۇيىوك يولا، كىتدىئىن يولا فنكىر ور.
گرى دۇن، اى باكتەر قىز اشرايىل،
اوز شەھرلرئىنە قايتىت!

۲۲ نە واختا قدر سرگىردان گزە جىكسن،
اي وفاسىز قىز؟
رب دونيادا تىز بىر شى ياراداجاق؛
آرواد كىشىنى قورو ياجاق.»

۲۳ اشرايىلشن تارىسى اولان قوشونلار رىي
بلە دېيش: «من اونلارين اسئر اولۇنمۇشلارينى
گرى قايىتاراندا، يەھودا تورپا ياغىندا و اونون
شەھرلرئىدە گىنە بلە دئىھە جکلر:
اي عدالت يوردو، اي موقىس داغ،
رب سنە برکت ورسئن!»

«اىسرايىللى سېھلەين، اونو بىر پە يېغا جاق،
سوروسونو قورو يان چوبان كىمى اونو
قورو ياجاق.»

۱۱ چونكى رب يعقوبو خىلاص ادئب!
اونو، اوندان گوجلو اولانين آشىدىن
قورتا راجاق.

۱۲ اونلار صەھىونون اوچا تېھسىنە گلەب
شادىلەقان هاراي چكە جکلر؛
رىئىن وردەئى بول نەمتىلدەن —
تاخىلدا، تە شرابدان، زىتون ياغىندا،
قويون-كچى بالالارىندان، مال-حیوان
بالالارىندان شادىلەق ادە جکلر.
جانلارى سولانمىش باغچا كىمى اولا جاق،
بىر داھا باكتە قىزلار، جاوان و قوجا

۱۳ او زامان باكتە قىزلار، جاوان و قوجا
كىشىلەر

بىرلەتكەدە اوپىناب سۈۋىنە جکلر،
من اونلارين ياسىينى شادىلغا چۈرە جىم؛
قوضە يېئە اونلارا تىلى ورئىب
اونلارى سۈۋىنەرە جىم.

۱۴ كاھنلىرى بول يمكەلە دويىدۇ راجاغام،
خالقىم ياخشىلىقلا رىملا دويىاجاق.»
رب بوپورور.

۱۵ رب بىلە دېيش:
«رامادا بىر سىس، ياس و آجى آغلاشما
سسىنى إشىدىلەر.

راھىل اوشاقلارى اوچون آغلا يىر،
تىلى تاپىماق دا ائستەمئر.
چونكى اونلار داھا يوخدور.»

۱۶ رب بىلە دېيش:
«سسىنى آغلا ماقدان،
گۈزلىنى ياش تۈكمىكىن قورو،
چونكى چككىئىن زەھىمۇن عوضى
ورئەجك،
اونلار دوشمن اولكە سىئىدىن قايدا جاقلار.»
رب بوپورور.

۳۵ «گوندوز ائشیق اولسون» دیئب گونشی
چیخاردان،

«گجه ائشيق اولسون» دىئب آيا و
اولدوزلا، قابىدار قو بان،

شپه لر کوکره سئن دیئب دهنزی
قابار دان رب -

آدى قوشونلار ربى اولان بله دىئر:

«اکر فویولان بو فایدا-فابولار
قاباغيىمدان گۈتۈرۈلر،

اوندا ائسراييل نسلى ده ابديئلک بئر مئلت اولماقدان چيخار.»

رب بویورور.
رب بله دیئر: ۳۷

اگر یوخاریدا گئیلر اولچوله بئلسه،
آشاغیدا پرئن بونئوره لرى اوze چىخارى

بئلسه،
من ده اوندا بوتون ائسرايئل نسلئىنى،

بوتون اتدئكلرى
رب بويورور.

۳۸ رب بوبورور: «باخ، او گونلر گلش کی،
خنه نل بورجوندن کوئنج دروازاسینا قدر، شهر
مئش اوچون تردهن تکله جك. ۳۹ اورادان دا
اولچو اپچي گارب تېستئه طرف موستقىم
اوزانىب گوغاتا دؤنه جك. ۴۰ اولولرىئن و
كول لرىئن آتىلدىغى بوتون دره، قىدرۇن درەسىئە
قدار اوزانان زەملئار، شرقىدە آت دروازاسينىن
كونجو نه جك رب اوچون موقدىس اولاچاق.
شهر بىش داها كۆكۈندن چىخاردىلما ياجاق،
ھېچ واخت داغىدىلما ياجاق.»

ارمیانین زَمِی الْمَاسِی

۳۲ یهودا پادشاهی صد قیانیں
پادشاهی یعنین اونونجو ائنندہ
کی، بیوگد بیصرئن پادشاهی یعنین اون
سکریتھجی ائلی اندی، ریدن ارمیایا بو سوز
نازائل اولدو. ۲ بو زامان بایل پادشاهین قوشونو
اور شلمی موحاصیره آل میشدی. ارمیا پیغمبر

٢٤ خالق آكتىچىلار، سورولرى ائله گۈزَنْ چوبانلار يهودا دا و اونون بوتون شەھىرلەندە بىزلىكىدە ياشاياجاقلار. ٢٥ چونكى من يورغۇن ادامىم جانىنى تزەلدىئە جىم، طاقىسىز آدامى دو بىلدە، احىغانم».

٢٦ بو زامان اویانیب باخدیم، یوخوم شئین او لمه شدلو.

۲۷ رب بویورور: «باخ، او گونلر گلش کی، من ائسرایل و یهودا تورپاقلاریندا انسان توخومو و حیوان توخومو آکه جیم.

کوکویند چیخاردیب بیوح ادنده، بیحیب-
داغیداندا و بلا گتئرنده اونلارا نجه نظارت

اندیم، دترچلدت ب پرلشیدترنده ده الهجه
نظارت ادهجیم». رب بویورور. ۲۹ «او واحت

اداملار داها دميه جكلىر: "اتالار كاڭ اوزوم يىئلر، اوغوللارин دئشلىرى قاماшиير." ٣٠ هر

کس اوز تقصیرئه گؤرە اوله جىك؛ كال اوزوم يىيەنەن اوز دئشلىرى قاما شاجاق،»

تزمۇن عەدەت

^{۳۱} رب بوبورور: «باخ، او واخت گلثر کی،
ائسرایئل و یهودا خالقی ائله تزه بئر عهد
باغلایاجاعم. ^{۳۲} بو عهد آتابارای ائله باغلادیعیم
که لامگ نهاد.

عهده بزميه جد، او کون کي، اونلارين
اللرلنن توتوب مئش تورپاياندان چيخارتديم.
چونکي اونلارين آري اولدوغوم حالدا، اونلار
مئتم عهدهنى پوزدولا» رب بويورور. ۳۳ (او)

گونلردن سونرا ائسرايئل خالقى ائله باغلايا جاچايم
عهد بله دئر: قانونومو اونلارين فكىئرلئنه قويوب

اورکلرئنه يازاجاغام. من اونلارين تاريسي، اونلار دا مئم خالقىم اولجاقلار». رب بويورور.

۳۴ «بوندان سونرا بئر کس اۆز قونشوسونو و
یا قارداشىنى بئر داهما اوئرەتمەيېت دىمەجك:
”رئى تانى!“ چونكى هامى، بۇيۈكىن كىچىئىه
قدىر، منى تانىياجاق. چونكى من اونلارىن
تەقسىرلەنى باغىشلايىجاڭغا، گۇناھلارىنى بئر
دالا يادا سالمايىجاڭغا“ رېب بۇيۈرۈر.

بوتون يهودالي لارين گؤزو قاباغيندا، قبالهنى مخسيسا اوغلو نيرئا اوغلۇ باروکا وردئم. ۱۳ اونلارين گؤزو قاباغيندا باروکا بله تعليمات وردئم: ۱۴ "ائسرايىلشىن تارىسى اولان قوشونلار ربى بله دىشىر: بو مۇھورلۇنىمىش قبالهنى و آچىق موقاولە كاغىزىيىنى گۇنۇر و بىر گىل قابىن اىچتىنه قوى، إله كى، اوزون بىر مۇدەت اوچون قالسىن". ۱۵ چونكى ائسرايىلشىن تارىسى اولان قوشونلار راتىرىنىز باروکا وردىكىن اولر، زەمنلر و اوZoom باغلارى ساتين آلىنالاجاق." ۱۶ قبالهنى نيرئا اوغلو باروکا وردىكىن سونرا رېبە دوعا ادئب دىشىم: ۱۷ "آه اى پپورىدىڭكار رب، بئيوىك گوجونلە و اوزانان قولونلا پىرى، گۇيىو ياردادىيسان. ادەتلەمە يەجىئن هچ بىر شى يوخدور. ۱۸ سن مئنلر آداما محبىت گۈرسىدىرسىن، آماً آتالارين اتدىيى تەقصىرلەن عوضىنى اۋۇلادلاريندان آلىرسان. اى بئيوىك و گوجلو تارى كى، آدىن قوشونلار ربى دىشىر. ۱۹ نېتىلرەن عظمتلى، ائسلەرەن بئيوىكىدۇر! بىشىن بوتون يوللارى سىتشى ئەتكەلرەن ئەتىندا دادىرى؛ هەر كىسە يوللارينا و اتدىكەلرەن نىتىچە سىئەن گۈرە عوض ورئىسىن. ۲۰ سن مئصىرده، ائسرايىلدە و بوتون ائنسانلار آراسىندا بو گونە قدر علامتىر و مۇجوزەلر گۈرسىدىن. بو گون اولدوغو كىمى شۇھەرت قازاندىن. ۲۱ سن اۆز خالقىن ائسرايىلى علامتىرلە، مۇجوزەلرلە، قووتلى ئەتنىلە، اوزانان قولونلا بئيوىك دەشت ساچاراق مئصىر تورپاگىندان چىخارتىدىن. ۲۲ آتالارينا ورەجىئە آند اىچدىئىن بو تورپاگى، سود و بال آخان تورپاگى اونلارا وردئىن. ۲۳ اونلار گىلەن تورپاگى اۇزىزلىنىه مولك اتدىلر، آماً سىئەن سۈزۈنە قولاق آسمادىلار، سىئەن قانونونو دا رئعايت اتمەدئلر، امر اتدىئىن شىلرەن هچ بېرئەنە عمل شاھىدلەرنى و كىشكەچلەر حيطىننە اوتوران

يهودا پادشاھىنinin سارايىنداكى كىشكەچلەر حيطىننە محبوب ائدى. ۳ يهودا پادشاھى صىندقىيا اونو بورادا حىس ادەرك دەمىشى: «سن نە اوچون بوجور نېئىشك ادئب دېرىسىن: رب بله دىشىر: "باخ، بوجورنى ئەلە كىچىرەجك. تىلىش ادەجىم، او بورانى ئەلە كىچىرەجك. ۴ يهودا پادشاھى صىندقىيا گىلداڭلەرئ ئەتنىن قاچىب قورتارماجاچ، قطعن بابىل پادشاھىن تىلىش ادئلەجك. اوننلا اوزلاروزه سۈحبت ادەجك، گۈز-گۈزە دايالاجاق. ۵ صىندقىيا بابىل ئەپارىلاجاچ، و من اونون ائشىنە باخاناجاق اورادا فالاجاق. اگر گىلداڭلەلە و ووروشاسىنېز، اوغۇر قازانماياجاڭسىنېز؟" رب بويورور.» ۶ ارميا ددى: «منە رېتىن بوسۇزۇ نازىل اولدۇ: ۷ "باخ، سىئەن يانىندا گىلەن دئىيەجك: ځەنەمەل، سىئەن يانىندا گىلەن دئىيەجك: ځەناتوتىداكى زەئىمى ساتين آل. چونكى سىن منئم لەپ ياخىن قوحومومسان و زەئىمى ساتين آلماماقلى سىئىنەر و سىئەن وظىقىنەر." ۸ سونرا، رېتىن دئىيە كىمى، عەممىم اوغلو ځەنەمەل كىشكەچلەر حيطىننە يانىما گىلە ددى: "بىنامىن بۈلگەسەننە اولان ځەناتوتىداكى زەئىمى ساتين آل. چونكى مىثار حاقى دا، قىيىملووق حاقى دا سەنە عايىدىرى. اونو اۆزۈن اۆچۈن ساتين آل." او زامان بىلەئ كى، بو سۈز رېتىن طرفىتىن دىئر. ۹ بىلە جە ځەناتوتىداكى زەئىنى عەممىم اوغلو ځەنەمەلدىن ساتين آدىم. ځەنەمەن عوضىتىنە اونا اون يىدى شىكىل * گوموش چىكىب وردئم. ۱۰ قبالهنى چاگىرىدىغىم شاھىدلەرنى حوضۇروندا ئىمضالا يىب مۇھورلە دىئم، گوموشو تەرەزىدە چىكدىم. ۱۱ قايدا-قانونلار يازىليمىش مۇھورلۇنىمىش قبالهنى و آچىق موقاولە كاغىزىيىنى گۇنۇردىم. ۱۲ عەممىم اوغلو ځەنەمەن، قبالهنى ئىمضالا يان شاھىدلەرنى و كىشكەچلەر حيطىننە اوتوران

باعل اوچون پرستشگاهلار تئكىتلر كى، اوغولارينى و قىزلارىنى مولىك بوتونه قوربان اتىشلىر، من بله ائيرنج بىر شىى اتمەمىي و يەودانى گوناها باتىرماغى نە اونلارا امر اتىدئم، نە دە آغلىما گىتردىم.“

^{٣٦} سىز بو شهر بارده دېرىشىنىز: ”قىلىنج،

آجلىق و بوا ائلە بايىل پادشاھينا تسلىم ادئلەر.“

^{٣٧} ”اونلارى آلوولانان قىصب و بۇيوك خەنلە

اسئر اتىدئىم بوتون اولكەلردن بىر پىرە

يىغاچاگام، اونلارى بوراپا قايتابىرېب امئىن-

آمانلىق اىچىنەد ياشامالارينا انجازە ورەجىم،

^{٣٨} اونلار منىم خالقىم اولاچاقلار، من دە

اونلارين تارىسى اولاچاگام.^{٣٩} اونلارا واحدى

اورك و واحدى حىيات طرزى ورەجىم كى،

اۆزلىرىنىن و اۋوولادلارينىن ياخشىلىغى اوچون

منه هەمشە حۇرمەت اتىشلىر.^{٤٠} اونلارلا ابىدى

بىر عەهد باغلاپاچاگام؛ اونلارا ياخشىلىقى

اتىكىلن دۇئىمەيەجىم، منه حۇرمەت اتىمەمىي

اونلارين اوزكىلەنەت قوياجاگام، إله كى، منىن

ھەچ واحت آپىرلماسىنلار.^{٤١} اونلارا ياخشىلىقى

اتىكىلن سۈئەنەجىم، حققىتن، بوتون اورەيىملە،

بوتون جانىملا اونلارى بو اولكەدە آكەجىم.“

^{٤٢} رب بله دېرىز: ”بو خالقىن باشىينا بوتون

بو بۇيوك فلاكتىلىرى نجه گىتردىم، سۈز

وردىئىم بوتون ياخشىلىقلارى دا اونلارا

ورەجىم.^{٤٣} بو تورپاقدا كى، سىز اونو وئران

اولمۇش، ئىنسانسىز، حیوانسیز قالميش،

گىلدانلىرى تسلىم اولونمۇش دېرىشىنىز، كىنە

زەملىر ساتىن آليناچاق.^{٤٤} ئىنیامىن بۇلگەستىنە،

اورشىلىم اطرافىينىداكى گىندرىدە، يەھودا

شەھرىنىدە، داغلىق بۇلگەنەن، ھامار بۇلگەنەن

و زىگىئن شەھرىنىدە زەملىر گوموشلە ساتىن

آلیناچاق، قبالمىرى شاھىدلەن قاباچىينىدا

ائمىضالانىب مۇھورلەنەجك، چونكى اونلارىن

اسئر اولونمۇشلارىنى گىرى قايتاباچاگام.“

رب بويورور.

باشلارينا گىتىردىن.^{٤٥} گور شهر دووارلارينىن

يانيينا نجه تورپاچ قالاقلارى يېغىلىر كى،

شەھرى آله كېچىرتىشىلەر، شهر قىلىنج، آجلىق و

وبى اوزونىن اوراپا هوچجوم ادن گىلدانلىرى

تسلىم ادئلەجك. دىئكلەرئ يرئەن پىتشىدى،

نجه كى، اثنىدى گۇرۇرسىن!^{٤٦} آمما، اي پورەنگار

رب، شهر گىلدانلىرى تسلىم ادئلەجىي حالدا،

سن منه دېرىسىن: زەمئىنى گوموشلە اۋۇزون

اوچون ساتىن آل و بونا شاھىدل چاڭىر.“

^{٤٦} او واخت إِرمىيا رېئىن بوسۇزۇ نازىل

اولدو.^{٤٧} ”بۇتون بىشىن تارىسى رىب منم.

منىم ادەبىتلەم يەجىتىم بىر شى مىگر وار؟^{٤٨} بونا

گۇرەدە رىب بله دېرىز: ”ياخ، من بۇ شەھرى

گىلدانلىرى و بايىل پادشاھى يۇكىدۇنچەرە تسلىم

ادەجىم، او دا اورانى لآلاچاق.^{٤٩} شهرەنچەرە

ادن گىلدانلىر گىلەپ اوراپا اود ووراچاقلار.

شەھرى دە، اۈرلى دە ياندىراچاقلار، او اورئىن

دامالارينىدا بىلەن شەرقىنە بوسۇر ياندىرىپ

باشقا آلاھالارا مایع تقدىملىرى گىشەرەك

منى قىبلىنەتىشىلەر.^{٥٠} چونكى ائسرايىل

و يەھودا اۋوولادلارى جاوانلىقلارىنىدا

بىرى هەمشە گۇزۇمدە پىش اولان اشلىر

گۇرۇبلەر. دوغرودان دا، ائسرايىل اۋوولادلارى

گۇرۇوكلىرى اشلىرلە منى قىبلىنەتىمكىن باشقا

بىر شى اتىمەيەنلەر.“ رىب بويورور.^{٥١} ”بو شهر

تىشكىلىتىمىي و اخىتىان اتىدئىه قدر منى او قدر

قضبلىنەتىرېب كى، اونو حوضورومدان رە

ادئب آتاجاچاگام.^{٥٢} چونكى ائسرايىل و

يەھودا اۋوولادلارى -اۈزلىرى، پادشاھلارى،

باشچىلارى، كاھنلىرى، پىغمېرىلى، يەھودا دا

و اورشىلىمde ياشايانلار اتىدئىلەر بوتون

پىشىنلىرىلە منى قىبلىنەتىلەر.^{٥٣} اونلار منه

اوزلىنى يوخ، آرخالارينا چۈرەتىلەر؛ اونلارى

دەھلەرلە اۋىرەتىدئىم حالدا، كىنە منه قولاق

آسمادىيلار و درس المادىيلار.^{٥٤} منىم آديملا

چاڭىريلان معبدە ائيرنج بوتلىرىنى قويوب

اورانى نجىسلەدەنلەر.^{٥٥} بىنھەنم دەھىشىنە

وطنه قایتماق وعده

۳۳

ارمیا حله کشکچغلر حیطنه‌ده
محبوس ائدی کی، رین سؤزو
اونا ائکننجی دفه نازئل اولدو.^۲ او ددی:
«دونیانی یارادان، اونا شکتل ورتب قوران،
آدی رب اولان بله دیش:^۳ «منی چاغیر، سنه
جاواب وره‌جیم، بئلمه‌دئین بؤیوک، درک
ادلئمر شیلری سنه بئلدره‌جیم.»

۴ موحاصره زامانی تورپاق قالاقلاری
و قیلینچ قاباغیندا سپیر او لماق اوچون
بو شهرن اوچورولموش او لری و یهودا
پادشاهلارینین اوچورولموش سارایلاری
باره‌ده ائسرايائیش تاریسی رب بله دیش:
۵ «کلدانترله هلاک اتدیئم انسنانلارین جسدلری
حئدلله هلاک اتدیئم انسنانلارین اتدیئلکلری بوتون
پئسلکلره گؤره، بو شهردن اوز دۇندره‌جیم.

۶ گنه ده بو شهره صاغالیق و شفا گتیره‌جیم؛
خالقیمی صاغالداجاغام، اونلارین تام باریش
و امئن-آمانلیق ائچئنده ياشامالارینی تامش
اده‌جیم. ۷ یهودا و ائسرايائل اسېرلرئى گنه
گری قایtarاجاغام. اونلاری اوّلکی کئمی
برپا اده‌جیم. ۸ اونلاری، منه اتدیئلکلری بوتون
گوناهلاردان تمزلەریه‌جیم. منه اتدیئلکلری بوتون
عاشتىشك گوناهلارى دا باغيشلايماجاغام.

۹ دونیانین بوتون مئلتلرئىش قاباغیندا بو شهر
منه شادلیق، تعرئف و شرف گتىرەجك.
بو مئلتلر اورشلئم خالقينا اتدیئم بوتون
ياخشىليقلارى، وردئىشم امئن-آمانلیغى
اشىندىنده قورخوبا دوشوب تىتەریه‌جكلى.»

۱۰ رب بله دیش: «بو شهر باره‌ده دېرىستىز:
بو شهر وئران او لموش، ائسسانسیز و حیوانسیز
قالىب. آنچاق ترک ادلهلمىش، ائسسانسیز و
حیوانسیز قالمیش یهودا شهرلرئىنده، اورشلئم

کوچه‌لرئىنده ۱۱ شادلیق و سیوئج سیسى، بى-
گلشن سیسى، رین معبدئە شوکور تقدیملىرى
گتىرنلرئىن سیسى گنه اىشدەلەجك:
قوشونلار رینە شوکور ادئن،
چونكى او، ياخشى دير،
محبىتى ابدي دئن.
چونكى من اوّلکەدەن اسېر اولونانلارى
اوّلکى كىمى گرى قایtarاجاغام.»
رب بويورور.

۱۲ قوشونلار ربى دیش: «ۋئران او لموش،
ائنسانسیز و حیوانسیز قالمیش بو اوّلکەنەن
بوتون شهرلرئىنە گنه چوبانلارین اۋز
سورولرىنى دئنچاتىدىكلىرى او تلاقلار اولاچاق.
۱۳ داغلىق بۈلگەنەن، ھamar بۈلگەنەن، نىڭ،
پىامن بۈلگەنەن شەھرلرئىنە، اورشلەمەن
اطرافىنداكى گىنلەرده، یهودا شەھرلرئىنە
سورول گنه اونلارى سايانيں الى آلتىندا
كچە جىكلر.» رب بله دیش.

۱۴ رب بويورور: «باخ، او گونلار گلر کى،
ائسرايىشل و یهودا نسلئەنە وردئىشم خوش
وعده‌نى بىرئە يېتىرەجيم.

۱۵ او زامان، او گونلار،
داوود اوچون صالح بىر شاخە
پىتشىدەرەجيم.

او، اوّلکەدە عدالت و صالحئىكلە عمل
ادەجك.

۱۶ او گونلار یهودا نجات تاپاچاق،
اورشلئم آمئن-آمانلیقىدا ياشىماجاق.

او، بو آدلا چاغيريلاجاق: يېوه صىدقىنۇ.»
۱۷ چونكى رب بله دیش: «داوود نسلئەنە
ائسرايىش تختىنده او توران بىر آدام ھچ واخت
اسكىك اولمايماجاق. ۱۸ لاۋئلى كاھنلەردن
حوضوروما ياندىرمىا قوربانى گتىرن، تاخىل
تقدىمى ياندىران، قوربان كىن بىر كىس ھچ
واخت آسكىك اولمايماجاق.»

ادله‌جکسن، بابیل پادشاهینی افز گئزونله گوره‌جکسن، او سنتنه اوزیه اوز دانیشاجاق. سونرا بابیله آپاریلاجاقسان.^۴ آجاق، ای یهودا پادشاهی صندقیا، ربئن وعده‌سنه قولاق آس. رب ستن حائیدنا بله دیش: «سن قلینیجلا اولدورولیه‌جکسن؛^۵ آمن آمانلیقدا اوله‌جکسن. ستدن قباق پادشاه اولان آتالارینین شرفته‌عطرئیات یاندیردیقلاری کئمی، ستن ده شرفته‌عطرئیات یاندیریب آه، آ GAMIZ دیه رک یاس تو تاجاقلار. من اوزروم بو سؤزو و رثئم، رب ببیورور.»

^۶ ارمیا پیغمبر بوتون بو سؤزری اورشلئمه یهودا پادشاهی صندقیایا ددی. ^۷ همئن واخت بابیل پادشاهینین قوشونو اورشلئمه و یهودانین حله آله کچر ثلمه مئش شهرلئنه کی، لاکش و عرقا اولسون، هو جوم ادئردی. یهودانین قالالی شهرلئندن فقط بونلار قالمیشدی.

قوللارا ادئن خیات

^۸ او واخت کی، صندقیا پادشاه اورشلئمه‌کی بوتون خالقلالا عهد با غلاییب قوللارین آزادیغینی اعلان اتمیشدی، ربدن ارمیا سؤز نازئل اولدو.^۹ بو عهده گوره هر کس عنبرانی خالقیندان اولان کشی و آرواد قوللارینی آزاد اتمه‌لی ائدی؛ هچ کس یهودی هموطننتی یانیندا قول کئمی ساخلامایاچاق ائدی. ^{۱۰} بېشىرلری ائله بله عهد با غلایان بوتون باشچىلار و خالق قبول اتدئلر کی، افز کشى و آرواد قوللارینی آزاد استئنلر و بېر داهه هچ کسی اۋزىزلىئه قول اتمه‌ستنلر. اونلار بو عهدي قبول ادئب قوللارینی آزاد اتدئلر.^{۱۱} آما سونرا فتکلرئنى دیئشىپ آزاد اتدئكلرى كشى و آرواد قوللارى كشى اۋزىزلىئه قول اتدئلر.

^{۱۲} بوندان سونرا ربden ارمیا بوسؤز نازئل اولدو: ^{۱۳} «ائسرایيل تاریسی رب بله دیش: "من آتالارینیزى منصىر تورپاغیندان اشىرنىك

۱۹ ارمیا بابیل بو سؤزو نازئل اولدو: ^{۲۰} «رب بله دیش: "نجه کی موئین و اختلاردا گجه و گوندوز اولماسى اوچون گجه-گوندوزله گسدىئیم عهدي پوزا بىلمىزىشىز، ^{۲۱} الـ جه ده پادشاهلىق اتمه‌سى اوچون تختئندە اوتوران بېر اوغلو بارده قولوم داودولا و منه خدمت ادن لاوئلى كاھنئىرلە با غلادىيغىم عهد پوزولا بىلمىز.^{۲۲} قولوم داودون نسلنى و منه خدمت ادن لاوئلى لرى سايسيز-حسابىسيز گئى جىشىملرى و اۋلچولمز اولان دهنز قومو قدر چوخالداجاگام.»

^{۲۳} ارمیا بابیل بو سؤزو نازئل اولدو: ^{۲۴} «بو خالقين دىئئىنى مگر گۈرمورسنى كى، دىئرلر: "رب سىچدىئى ائكى عايىلەنى رە ادئب؟" بونا گوره خالقىمىي ارتىق بېر مئلت كىمى سايما يىپ اونا خور باخىرلار. ^{۲۵} رب بله دیش: "نجه کى گجه-گوندوزله عهد با غلادىيپ بېر و گۈپىن دىئشىم قايدالارىنى قويىدۇم، ^{۲۶} الـ جه ده يعقوب نسلى ائله قولوم داودودو دا رە اتمىھىجيم. داودون اوغولارىندان بېشىنى ائبراهىم، ائسحاق و يعقوب نسلنەن پادشاهلىق اتمك اوچون سىچەجيم. چونكى من اونلارين اسىر اولونموشلارىنى گرى قايتاراجاگام و اونلارا رحم ادھىجىم.»

پادشاه صندقیا يا پام

۳۴ او زامان كى، بابیل پادشاهى نىوگەنلىئرلە اونون بوتون قوشونو، حاكىمئىتى آلتىنداكى بوتون پادشاهلىقلا لا خالقلار، اورشلئم و اونون اطرافينداكى شهرلرلە دئيوشوردولر، ربden ارمیا بوسؤز نازئل اولدو: ^۲ «ائسرايىل تارىسى رب بله دىش: یهودا پادشاهى صندقىيانى يانينا گت و اونا دە: رب بله دىش: "باخ، بوسەھرى بابىل پادشاهينا تسلىم ادھىجىم و او، بورايى او ووراجاق. ^۳ سى اونون ئىنندن قاچىب قورتولما ياجاقسان، قطعن توتولوب اونا تسلىم

کچردادب یاندیرا جاقلا ر. یهودا شهرلئنی هچ
کشن یاشاما دیغی بث وئرانه نیه چوئره جیم.”

رکابلى لارین یاخشی نومونه سی

٣٥ یهودا پادشاهی یوشیا اوغلو
یهوباقشمین دزورونده ربدن ارمیایا بو سؤز نازل اولدو:^٢ «رکابلى لارین اوئنه
گت و اونلاری ربئن معبدئنن اوتقا لاریندان بشئنه دعوت ات و اونلارا ائچمک اوچون شراب ور.»^٣ بونون اوچون خَبَصَنْيَا اوغلو ارمیا اوغلو یعَهَزِنْيَا نین، اونون قارداشلارینین، بوتون اوولا دلارینین یعنی رکاب عایله سئشن هامیسینین یانسنا گتدئم کی، اونلاری دعوت ایدم.^٤ اوونلاری ربئن معبدئن، تاري آدامى يىگىلما اوغلو خانانين اوغلولارين اوتاغينا آپارديم. بو اوتاق شَلُوم اوغلو قابى گۈزَتچىسى مَعَسِيَانِين اوتاغى اوستوندە، هم ده باشچىلار اوتابغىنین یانىندا ائدى.^٥ من رکاب عایله سئشن آدامالارى قاباغينا شراب دولو جامالار و كاسالار قويوب «بوپورون، شراب ائچىن» ددئم.^٦ لاكىن اوونلار ددئلر: «بىز شراب ائچمئىك. چونكى آتامىز رکاب اوغلو یوناداب بىزه بلە امر اتدى: «سئز و نسلئىز گرک هچ واخت شراب ائچميمە سئىز!»^٧ اوژونوز اوچون او تىكمىھە سئىز، تو خوم اکميمە سئىز، او زوم باغى سالما ياسىنیز. بو شىلدى گرک هچ واخت مالنىك اولما ياسىنیز، ئۇرمۇنۇز بويو گرک چادىرلاردا ياشاياسىنیز. بلە ادھىئىر، كۈچ اندىئىز تورپاقلاردا او زون موذت ياشاياسىنیز.”^٨ آتامىز رکاب اوغلو یونادابين بىزه امر اتدىي هر شىھ قولاق اسمايشقىن. بىز، آروادلاريميز، و اوغلولاريميز- قىزىلاريميز هچ بئر زامان شراب ائچمە مئشىك، ياشاماق اوچون اولر ده تىكمە مئشىك، او زوم باغلا رينا، زَمَنْلَرَه و اكتىنلرە ده مالنىك اولما ياسىشىق.^٩ چادىرلاردا ياشامىشىق. آتامىز یوناداب نه امر ادئب، هامىسينا قولاق آسيب

اوئندن چىخارتدىغىم گون اونلارلا عهد باغلا يىب ددئم:^{١٤} بىڭىنجى ائلە ئۆزۈنۈ سئزه ساتان ھر غېرا ئىنى گرک آزاد ادھىئىز. سئزه آلتى ائل قوللوق ادنندن سونرا، گرک اونو آزاد ادھىئىز. آنچاق آتالارينىز سۈزۈمە قولاق آسمایب اونا اهمىيەت ورمە دىئلر.^{١٥} ائلدى آما سئز تۈۋىبە ادئب گۈزۈمە دوغرو اولانى اتدىئىز: هامىنiz هموطنلرئىز ئازادىلېغىنى اعلان اتدىئىز. مىش حوضورومدا، مىش آدىملا چاغىريلان معبدە بى بارىدە عهد باغلا دىيىز.^{١٦} آما سونرا فنکرئىزى دىشىش آدىمما حۇرمىتىزلىك اتدىئىز: ائستكلىئەن گۈرە آزاد اتدىئىز كىشى و آرود قوللارينىزى تزەدەن زورلا قول ادھىئىز.”

بۇنا گۈرە دەرب بله دىئر: «سئز مندن ائطاعت اتمە يېبىسىز؛ اوز هموطنلرئىزلىشنىز آزادىلېغىنى اعلان اتمە يېبىسىزلىشنىز. ائندى من ده سئزه آزادلىق اعلان ادئرم؛ قىلىنج، وبا و آجلىقدان محو اولما ياسىنیز اوچون آزادلىق اعلان ادئرم. سىزى پىر او زونۇن بوتون اۈلکەنلەئىن قاباغىندا دەشتلىي حالا سالاجاغام.^{١٧} عەدەتىي پۇزان، حوضورومدا باغلا دىقلارى عەدەن شەرتلىرىنى عمل اتمەين بو آدامالارلا او دانا كىمى رفتار ادھىجىم كى، اونو ائكى شەقە ادئب، شەقەلرئىن آراسىندا كىچىرلى.^{١٩} دانا شەقەلرئىن آراسىندا كىچىش يهودا و اورشلئىم باشچىلارينى، سارايدى اعيانلارينى، و بوتون اۈلکە خالقىنىي اوز دوشمنلرئىنە-جانلارينى آلماق انسىتەينلەرە تىلەم ادھىجىم. جىدلرى گۈيەدە كى قوشالارا و يىرده كى حيوانلارا پىم اولا جاق.^{٢١} يهودا پادشاهى سىندقىيانى و اونون باشچىلارينى جانلارينى آلماق انسىتەين دوشمنلرئىنە بابىش پادشاهىن اوسىتونوزدن چىڭىلن قوشۇندا تىلەم ادھىجىم.^{٢٢} رب بويورور: «باخ، من امر ادئب گىلداشلىرى بو شەرە طرف گرى قايتارا جاغام. او نلار هو جوم ادئب شهرى الە

ادبیستنئز، سئزه امر اتدیئی هر شیی بیرئنه یترئیستنئز.^{۱۹} بونا گؤرە ده ائسراپلشن تاریسی اولان قوشونلار رئى بله دیش: ”رکاب اوغلو یونادابین نسلئندن منه خەندەت ادن بىر آدام ھېچ واخت آسکىك اولمايا جاق.“

بەھياقىمئن ارمىانين طومارىنى ياندیرماسى

٣٦

يهودا پادشاهى يوشىيا اوغلو پەھياقىمئن پادشاهلىغىين دئوردونجو ائلئىنە ريدن ارمىانيا بو سۆز نازئل اولدۇ: ^٢ بىر طومار گۇتۇر، يوشىيانين دئوروندە سەننەلە ئىلک دەفه دانىشدىغىم گۈنەن ائندىئىھ قدر ائسراپلەن، يەھودا و باشقۇ بوتون مەئلىر حاقيىندا سەنە دەدئىم بوتون سۈزلىرى اورايما ياز. ^٣ بلکە يەھودا خالقى، باشلارينا گۇنھەجىم بوتون فلاكتىر بارەسەننە اشىندىدە، اۋز پىش يولوندان دۇئىرلەن، من دە اونلاردىن تەقىلىرىنى و گۇناھلارىنى باغىشلا يارام». ^٤ او زامان ارمىانىز ئىرئىا اوغلو باروکو چاغىردى. باروک دا رېتىن ارمىانيا دەدئىي بوتون سۈزلىرى اونون دەللىنىدەن اشىندىب طومارا يازدى. ^٥ سونرا ارمىان باروکا امر ادئب دى: «من مەھبۇسام، رېتىن مەبدۇنە گىدە بىلمەرم. ^٦ سىن اوروج گۇنۇ رېتىن مەبدۇنە گەت. اورادا كى خالقا رېتىن سۈزلىرىنى كى، مىشم دەللىمەن اشىندىب طومارا يازدىن، اوخۇ. يەھودا شەھىلرئىندەن گلن بوتون خالقا بونو اوخۇ. ^٧ بلکە اوندا يالواريشا رېتە گىلنىب اۋز پىش يولارىنidan دۇئىرلەن. چۈنكى رېتىن بو خالق بارەدە اعلان اتدىئىي قىضب و حەندەت بؤيووكىدۇر». ^٨ زىرئىا اوغلو باروک ارمىان بېغمىرئىن امر اتدىئىي هر شىيە عمل اتدى؛ رېتىن مەبدۇنە طوماردا يازىلەمىش رېتىن سۈزلىرىنى اوخودو.

^٩ يەھودا پادشاهى يوشىيا اوغلو بەھياقىمئن پادشاهلىغىينى بىشىجى ائلەنن دوقۇزونجۇ آيىندا، اورشلەمە ياشاييان و يەھودا شەھىلرئىندەن اورشلەمە گلن بوتون خالقا رېتىن حوضۇرۇندا اوروج اعلان يولىندۇ. ^{١٠} شافان اوغلو مىزە

عمل اتمىشىك. ^{۱۱} آما بابىل پادشاهى نبۈگەنپىز بىر اولكە يە هوچوم ادن زامان دەئىك: ”گانىن، گىلەدە و آرام قوشۇنلارىندان قاچماق اوچۇن اورشلەمە گىدەك.“ بونا گۈرە ده اورشلەمە قالىمىشىقى.

١٢ بوندان سۇزرا ارمىانيا رېتىن بو سۆزو نازئل اولدۇ: ^{۱۳} ائسراپلشن تارىسى اولان قوشۇنلار رېتى بله دیش: گەت، يەھودا آداملارىنا و اورشلەمە ياشايانلارا بونلارى دە: ”سەز ھېچ بىر درس آلمىيا جاقسىزىز؟“ رب بويورور. ^{۱۴} ”رکاب اوغلو یوناداب اۋز نسلئەنە شراب ائچمە مەملەتى امر اتدى، نىلى دە اونون امئىنە عمل ادئب و بو گۈنە قدر دە شراب ائچمە يېئب. چۈنكى آتالارىنین امئىنە قولاق آسيپىلار. آما من سەنئەلە دەھەلرلە دانىشمىشام، آما سەز منه قولاق آسمایيسيزىن. ^{۱۵} اۋز قولالارىم اولان بوتون بېغمىرلىرى دەھەلرلە سەنئەن يانىنزا گۈنۈرەئىم. اونلار سەزە دەئىلەر: هە بشىنىز گىرك اۋز پىش يولۇنۇزدان دۇنەسەنئىز، عمل لەئىنلىرى گىرك ائصلاح ادەسەنئىز؛ باشقۇ آلاملاھلارىن دالىنجا گىدېت اونلارا قوللۇق اتمەيىش. او واخت سەزە و آتالارىنiza وردەيىم بىر اولكەدە ياشايارىسىزىز. آما سۆزۈمە ھەممىت ورمەيەب اونا قولاق آسمادىيىز. ^{۱۶} رکاب اوغلو یونادابىن اۋولا دلارى آتالارىنین امر اتدىئىنە عمل ادئبلىر، آما بو خالق منه قولاق آسمايىپ. ^{۱۷} بونا گۈرە ده ائسراپلشن تارىسى اولان قوشۇنلار تارىسى رب بله دیش: ”من، دەدئىم بوتون فلاكتىرى، يەھودا خالقىنин و اورشلەمە ياشايان هە كىشىن باشىينا گىزەجىم. اونلارلا دانىشىدىم، آما اونلار قولاق آسمادىيىلار؛ اونلارلا چاغىردىم، آما اونلار جاواب ورمەدەئلر.“

^{۱۸} او واخت ارمىان رکاب نسلئەنە ددى: ”ائسراپلشن تارىسى اولان قوشۇنلار رېتى بله دیش: ”سەر آتانيز يونادابىن امئىنە قولاق آسيپىسىزىز، اونون بوتون امەرلىرىنە عمل

باشچلارا اوخودو. ^{٢٢} بو زامان دوقۇزونجو آى ائدى و پادشاه قىش سارايىندا ياشابىردى. اونون قاباغىندا اولدۇ مانقال يانىرىدى. ^{٢٣} بېھودى طوماردان حلمه اوچ-دۇرد سوتون اوخوموشىدۇ كى، پادشاه مىزە بېچاغى ائله اونلارى گىشب مانقالداكى اودا آتدى. بۇنو او قدر اتدى كى، بوتون طومار مانقالدا يانىب-قورتاردى. ^{٢٤} طومارداكى بوتون سۆزلىرى اشىندن پادشاه و اونون اعيانلارى نه قورخويوا دوشىلور، نه ده پالتالارلارنى جىرىدىلار. ^{٢٥} گرچى إلناتان، دلایا و گەرمىبا پادشاھا يالوارىدىلار كى، طومارى ياندىرىماسىن. آمما پادشاه اونلارا قولاق آسمادى. ^{٢٦} عىكسىنه، او، شاهزادە پېرخىمەلە، غىزىرى إل اوغلو سىرايىا و عبدى إل اوغلو شەممىيما امر اتدى كى، مىزە باروكو و ارميا پىغمۇرى توتسونلار. لاكتىن رب اونلارى گىزلىتمىشدى.

^{٢٧} او واختت كى، پادشاه باروکون يانىرىنىڭ دىلىئىندن اشىئىتىپ يازدىغى طومارى ياندىرىمىشىدى، رېدىن ارمىيىا بۇ سۆز نازىئل اولدو: ^{٢٨} «آىرىي بىر طومار گۈتۈر، بوتون اولكى طوماردا اولان سۆزلىرى كى، يەھودا پادشاھى يەھوياقىشم اونو ياندىرىدى، اورايىا ياز. ^{٢٩} يەھودا پادشاھى يەھوياقىشم دە ۋە: رب بلە دىش: «س او طومارى ياندىرىپ دىئن: نه اوچۇن بۇ طوماردا يازدىن كى، بابىل پادشاھى قطعن گلڭىش بۇ اوللەكەنى خارابالىيغا چۈئەرچىك، اوراداكى ائنسانلارى و حىوانلارى محى ادەجى؟» ^{٣٠} بونا گۈزە دە يەھودا پادشاھى يەھوياقىشم بارەدە رب بلە دىش: «اونون نىلىتىن دا اوودون تختىندە اوتورمائىجاچ؛ جىسى گۈندۈزۈن ائستىشىنە، گىجهنىش آيازىنا آتىلاجاق. ^{٣١} اۆزۈنۈ، نىلسنى و اعيانلارىنى تەقىصەرلىرىنىڭ ئۇتىرى جىزالاندىرىجاڭام؛ اعلان اتدىئىم بوتون فلاكتلىرى اونلارىنى، اورشىلتمە ياشابىنلارىنى و يەھودا آداملارىنىنى باشىينا گىشىرەجىم، چۈنكى قولاق آسمايىبىلار.»

گەرمىيانىن يوخارى حىيطە، معبدىئىن تزه دروازا سىينىن گىرئىشىنەكى اوتاغىنيدا، باروک طوماردان ارمىيانىن سۆزلىرىنى رېئىن معبدىئى بېغىشىمىش بوتون خالقا اوخودو.

^{١١} شافان اوغلو گەرمىيا اوغلو مەتكىيا طوماردان اوخوننان رېئىن سۆزلىرىنى اشىندىن واخت،

^{١٢} آشاغى إنتىب سارايىداكى مىزە اوتاغىندا گىتدى. بوتون باشچىلار اورادا اوتورموشىلدار: مىزەڭ إشاماع، شەمعىا اوغلو ۋالىا، ئەكبور اوغلو إلناتان، شافان اوغلو گەرمىيا، خەنئىا اوغلو صىندقىشا و باشقىلار. ^{١٣} مەتكىيا باروکون خالقا اوخودوغۇ طوماردان هەشىي اونلاردا دانىشىدى.

^{١٤} بوندان سۇنرا بوتون باشچىلار كوشى اوغلو شىلەميا اوغلو تېتىا اوغلو يەھودىنى باروکا دىشتىن: «خالقا اوخودوغۇن طومارى گۈتۈر و گل.» نېئىا اوغلو باروک ئىشىندە طومار اونلارىنى يانىنا گىتدى. ^{١٥} باشچىلار اوتا دىدىلر: «بويور

أىياش، بۇنۇ بىزە دە اوخو.» باروک دا طومارى اونلاردا اوخودو. ^{١٦} اونلار بوتون بۇ سۆزلىرى اشىئىندە، قورخۇ ئىچىننە بېرىتىرلىرىنى باخىب باروکا دىدىلر: «بوتون بۇ سۆزلىرى قطعن پادشاھا بىللەرەمەلى يېك.» ^{١٧} سۇنرا باروکدان سوروشىلدار: «ائىندى بىزە دە، بوتون بۇ سۆزلىرى نىجه يازدىن؟ ارمىيا اونو دىئكتە اتدى؟» ^{١٨} باروک اونلارا دىدى: «بوتون بۇ سۆزلىرى ارمىيا منه دىئكتە اتدى، من دە مورگىلە طومارا يازدىم.» ^{١٩} باشچىلار باروکا دىدىلر: «هم سن، هم دە ارمىيا گەدىن، گىزىلەئىن. هارادا اولدوغۇنۇزو ھەچ كىس بىئلەمىسىن.»

^{٢٠} سۇنرا اونلار طومارى مىزە إشاماعىن اوتاغىنيدا قويوب حىيطە پادشاھىن يانىنا گىتىدلەر. اشىئىتەكلىرى هەشىي اونا خېر وردىلەر. ^{٢١} پادشاه يەھودىنى گۈنۈردى كى، گەئىب طومارى گىتىرىسىن. يەھودى طومارى مىزە ئىشاماعىن اوتاغىنيدان گۈتۈروب گىتىرىدى. اونو پادشاھا و پادشاھىن يانىندا دوران بوتون

اونلارین آراسيندا فقط يارالي آداملاр قالسا بىلە، كىنه هر بشرى اۆز چاديريندان قالخىب بو شهرى ياندیرا جاق.

ارمیا حبس ادئمىر

۱۱ فترعون قوشونون اوزوندن گىلده قوشونو اورشلئمدن چكىتلن زامان، ^{۱۲} ارمیا اورشلئمدن يولا دوشدو كى، بىنامىن تورىياغىنا گىدئب اورادا كى خالق آراسيندا ساتىن آلدigi مولكە مالىك اولسىن. ^{۱۳} لاكتىن بىنامىن دروازاسىنا چاتاندا، كىشكىچلىرىن باشچىسى حىتىيا اوغلو شىلمىيا اوغلو پريتىا اونو توتب ددى: «سن گىلدانلىرىن طرفىته كچئىرسن». ^{۱۴} ارمیا ددى: «يالاندىر، من گىلدانلىرىن طرفىته كچئىرسن». آما پريتىا ارمیا با قولاق آسمادى و اونو توتب باشچىلارين يانينا گىتىرىدى. ^{۱۵} باشچىلار ارمیا ياقىپلە نېب اونو دؤيدولر. سونرا اونو مىرзە يوتانانىن اوئىنه كى، اونو حىسخانايى دۇندارمىشىدلەر، سالدىلار. ^{۱۶} ارمیا طاقى اولان زئىزمنىدە زئىنданا سالىنىدى و اوزون مودت اورادا قالدى.

۱۷ سونرا صىدقىيا پادشاه آدام گۈندىرىپ اونو سارايىا گىتىرىدى و اورادا گىزلىچە اوندان سوروشدو: «آيا ربىدىن بىر سۈز وار؟» ارمیا جاواب وردى: «وار. سن بايىل پادشاهىنى تسلىم ادله جىكسن». ^{۱۸} سونرا ارمیا صىدقىيا پادشاھا ددى: «سېنىڭ، اعيانلارينىن، و بو خالقىن ضىدئىتىن مىگر نه گوناه اتمىشىم كى، منى حىسخانايى سالىبىسىنىز؟ ^{۱۹} هاردادىر او پىغمىرىلرئىن كى، بىتلىك ادئب دېرىتىلر: «بايىل پادشاهى سىزە و بو اولكىيە هو جوم اتمىيەجىك؟» ^{۲۰} لاكتىن اىندى، اي آ GAM پادشاه، خاھىش ادئم، قولاق آس. خاھىش ادئم، بو يالوارىشىمى قبول ات و منى مىرзە يوتانانىن اوئىنه قايتارما، يوخسا اورادا اولەرم». ^{۲۱} او واحت صىدقىيا پادشاه امر اتدى كى، ارمیانى كىشكىچلىرى حىطىئىنە ساخالاسىنلار. شهردە چۈركى

^{۳۲} ارمیا باشققا بىر طومار گۈتوروب نېشىا اوغلو مىزىزه باروکا وردى. يهودا پادشاھى يېھويا قىمىئىن اودا آتىپ ياندېرىدىغى طومارداكى بوتون سۈزلىرى، باروک ارمیانىن دىتكەسى ائلە طومارا يازدى. او سۈزلىرە بىزەر بىر چوخ سۈز دە اورا يابى علاوه اولىندو.

صىدقىيا پادشاه ارمیادان مصلحت ائستە يېش

۳۷ بايىل پادشاھى يېھوگىنچىر يوشىيا اوغلو يېھويا كىنچىن يېھوادا يېھوادا پادشاه تعىشىن اتدى. ^۲ لاكتىن نە پادشاه صىدقىيا، نە اونون اعيانلارى، نە دە اولكە خالقى رېشىن ارمیا پىغمىرىئەن واسىئەتھەسى ائلە دىئىي سۈزلىرىنە قولاق آسىدىلار.

^۳ پادشاه صىدقىيا شىلمىيا اوغلو يېھوگىلى و مەعسىا اوغلو كاھنەن صىقنىانى ارمیا پىغمىرىئەن يانينا گۈندىرىدى كى، اونا دىستلىرلە: «لوطفن بىزئىم اوچجون تارىمىز رېبە دوعا ات». ^۴ او واحت ارمیا خالقىن آراسىندا آچىق گەتىپ-گلەتىر، چونكى اونو حلە زئىنданا آتىمامىشىدىلار. ^۵ بو زامان فترعونون قوشونلارى مئىشىردىن چىخىمىشىدى. اورشلئىمى موحاصىرە يە آلان گىلدانلىر بۇ بارىدە خبر ايشىئىتكەدە اورشلئىدىن چكىتلەنلىر.

^۶ او واحت ارمیا پىغمىرىه رېشىن بۇ سۈزو نازىل اوللۇ: ^۷ «ائسرايىللىن تارىسى رب بىلە دېشىر: «مندىن سوروشماق اوچجون سىزى يانىما گۈندىرن يېھودا پادشاھىنى دېشىن: سىزە كۆمك اتىمەيە چىخان فترعونون قوشونو اۆز اولكە سىنە-مئىشىرە قايدىاجاق. ^۸ گىلدانلىر كىنه گلەپ بۇ شەھەرە هو جوم ادەجىكلەر و اونو آله كچئىرىتىپ ياندېرىجا قاللار. ^۹ رب بىلە دېشىر: «كىلدانلىر قطعن بىزدىن كىرى چكىللە جىكلەر» دېشىب اۆزۈنۈزو ئالاتمايمىن، چونكى اونلار كىرى چكىلمە يەجىكلەر. ^{۱۰} اگر سىزە هو جوم ادن بوتون گىلده قوشونونو مغلوب ادەستىز و

قاباق قویودان چیخارت». ^{۱۱} عِبَدِمِلِک اُنزو ائله آداملار گؤتوروب سارای خزئنه سئشن آلتیندا اولان بىش اوتاباغىرىدى او ورادان يېرىتىق پالتارلار، جىريق آسكتىلر گؤتورود. سونرا اونلارى ئىپلرلە قويودا اولان ارمیا سالىدیلار. ^{۱۲} كوشلو عِبَدِمِلِک ارمیا ددى: «يېرىتىق پالتارلارى و آسكتىلى قوتۇقلارينين آلتىنا قوى و ائپلرلى اونلارين اوستونىندن كچىرت». ارمیا بىله ده اتدى. ^{۱۳} ارمیانى ائپلرلە چكىب قويودان چیخارتىدிலار. ارمیا كشتىكچىلر حيطىندە قالدى.

صىدقىيانىن گىنە ارمىادان سوروشماسى
^{۱۴} صىدقىيا پادشاھ آدام گۈندۈرئب ارمیا پىغمىرى اۆز يانينا-رېتىن مەعبدىشىن اوچۇنجۇ گىرئىشىنە گىتىرىتىدى. پادشاھ ارمیا ددى: «سندىن بىش شى سوروشاجاعام، مندىن ھەچ نە گىتىزتمە». ^{۱۵} ارمیا صىدقىيَا ددى: «اگر سنە بىشكىرىسم، آيا منى اولدورمىيە جىكسىن؟ حتا اگر سنە نصىحت دە ورسىم، منه قولاق آسمىاياقىسان». ^{۱۶} لاكىن صىدقىيا پادشاھ ارمیا ياكىزىنەجە آند اتچىب ددى: «بىشە نفس ورن، وار اولان تارىيَا آند اولىسون كى، نە سنى اولدورەجىم، نە دە سنى، جانىنى ئالماق ائستەين آداملارا سىلەم ادهجىم».
^{۱۷} ارمیا صىدقىيَا ددى: «ائسرايىلشىن تارىسى اولان قوشونلار تارىسى رب بىله دىئر: «اگر سن بابىل پادشاھىنин باشچىلارىنى سىلەم اولاسان، جانىن قورتاراجاق و بو شهر دە اوددا يانماياجاق، عايىلله بىرلەكىدە صاغ قالاچىقسان». ^{۱۸} لاكىن اگر بايشل پادشاھىنин باشچىلارىنى سىلەم اولمايسان، بو شهر گىلدانلىرە سىلەم ادھلەجك و اونو ياندراجاچالار؛ سن اۋزۇن دە اونلارين آڭىندان قاچىب قورتارا بىلمىيە جىكسىن». ^{۱۹} صىدقىيا پادشاھ ارمیا ددى: «گىلدانلىرە طرفىنە كچىن يەھودىتلاردن قورخورام. گىلدانلىر منى اونلارين

احتىياتى قورتارانا قدر، هر گون ارمیا ياكىزىنە چۈركۈشىنلەر كۆچەسەنندىن چۈركۈشىنلەر. بىله جە ارمیا كشتىكچىلر حيطىندە قالدى.

ارمیانىن قويوبا آتىلماسى

۳۸ مەنان اوغلو شەقەطىا، پەشخور اوغلو گىدەلە، شىلەميا اوغلو يەھووكال و مەلكىئا اوغلو پەشخور ارمیانىن بوتون خالقا دەئىي بى سۆزلىرى اشىتىدەل: ^۲ «رب بىلە دىئر: «بو شهردە قالان آدام قىلينجىدان، آجلىقدان و بىدان اۇلەجك. لاكىن گىلدانلىرە سىلەم اولان ياشا ياجاق؛ اۆز جانىنى قورتارىب صاغ قالاچاق». ^۳ رب بىلە دىئر: «بو شهر قطۇن بابىل پادشاھىنин قوشۇنۇن سىلەم ادھلەجك و او بى شهرى آله كچىزدەجك». ^۴ او واخت باشچىلار پادشاھا دىدەل: «بو آدام گىرك اۇلۇمە رەئىشىن. او بى سۆزلىرلە شهردە قالان دۇيۇشچۈرئىن و خالقىن اوزكىلرەنلىق دېشل، اوزور. يەقىن بى آدام خالقا ياخشىلىق دېشل، پېسلىك آرزۇلا يېر». ^۵ صىدقىيا پادشاھ ددى: «اونو سەرئەن ئىڭىزىرە ورئىم، چونكى پادشاھ سەئىن ضىندىشىزه بىش اىش گۈرە بىلمىز». ^۶ او زامان اونلار ارمیانى توتوب پادشاھىن اوغلو مەلكىئانىن كشتىكچىلر حيطىندە اولان قويوسونا آتىدilar. ارمیانى ائپلە اورايا سالىدیلار. قويودا سو يوخ اىدى، فقط پالچىق وار اىدى. ارمیا پالچىغا باتدى.

٧ پادشاھ سارايىندا وظىفەلى اولان كوشلو عِبَدِمِلِک اشىتىدى كى، ارمیا قويوبا آتىللىپ. بو زامان پادشاھ بىنیامىن دروازاسىندا اوتورمۇشدو. ^۸ عِبَدِمِلِک پادشاھ سارايىندان چىخىپ پادشاھ ددى: ^۹ «آغام پادشاھ، بو آداملارىن ارمیا پىغمىرى بوتون اتىتكىلىرى پېسىدەر. اونو قويوبا آتىلار او اورادا آجىيندان اۇلەجك، چونكى داها شهردە چۈرك قالمابىب». ^{۱۰} پادشاھ كوشلو عِبَدِمِلِک كە امر ادئب ددى: «اۆزۈنلە اوتوز نفر گۆئۈر و ارمیا پىغمىرى اولمەمەشىشىن

اڭىنەن اونۇنجۇ آيىندا، بابىل پادشاھى نېوگۈنچىر بوتۇن قوشۇنو ائلە اورشلىمەن قاباغىنا گلېت شەھرى مۇحاصىرە يە آلدى. ۲ صىندقىيانىن پادشاھلىغىنин اون بىرئىنجى ائىشىنە، دۇردونجۇ آيىن دوقۇزونجۇ گونو شەھر دواوارىبىدا ڈىك آچىلدى. ۳ بابىل پادشاھىنин بوتۇن باشچىلارى سامىگارلى نېرگال شىر-ازىز، نظامى مشورتچى نېو سار-سەكىم، باش مامور نېرگال شىر-ازىز و بوتۇن باشقۇ اعىانلار ائچەرى گىرئىب اورتا دروازادا اوتوردولار.

۴ يەودا پادشاھى صىندقىيا و بوتۇن دۇيوشچولو اونلارى گۈرنىدە قاچدىلار؛ اونلار گىرە واختى شەھردن، پادشاھىن باغچاسى يولوندان، ائكى دواوارىن آراسىنداكى قاپىدان چىخىب قاچدىلار و ئەرىيا طرف گىتدىلەر. ۵ لاكتىن گىلەد قوشۇنۇ اونلارى تعقىب ادئب ارىئحا اووالارىندا صىندقىيانىا چاتدىلار. صىندقىيانى توتوب خەمات تورپاغىنيداكى رېبلايا، بابىل پادشاھى نېوگۈنچىرئىن يانىنى آپاردىلار. او، صىندقىيانى بارەدە حۆكم وردى. ۶ بابىل پادشاھى رېبەدە صىندقىيانىن گۈزى قاباغىندا اوغوللارىنى اۇلدۇرتىدۇ. بابىل پادشاھى بوتۇن يەودا اعىانلارىنى دا اۇلدۇرتىدۇ. ۷ سۇنرا صىندقىيانىن گۈزلىرىنى چىخارتدى و اونو بابىلە آپارماق اوچۇن زېنچىرلەدى. ۸ گەلانچىر پادشاھ سارايىنى و خالقىن إولرئىنى ياندىرىدىلار، اورشلىمەن دواوارلارىنى اوچورتىدۇلار. ۹ كىشكىچىلار رىئىسى نېبۈزۈرەدان شەھرەدە صاغ قالان خالقى، اونون طرفىنە كېچنلىرى-صاغ قالان بوتۇن اھالىنى بابىلە اسېر آپاردى. ۱۰ كىشكىچىلار رىئىسى نېبۈزۈرەدان خالقىدان ھەج بېرىشى اولمايان بعضى يوخسۇللارى يەودا تورپاغىندا ساخلادى، اونلارا اوزوم باغلارى و زەمىل وردى.

ارمیانىن آزاد اولونماسى

۱۱ بابىل پادشاھى نېوگۈنچىر ارمىيا بارەدە كىشكىچىلار رىئىسى نېبۈزۈرەدان باله امر

اڭىنە ورە بىتلەرلەر، اونلاردا مىتمەلە پىئى رفتار ىدرىلر.» ۲۰ ارمىيا ددى: «سەن اونلارىن اڭىنە ورەمىزلىر. بىدىن اىطاعت ات و سەن دىدىئىم سۈزلىرى يېرئە يتىش. او واخت خىئىر تاپارسان، جانىن دا آماندا قالار. ۲۱ لاكتىن اگر تىلىم اولىماقدان امىتىناع ادەسەن، رب منه بۇنۇ گۈرسەدئىر: ۲۲ يەودا پادشاھىنин سارايىندا قالان بوتۇن آروادلار بابىل پادشاھىن باشچىلارىنى تىلىم ادئلەجك، او آروادلار سەن ئەلدىجىكلى: «اعتماد اتدىئىن دوستلار سەن ئەلدىجىب مغلوبىيەت دوچار اتدىلر. آياقلارين پالچىغا باتىب، دوستلارين سەن قويوب قاچىيلار.» ۲۳ سىتن بوتۇن آروادلارين و اوغوللارين گىلدانلىرە تىلىم ادئلەجك. سەن اۋۇن دە اونلارين اڭىنەن قاچىب قورتارا بىلمىجىكسەن، بابىل پادشاھى سەن ئەل كېچىرەجك؛ بۇ شەھر دە ياندىرىيلاجاق.»

۲۴ او واخت صىندقىيانى ارمىيابا ددى: «بۇ صۈحبىتى ھەج كىسە بىتلەئىمە، يوخسا اولە بىتلەسىن. ۲۵ اگر باشچىلار اشتىرسەللىكى، سىنتەلە دانىشمىشام و سىتن يانىنا گلېت وسەلە: «پادشاھا نە دەئىن و پادشاھ سەن نە ددى، بىزە بىتلەئى، بىزەن گىئرأتىمە، يوخسا سەن ئۇلدۇرەرئىك.» ۲۶ اونلارا دە: «پادشاھا يالوارىرىدىم كى، منى يۇناتانىن ئۇئەن قايتارماسىن و اورادا ئۆلمەيئەم.»

۲۷ بوتۇن باشچىلار ارمىانىن يانىنا گلېت اوندان سوروشىلولار. او دا پادشاھىن امر اتدىيى كىئىم بوتۇن بو سۈزلىرى اونلاردا ددى. داها اونا بېر سۈز دەھەتلىر، چونكى بۇ صۈحبىتى ھەج كىس اشتىمىمەشىدى. ۲۸ بىلە جە اورشلىمەن ئەل كېچىرەلدىئى گونەجك، ارمىيا كىشكىچىلار حىطىتىنە قالىرىدى.

اورشلىمەن سوقوطۇ

(پاد. ۲۵:۱۲-۱۳، اىر. ۵۲-۴:۱۶)

يەودا پادشاھى صىندقىيانىن پادشاھلىغىنин دوقۇزونجۇ

۳۹

سنه، آئنه وورولان زنجيرلردن آزاد ادئم. اگر ائسته يېرسن، مئمۇلە بىزىكىدە بايىلە گل، اورادا سنى ياخشى ساخلايارام؛ آماً اگر ائسته مېرسىن، اوپىدا گلمە. باخ، بىتون ئولكە سىنئ قاباغىندادىر، هارايا گىتمك ائستە يېرسن، كىت).

ایرمیا حله گتمک اوچون دونمنه منشدی کی، نبوزردهان ددی: «بابئل پادشاهینین یهودا شهرلری اوستونه قویدوغو شافان اوغلۇ آخىقىام اوغلۇ گەلەيانيين يانينا قايىت و اونونلا بىزلىكىدە خالق آراسىندا ياشما. ياشما دا هارا گتمک ائستەيىرسىن، اورا گت.» او واخت كىشكەچلىر رىئىسى اونا آذوقه و بئر ھدىيە و رئب بوراخىدى. ^۶ اىرمىا مەصبىيا آخىقىام اوغلۇ گەلەيانيين يانينا گىنى و اونونلا بىزلىكىدە اۋاپلۇكىدە قالان خالق آراسىندا ياشادى.

والى گِدَلَانِين اُولَدُورْولَمَهْسِي
(باد. ۲۵: ۲۶-۲۷)

چۈلde اولان بوتون قوشون باشچىلارى
و اونلارين آداملارى اشتىتلر كى، بابىل
پادشاھى، اختقام اوغلو گىللىكىي اولكەمە
باشچى قويوب و اولكەنئن يوخسول
اھالىشىندىن بابىلە اسٹر اولونمايمىش كىشىلىرى،
آرارادلارى و اوشقىلارى اونون ائختىيارينا
ورېدىئر. ⁸ بو آداملار مئصپيا، گىللىكىين
يانىنا گىلدىلر: نېتىيا اوغلو إسماعىل، قارااخىن
اوغقوللارى يوخنان و يوتانات، تىنخومت اوغلو
سىرايا، ئطفالى عەفەيىن اوغقوللارى، معكالىينىن
اوغلو بىزتىيا و اونلارين آداملارى. ⁹ شافان
اوغلو اختقام اوغلو گىلدا اونلارين اۆزلىرىنى
و آداملارىنى آند ائچىب ددى: «گىلدانىشلەر
قوللوق اتمىكىن قورخىماين. اولكەدە قالىب
بابىل پادشاھينا قوللوق ادىن. بله ادهىستىز،
سىزئىن اوچون ياخشى اولار. ¹⁰ منه گىڭىچە،
من مئصپادا قالاجاغام كى، بىزئەم يانىمiza
گەلەجىك گىلدانىشلەرن قاباغىندا سىزى تمىزلى

امنشادی: ۱۲ «اونو آپار و اونا ياخشی پیش؛
اونونلا پس رفتار اتمه. سندن نه ائسته سه،
اونو ات.» ۱۳ کشکچتلر ریئسي نیوزردهان،
نظامی مشورتچی نیوشزیان، باش مامور
نیرگال شر-ازد و بابیل پادشاهینین بوتون
باشقا اعیانلاری ۱۴ آدام گۇندرئب ارمیانی
کشکچتلر حیطىتنىن گىتتىرلەر. اِرمیانى شافان
اوغلو اخْتقام اوغلو گەللىيَا تاپشىردىلار كى،
اونو اِرمیانین اۆز اونئه آپارىسىن. بلە جە ارمىان
اۆز خالقىن اراسىنىدا قالىدى.

۱۵ کششکچتلر حیطنه محبوس ائکن ارمیایا
رئئن بو سؤزو نازئل اولموشدو: ^{۱۶} «گت،
کوشلو عبىدمىلکه دە؛ ائسرايىلئن تارىسى
اولان قوشونلار ربى بله دىتىز: »بو شهرئن
اوستونه ياخشىليق يوخ، پىسلەك گتىئەرەك
ددئىم سۈزلىرى رئئىتە يېتەرىجىم، او گون بونلار
سینئن گۆزلىئن قاباغىتىدا باش ورەجىكلەر.
۱۷ لاكىن او گون سنى خىلاص ادھىجىم، »رب
بوپورور. «فۇرخودوغون آداملا拉 تىلىئ
ادىتمىيەجىكسن. ^{۱۸} من سنى خىلاص ادھىجىم،
سن قىيلينجلا هلاك اولماياجاقسان. ئۇزى
جانىنى قورتارا جاقسان، چونكى سن منه بىل
باڭلاپىرسان. »رب بوپورور.

ارميا والى گَدَلِيانين يانيندا

۲۰ کشکچنلر ریسی نبوزهداں ارمیانی رامادا آزاد ادیب گتائیدن سونرا، ربئن سوژو ارمیایا نازیل اولدو. نبوزهداں اونو بایتلہ اسٹر اولونان بوتون اور شلئم و یهودا خالقی ائله بئرلئکدھے زنجیر لئنمیش حالدا رامایا آیار میشدی.

۲ کشکچنلر ریسی ارمیانی تاپاندا اونا ددی: «بو پرئن باشینا تارین رب بو فلاکتی گنٿه جيئن ددی،^۳ سونرا دا اونو پرئنه يتئڻدی؛ نجه کي، دمئشدي، ادیب. بونلارين هاميسي باش وردی، چونکي سائز ربه گوناه اندیش و اونون سوژونه قولاق آسمادينز.^۴ ائندی

بوتون یهودئلری و اوراداکی گله عسگرلرئنى ده اولدوردو.

۴ گلایانین اولدورلمه سئندن بئر گون
سوئرا، حله هچ کس بوندان خبردار او لمایارکن،
۵ هشتاد نفر ساقاللاری قیرخیلمیش، پاتلارلاری
جیريق، بدلرئنه يارا وورموش شىكمىدن،
شىلودان و سامئەدن گلدىلر و رېئەن معدىئە
تاخيل تقدىمئى و كوندور گىتىردىل. ۶ نېتىيا
اوغلۇ إسماعىل آغا لىا - آغا لىا مئشىپادان
اونلارين پىشوازىينا گلدى. اونلارا پىتشىندىكە
ددى: «أختئقام اوغلۇ گىلایانين يانينا گلئن». ۷

۷ آدامalar شهره گئرنده نینيا اوغلو إسماعيل و يانيinda اولان آدامalar اونلارى اولدوروب جىسلرئىنى قوييوا آتدىلار. ۸ آما اونلارين آراسىتىدان اون نفر اىسماعىلله دەئلر: «بىزى اؤلدورمه، چونكى بىزئم زەمندە گۈزە دەلمىش بوجوغا، آripا، زيتون ياغى و بالييمىز وار.» اىسماعىل دە فىتكەرىندىن دۇنسوب اونلارى يولداشلارى ائله بىرلەكde اولدورومەدى. ۹ او قويو كى، اىسماعىل اولدوردو يو گەذلىا ائله آدامalar يىبنى جىسلرئىنى اوراپا آتمىشىدى، آسا پادشاھ ائسرايىل پادشاھى بەعشانىن موقابىلتىنە موداڭشىھ تدبىرى اولاراق قازمىشىدى. نىنيا اوغلو إسماعىل اونى اؤلدورولۇنلارە دولدوردو. ۱۰ سونرا إسماعىل مىصبادا قالان بوتون خالقى و پادشاھ قىزلارىنى اسىر توتىدو؛ كىشىكچىتلر رىيسىنى نبوزىرەدان اونلارى آخىقام اوغلو گەذلىاين ائختىيارينا ورمىشىدى. نىنيا اوغلو اىسماعىل مىصبادا قالان بوتون خالقى اسىر گۆئىرورب عەممۇنلولا را سېغىنەق اوچۇن يولا دوشىد.

یوخانانین خالقى خىلاص اتمەسى

۱۱ قاراچ اوغلو یوخانان و اونونلا بېرلەنگىدە اولان بوتون قوشۇن باشچىلارى نېئىنا اوغلۇ ائسماعىلشۇن اتىئىبى بوتون پېشىنلەر بارەدە اشتىتلەر. ۱۲ او واخت بوتون آداملارىنى

ایدئم. لاکئن سئز شراب، یای میوه‌لری و زیتون
یاغی بیغیب قابلاً رینیزا دولدورون و آلدیغینیز
شهر لده پاشایین: »

۱۱ او واخت کی، موآبیدا، عَمُونلولار آراسیندا، اِدومدا و باشقا اُلکه‌لرده اولان بوتون یهودئلر اشتندلر کی، بایش پادشاهی یهودادا بئر عئدَه‌نی ساخلايىب و شافان اوغلو آخْتَقَام اوغلو گَدَلَيانى اونلارا باشچى قوپوب، ۱۲ هاميسى سَبَهَلَدىئى بوتون پِرلردن قاييتدىلار. يهودا تورپاغينما، مئصىپادا اولان گَدَلَيانىن يانينا گَلدَلَر. اونلار چوخلو شراب و ياي ميوهلى يېغىدىلار.

۱۳ قاراخ اوغلو يوخنان و چوئلرده اولان بوتون قوشون باشچيلاري متصپادا اولان گىدليانين يانيما گلنت ^{۱۴} اونا دىئلر: «مگر بىلمىرسن كى، ئەمونلۇلارين پادشاھى بىعائىس، سىئىن جانىنى ئالماق اوچۇن، نىتىنا اوغلو ائسىماعىلى گۈندرېت؟» لاكتىن اخىقام اوغلو گىدلیا اونالارا ائنامىدۇ. ۱۵ قاراخ اوغلو يوخنان متصپادا گىدلیا ياكا گۈزىلچە دىدى: «قوى گىئىم، نىتىيا اوغلو ائسىماعىلى اۇلدۇروم، هىچ كىن بىتمىھە جىك. نه اوچۇن او سىنى اۇلدۇرسون و اطرافينا يىغىلىميش بوتون يەھودىئەر داغىلىسىن، يەھودادان صاغ قالاتلاردا محو اولسىن؟» ۱۶ لاكتىن اخىقام اوغلو گىدلیا قاراخ اوغلو يوخناندا دىدى: «بىلە بىر ئائىتىمە! إسماعىئىل بارەستىندە ددىئىش سۆز دوز دىيەل». »

۱۰

و اعیان‌اردان اوون اتسماع
اوغلو نتیبا اوغلو اسماعیل اوون نفرله بترنکده
متصبایا، آختقام اوغلو گدالینیان یانینا گلدي.
اورادا بترنکده يمک یئیرگن ۲ نتیبا اوغلو
اسماعیل و اونونلا بترنکده اولان اوون نفر
قالخیب شافان اوغلو آختقام اوغلو گدالینی
کی، باشل پادشاهی اونو اولکه‌یه باشچى
قویموشدو، قیلینجلا ووروب اولدوردولر.
۳ اسماعیل متصبایا گدالیا ائله بترنکده اولان

نه اده جیئمئزی بئزه بئلدىئرشن». ^۴ ارمیا پىغمىر اونلارا ددى: «راضىيام، ائستەدىئىنئىز كىمى تارىينىز رېبە دوعا اده جىم و بارەتىزدە رب نە جاواب ورسە، سئەز بئلدىئرچىم. سئىزدەن هەچ نە يى گەزلى ساخالاما ياجاغام». ^۵ اونلار ارمیا يادىلەز: «قوى رب اۇزو ضىئىدەمئەز حقەتنى و اعتىبارلى شاھىندا اولسۇن اگر تارىن رېتىن بئزه بئلدىئرکەمك اوچۇن سەنە نازاڭلۇ اتىئىي ھە سۈزە عمل اتىعەسك. ^۶ سنى يانىنا گۈنۈردىئىمئىز تارىيمىز رېتىن سۈزۈنۈ يېنىسىك دە، يېنىمىھەسك دە، اونا قولاق آساجايقىكى، ائشىمئىز ياخشى گەسىن. بلى، تارىيمىز رېتىن سۈزۈنە قولاق آساجايقىكى». ^۷

اون گون سۇنرا رېتىن سۈزۈ ارمیا يادىلەز اولدو. ^۸ ارمیا قاراخ اوغلو يوخانانى، اونونلا بىرلەتكەدە اولان بوتون قوشۇن باشچىلارىنى، بئۇيوكدىن كىچىنە قدر بوتون خالقى چاھىرىپ ^۹ اونلارا ددى: «ائىسرايىلئىن تارىيسى رېب كى، يالوارىشىنېزى حوضۇرۇنا تقدىم اتمكەم اوچۇن منى اونون يانىنا گۈنۈردىئىز، بله دىش: ^{۱۰} «اگر بۇ اۆلکەدە قالاسىنېز، من سىزى بىرپا ادەرم، داها داغىتىمارام، سىزى آكەرم، داها چىخارتىمارام. چونكى باشىنiza گىتىرىدىئىم بىلایا كۈرە قوصەللىم». ^{۱۱} بابىل پادشاھىنەندا قورخەمایىن. سئىز اوندان قورخورسۇنۇز، آما قورخەمایىن.» رب بويورور. «چونكى من سىزىتەنەيم و سىزى آزاد ادئب اونون ئىندىن قورتاراجاغام. ^{۱۲} من سئەز مەرحمەت گۈرسەدە جىم كى، او دا رەحم ادئب سىزى اۋۇز تورپاگىنېزا قايتارىسىن.» ^{۱۳} لاكىن اگر سئىز «بۇ تورپاقدا ياشامالا ياجايقىكى» دېيدىرك تارىينىز رېتىن سۈزۈنە قولاق آسمایاسىنېز، ^{۱۴} اگر دېئىشىش كى، يوخ، بئز مەئصىر تورپااغىنا گەدەجىئك و اورادا قالاجايقىق. اورادا موحارىتە گۈرمە يە جىئك، گەرنىاي سىسى اشتىميە جىئك، آجليق

گۇتۇرۇب نېتىيا اوغلو اىسماعىلله وورۇشماغا گىتىلەر. اونو گىبعونداكى بئۇيوك حەووپۇسۇن يانىدا تاپدىلار. ^{۱۵} اىسماعىلشىن يانىدا اولان بوتون خالق قاراخ اوغلو يوخانانى و اونونلا اولان بوتون قوشۇن باشچىلارىنى گۈرۈنە سۈۋەندىلەر. ^{۱۶} اىسماعىلشىن مەصىپادان اسېر اتىدىي بوتون خالق دۇنوب گىرى قايتىدىلار و قاراخ اوغلو يوخانانىن يانىدا گىتىلەر. ^{۱۷} لاكىن نېتىيا اوغلو إسماعىل سىكىز نفرلە بىرلەتكەدە يوخاناندان قاچىپ قورتۇلدۇلار و ەممۇنلۇلارىن يانىنا گىتىلەر.

قاراخ اوغلو يوخانان و يانىداكى بوتون قوشۇن باشچىلارى صاغ قالانلارىن ھامىسىنى - أخىقىمام اوغلو گىدىلىانى اۇلدۇرۇن نېتىيا اوغلو اىسماعىلشىن مەصىپادان اسېر مەصىپادان دؤيوشچولرى، آروادلارى، اوشاقلارى و حرم آغاalarى گىبعوندان گۇتۇرۇب گىتىردىلەر. ^{۱۸} كەلدىنلەردىن قاچماق اۆچۈن مەصىرە طرف يولا دوشىدلەر و بىت لەجمەن ياخىنلەيەندىكى گىرۇت - كەنھامدا قالدىلار. ^{۱۹} اونلار كەلدىنلەردىن قورخوردۇلار، چونكى نېتىيا اوغلو إسماعىل بابىل پادشاھىنەن اولكە يە باشچى قويىدۇغو أخىقىمام اوغلو گىدىلىانى اۇلدۇرمۇشدو.

ارمیانىن مەصىرە گەمەمك حاقيىندا مصلحتى

۴۲ بوتون قوشۇن باشچىلارى، قاراخ اوغلو يوخانان، هوشىعا اوغلو يېنەيا ^{۲۰} و بئۇيوكدىن كىچىيە قدر بوتون خالق ارمیا پىغمىبرە ياخىنلاشىپ ^{۲۱} اونا دىتلەر: «خاھەش ادئرئىك، يالوارىشىمەز سەنە مقبول اولسۇن، بىرئەم اوچۇن بۇ قالان خالق اوچۇن تارىن رېب دوعا ات، چونكى نجه كى اۋۇز گۈزۈنلە دە گۈرۈرسەن، گىرچى بىر زامان بئز بئۇيوك خالق ائىدەك، آما ائىندى بىزىدەن چوخ آزى قالىب. ^{۲۲} دوعا ات كى، تارىن رب هارا يىا گەدەجىئمئىز،

چکمه‌یه جیشک.^{۱۵} اوندا، ای قالان یهودالی‌لار رئین سوزونو اشندن. ائسرايئلن تاریسى اولان قوشونلار رئی بله دیش: «اگر سئز، دوغرودان دا، مئصّره گدّب اورادا ساکن اولماقى قرارا آلاسینىز،^{۱۶} او زامان قورخادوغونوز همّن قیلینج مئصّر تورپاغيندا سئز پیشىھ جك. قورخادوغونوز آجليق مئصّرده سئزى تعقىب ادھ جك و اورادا اولە جىكشىز.

^{۱۷} مئصّره گدّب ساکن اولماقى قرارا آلان هر كىس قیلینج، آجليق و بىدان اولە جك. اونلاردان هچ كىس صاغ قالمايا جاق، باشلارينا گىشىدئىم بىلان قاچىب قورتارما ياجاق.

^{۱۸} چونكى ائسرايئلن تاریسى اولان قوشونلار رئى بله دیش: «اورشلىمde ياشيانلارين اوستونه نجه قضىم و خىداتم تۈكۈلوب، سئز مئصّره گدە سئزىز، إله جە خىداتم اوستونوزه تۈكۈلە جك. سئز لعنت، دەشت، نىفرىن و روسوا يچىلىق هدفى اولا جايسىنىز؛ بىر داها بۇ يرى گۈرمە يە جىكشىز».^{۱۹} اى يهودانين قالان خالقى، سئزئن اوچون رب «مئصّره گىتمە يىن» ددى. ياخشى بىلەن كى، بو گون سئزه خېر وردىم.^{۲۰} چونكى سئز فلاكت گىشىن بىر سەھو اتدىز. منى تارىينىز رئىن يانىنا گۈندرئب دىئىز: «تاريمىز رئى بىرئم اوچون دعواات، تاريمىز رئىن دىيە جىيى هر شىي بىزە بىلدئىر، بىر إله ده ادھرىك.^{۲۱} من بىر گون سئزه خېر وردىم، آما سئز حلە ده هچ بىر اشىدە تارىينىز رئىن سوزونوه كى، دىمە بى اوچون منى يانىنيزا گۈندرئب، قولاق آسمايىپسىنىز.^{۲۲} اىندى ياخشى بىلەن كى، گدّب ساکن اولماق ائستە دېيىشىز يرەدە قیلینج، آجليق و بىدان اولە جىكشىز».

ارميانىن مئصّره آپارىلماسى

۴۳

او زامان كى، ارميا بىتون خالقا اۆزلىشىن تارىسى رئىن سوزۇرىنى، رئىن ارميا واسطەسى ائلە اونلارا نازىل اتدىنىي

^۸ تَخْبِنْخَسَدِ اِرْمِيَا يَرَىنْ بُو سَوْزُو نَازِئَل

اُولُو: ^۹ اَلَّنَهُ بُؤْيُوكْ داشلار آل و اونلارى يهودا كىشىلەرنىن گۈزو قاباگيندا كريچ دۆشىمەنلىن پالچىغىندا كى، تَخْبِنْخَسَدِ

فېرۇعون ساراپىنما گىرئىن بىرەدئىر، گىزلىت.

^{۱۰} سُونَرَا اُونلارا دە: ائسرايئلن تارىسى اولان

قوشونلار رئى بله دیش: «من خېر گۈندرئب

قولوم بايل پادشاهى يىوگىدىصرى گىشىدە جەم

و گىزلىتىشىم بى داشلارين اوستوندە اونون

تختىنى قورا جاگام. پادشاه افز چاردا غىنى

اونلارين اوستوندە اچا جاق.^{۱۱} او كىلە

مئصّر اولكە سئىنى مغلوب ادھ جك. اولوم

اوچون آيرىلانلار اولومە، اسېرلىك اوچون

آيرىلانلار استرىلە، قىلینج اوچون آيرىلانلار

٧ ائندى ائسرايىلشەن تارىسى اولان قوشۇنلار تارىسى رب بله دىشىر: ”نه اوچون كىشتلىرى، آروادلارى، اوشاقلارى، و سود آمنلىرى يەھودادان گىسىتىش كى، بله بىش بىلانى اۋز باشىنيزا گىڭىرىمىتىز و سىزىن ھېج كىس صاغ قالماسىن؟^٨ نېھ ياشاماق اوچون گىلدىتىش بو مىصىر تورپاغىينىدا، آكىنىزىلە دوزەلتدىتىشنى باشقا آلاھلارلا بوخور ياندىرىپ مىتم قضىبىمىي الولاندىرىپسىزىز؟ بله جە اۇزۇنزو محو ادەجىكسىتىز، دونىانىن بوتون مەلتەتىشنى آراسىندا لەنت و روسوايچىلىق ھەفتەنە چورئەلەجىكتىز. ^٩ مگر يەھودا اۇلکەستىنە، اورشلەم كۆچەلرئىنە آتالارىنېزىن، يەھودا پادشاھلارىنېن، اونلارين آروادلارىنېن، سىئىن و آروادلارىنېزىن اتنىكلارى پىشلەتكىلى ياددان چىخاردىپسىزىز؟ ^{١٠} بو گونە قدر اۇزىلرئى آچاتمايپىلار، حۇرمەت گۈرسىدە يېڭىلەر، قانۇنوما، سىئەن و سىئىن آتالارىنېزا وردىئىم قايدالارا عمل اتمە يېڭىلەر.“

^{١١} بونا گۈرە دە ائسرايىلشەن تارىسى اولان قوشۇنلار رېتى بله دىشىر: ”من قرار ورمىشى كى، سىئىن باشىنيزا فلاكت گىتىرەم و بوتون يەھودالى لارى محو ادەتىم. ^{١٢} مىصىرە گلېب ساڭىن اولماقى قرارا آلان يەھودانىن صاغ قالانلارىنى آرادان آپاراجاغام. اونلارىن هامىسى مىصىر اۇلکەستىنە ھلاك اولاچاقلار؛ قىيلىنج أغازىنى دوشەجىكلەر، يا دا آجلىقدان اۇلەجىكلەر. بؤويوكدىن كىچىئە قدر قىيلىنج، يا دا آجلىقدان اۇلەجىكلەر. اونلار لەنت، حىرت، نەرئەن و روسوايچىلىق ھەفتەنە چورئەجىكلەر. ^{١٣} اورشلەمى قىيلىنج، آجليق و وبا ائلە نىجه جزاڭاندىرىدىم، مىصىر تورپاغىيندا ياشاياللارى دا إلە جە جزاڭاندىرىجاغام. ^{١٤} ساڭىن اولماق اوچون مىصىر تورپاغىينا گىلن يەھودانىن صاغ قالانلارىنidan ھېج كىس قاچىپ قورتارماياجاق،

قىيلينجا تسلىم ادئلەجىكلەر. ^{١٥} او مىصىر آلاھلارىنین مەعبدىلرئىنە اوەد قالا ياجاق. اونلارى ياندىرا جاق، بولتىرى آلىپ آپارا جاق. بئر چوبىان، پالتارى ائلە اۇزۇنۇ نىجە اۇرتۇر، او دا مىصىر اۇلکەستىنى اۇزۇنە إلە اۇرتەجىك. و سونرا اورادان صاغ سلامات چىخا جاق. ^{١٦} او، مىصىر تورپاگىيندا گونش آلاھىنېن مەعبدىتىن موقۇس سوتۇنلارىنى داغىيدا جاق، مىصىر آلاھلارىنین مەعبدىلرئى ياندىرا جاق.“

ارميانىن مىصىرە كى يەھودالى لارا دانىشماسى

٤٤

مىصىر اۇلکەستىنە ياشايان بوتون يەھودالى لار بارا بەدە يەنى مىڭگەلەدە، تەخىنخىسىدە، نوفالا^{*}، و پەتروس بئولگەستىنە ياشايانلار يەھودالى لار حاقيقتىدا ارمىيا با يو سۆز نازىئل اولىدۇ: ^٢ «ائسرايىلشەن تارىسى اولان قوشۇنلار زىتى بله دىشىر: ”اورشلەم و بوتون يەھودا شەھىرى اۋستۇنە گىتىدىئىم بلاتىن ھامىسىنى گۈردنۇر، باخ، بو گون اونلار و ئەرەنەدئىلر، كىمسەدە اونلاردا ساڭىن دىتىل. ^٣ اتنىكلارى پىشلەتكىدىن اۇتىرى، باشقا آلاھلارلا بوخور ياندىرىپ پەستىش ادەرك منى قىضىلەندىردىلەر؛ او آلاھلارى نە اۇزىلرى تانى يېرىدىلار، نە سىئەن و نە آتالارى تانى يېرىدى. ^٤ من دەفرلە قوللاريم اولان پىغمېرىلىرى سىئىن يانىنiza گۈنۈرئىب دەتىم: مىتم نەغرتىت اتنىدىئىم يو ائىرنىج اشى گۈرمە يېش. ^٥ لاكىن اونلار قولاق آسمایىب اھمەيت ورمەدئىلر، پىشلەتكىلىرىنەن دۇنەمەدئىلر، باشقا آلاھلارلا بوخور ياندىرىماغى داياندىرىمادىلار. ^٦ بونا گۈرە دە مىتم شەنەتلىلى قىضىبەم داشىپ - تۆكۈلەدۇ؛ يەھودا شەھىرلەتىنە، اورشلەم كۆچەلرئىنە اوەد قالادى و اونلارى بو گون اولدوغو كىمى خارابا يىا و وئرانە يە جۇئىدى.“

خارابالیغا، حیرت و لعنت هدفتهن چورئلدى. ۲۳ سئز بوخور ياندیرىپ ربە گوناه ادىئىز، رېئىن سۆزونه قولاق آسمادىنىز، قانوننا، قايدالارينا و شهادتلرئه عمل اتمەدئىز. بونا گۈرە ائندى گۇردويونۇز بو فلاتك باشىنيزا گللىب".

۲۴ او واخت ارمیا بوتون خالقا ھم ده آروادلارا ددى: «اي مئصىرەدە اولان بوتون يەھودا خالقى، رېئىن سۆزونه قولاق آسىن. ۲۵ ائسرايىتلەن تارىسى اولان قوشۇنلار ربى بله دىش: سئز و آروادلارينىز دىلئىتلەر دىدئىنتر بو سۆزۈ عمل لرىتىزلىھ يرئە يتىرىستىز: "گۈيلر ملکەسى ئاللاھە يە بوخور ياندیرىپ مايغ تقدىئىلەرى ورەجىئىك. نجه كى، بئر زامانلار بو ائشى بئز، آتالارىمىز، پادشاھلارىمىز و باشچىلارىمىز يەھودا شەھىرىنىدە، اورشلەم كوچەلرئىنەدە ادىئىلەر. او زامان چۈركەلە دوپىردوq، اوغۇر قازانىردىق و هچ بئر ضرر گۈرموردۇك. ۲۶ لائىن او واختىدان كى، گۈيلر ملکەسى ئاللاھە يە بوخور ياندیرماگى و اونا مايغ تقدىئىلەرى ورمە يى دايandirىدىق، هەر شىء مۇحتاج قالىشىق، قىلىنج و آجىلقدان هلاك اولوروق». ۲۷ آروادلار دا دىدلەر: «بئز گۈيلر ملکەسى ئاللاھە يە بوخور ياندیراركىن، اونا مايغ تقدىئىلەرى وزركن مگر آرلەئىمنىز خېرى يوخ اندى كى، اونون تەممىلەينا اوخشار كۆكمەل دوزلەئ ب مايغ تقدىئىلەرى ورئىنک؟»

۲۸ قىلينجدان قورتارتىپ مئصىر تورپاغىنidan يەھودا تورپاغىنا قايىدان آدام چوخ آز اولاچاق. او واخت يەھودا خالقىنidan بوتون صاغ قالانلار كى، ياشاماق اوچون مئصىر تورپاغىنا گلدىلەر، بىتلەجكلەر كى، كىمئىن سۆزۈ بىرئە پىتىشىدى، مىشىم سۆزۈم، يوخسا اونلارىن؟ ۲۹ من سئزى بو يىرده جزاالاندیرىجاغام كى سئزە بئر علامت اولسون. "رب بويورور. "إله كى، باشىنيزا بلا گلەجىي بارەدە سۆزلىئىمنى قطعن يرئە

هچ كى سلامات قالىب يەھودا تورپاغىنا كى، قايدىپ اورادا ياشاماغى چوخ ائستەيىرلەر، قايتىماياجاق. بئر نېچە قاچقىنidan باشقا هچ كى قايتىماياجاق."

۳۰ او واخت آروادلارينىن باشقا آللاھلارا بوخور ياندیردىقلارىنى بىلەن بوتون كىشىلەر، اورادا داييان بوتون آروادلاربىيۈك بئر جاماعات و مئصىر تورپاغىنداكى پېتىرسدا ياشابان بوتون خالق ارمىيا ددى: «سەئن بىزە ربىن آدىندا دىئىن سۆزە قولاق آسمایا جاگىق. ۳۱ دىدئىنەز هەر شىء قطعن ادەجىئك: گۈيلر ملکەسى * ئاللاھە يە بوخور ياندیرىپ مايغ تقدىئىلەرى ورەجىئىك. نجه كى، بئر زامانلار بو ائشى بئز، آتالارىمىز، پادشاھلارىمىز و باشچىلارىمىز يەھودا شەھىرىنىدە، اورشلەم كوچەلرئىنەدە ادىئىلەر. او زامان چۈركەلە دوپىردوq، اوغۇر قازانىردىق و هچ بئر ضرر گۈرموردۇك. ۳۲ لائىن او واختىدان كى، گۈيلر ملکەسى ئاللاھە يە بوخور ياندیرماگى و اونا مايغ تقدىئىلەرى ورمە يى دايandirىدىق، هەر شىء مۇحتاج قالىشىق، قىلىنج و آجىلقدان هلاك اولوروق». ۳۳ آروادلار دا دىدلەر: «بئز گۈيلر ملکەسى ئاللاھە يە بوخور ياندیراركىن، اونا مايغ تقدىئىلەرى وزركن مگر آرلەئىمنىز خېرى يوخ اندى كى، اونون تەممىلەينا اوخشار كۆكمەل دوزلەئ ب مايغ تقدىئىلەرى ورئىنک؟»

۳۴ او زامان ارمىيا بوتون خالقا، ھم كىشىلەر، ھم ده آروادلارا جاواب ورئىب ددى: «سەئن، آتالارىنiziñin، پادشاھلارىniziñin، باشچىلارىniziñin و اۋلەكە خالقىنinin يەھودا شەھىرىنىدە و اورشلەم كوچەلرئىنە بوخور ياندیرماگىنىزى مگر رب يادىينا سالمادى، مگر آغلينا كىشىمەدى؟ ۳۵ او زامان كى، رب سەئىن پىئس ائشلەئىزە، اتدىئىنئ ائيرىنچ شىلەر داھا دۇزە بتلىمەدى، اۋلەنئ ائندىكى وضعىنە، ساكتنى اولمايان

تو سلنرئنژه مئنن، ای آتلی لار!
دېلچە گیش بسیرایا دوزولون،
نېزه لرنېنژی جىلا لا يېب زئە گیشتن!^۵
نه گۇرۇرم؟ دەشتىدە ئىللەر،
گرى دۇنورلەر،
دۇيۇشچۈرلى مغلوب اولوبىلار،
أرخايما باخما ياراق قاچىرلار،
هر طرفە دەشتىدە!^۶

رب بويورور.
^۷ «برك قاچان، قاچا بىلمىر،
گوجلو اولان دا قورتولا بىلمىر.
شىمالدا، فرات چايىينىن قىراغىندا،
بودرەيئىب بىخىليلار.

نېل كىنى قالخان بولىمىدئر؟
سولارى سل كىنى چالخالانان بولىمىدئر؟
^۸ نېل كىنى قالخان،
سولارى سل كىنى چالخالانان مىصىردىر.
او دېئر: «قالخىپ پى او زونو باساجام.
شهرلىرى او رادا ياشايانلارى هلاك
ادەھىم»:

ای آتلار، قالخىن!^۹
ای دۇيۇش عارابالارى، ذلى كىنى جومون!
ای قالخانلا سئلاحلانميس كوش و
پوت دۇيۇشچۈرلى،
ای اوخ آتان لودلولار، ائرهلى گەدىن!

^{۱۰} لاكتىن او گون قوشونلار رىئى پورۇنگارىن
گونددور،
دوشمنلەندىن قىصاص آلامسى اوچون
قىصاص گونددور.
ونلارى قىلىنج يېب دويياجاق،
قانلارينى اىچىب سوسوزلو غونو
ياتىرىداجاق.

چونكى شىمال اولكەستىنە، فرات
چايىينىن قىراغىندا
قوشونلار رىئى پورۇنگار قوريان گىسەجىك.

پىتشە جىئىنى بىلە سئىنەز.^{۱۱} «رب بله دېئر: «مئشىر
پادشاھى فەرعون خوفۇ عنى دە جانىنى آلماق
ائىستەين دوشمنلەنە إلهە جە تىلەم ادەھىم،
نەجە كى، يەھودا پادشاھى سىندقىيانى، جانىنى
آلماق ائىستەين دوشمنى بابىل پادشاھى
نېوگەنلىقىرە تىلەم اتىدەم.»

تارىينىن بارووكا وعدەسى

٤٥ يەھودا پادشاھى يوشئيا اوغلۇ
بېھوياقتىمن پادشاھلىغىينىن
دۇردونجو ائىلەنە نېرئا اوغلۇ باروک، ارمىيانىن
دەدىي بولۇ سۆزلىرى كىتابى يازاندا، ارمىيا پېغمېر
اونا بله دەدى: ^۲ «اي باروک، سئىن حاقيقىدا
ائىسرايلەن تارىيسى رب بله دېئر: ^۳ «سن
دەئن: واى مىتم حالىبىما! چونكى رب دردلىئە
قوصە دە قاتدى، ائىشلەندىن يورولمۇشام،
راحتالىق تاپمىرام.» ^۴ سن اونا دە: رب بله دېئر:
«باخ، بوتون اۋلۇكە من تىشكەنلىقى داغىدا جاگام،
اکدىئىمى چىخاردا جاگام. ^{۱۵} اگر سن اۋزون
اوچون بؤيوک شىلەر ائىستەيىرسىن، ائىستەم.
چونكى من بوتون خالق اوستونە بىلا گىشە جىم.
رب بويورور. «لاكتىن هارايما گەدىسىن، گت.
جانىنى حفظ ادەھىم.»

مئشىرەن جزا انناسى

٤٦ بو، مئلتار بارەدە ارمىيا پېغمېرە
نازىل اولان رېتىن سۆزۈدۈر.
^۲ مئشىر حاقيقىدا: مئشىر پادشاھى فەرعون
نىكونون قوشونو بارەدە نازىل اولان سۆز
بودور. بابىل پادشاھى نېوگەنلىقىر بولۇ قوشونو
يەھودا پادشاھى يوشئيا اوغلۇ بېھوياقتىمن
پادشاھلىغىينىن دۇردونجو ائىلەنە، فرات
چايىينىن قىراغىندا اولان گىركەمىشىدە مغلوب
اتىدى.

^۳ «قالخان و سېپر حاضيرلا يېب
دۇيۇشە گەرئىن!
^۴ آتلارينىزى يەھەرىيەن،

- دا غلار آراسیندا اولان تابور کئمی،
دەنر قیراغیندا اولان گرمل کئمی دئر.
ای مئصىرە ياشايان قىز،
سورگونلو يە گتمك اوچون اشىالارينى
خاضىرلا.
- چونكى نوف وئران اولوب ياناجاق،
ائچىندە بىش ساكىن قالمايا جاق.
مئصىر چوخ گۈزل بىش بوزودور،
لاكىن شىمالدان اوستونە آت چىشىنىڭڭلەر.
اونون موزدلۇ عسگىرلىرى دە كۈڭلەشىن دانا كئمى دئر.
- حتا اونلار دا اوز چۈرئىپ بىلنەتكەدە
قاچاجاقلار،
پىرلىئىدە دورمايا جاقلار.
چونكى فلاكت گونو باشلارينا گلئىر،
جزالارينىن واختى پىتشىش.
دوشمن قوقۇتلە گلرگەن،
مئصىر سورونوب آرادان چىخان ائلان
كئمى فيشىلتىيا جاق؛
اوونون ضىئىدەن آغاج گىسنەر كئمى،
بالنا ائله گەله جىكلەر.
- مشەسىنى كچىلمىز اولسا دا، گىسىجىكلەر.
رب بويورور.
”چونكى اونلار كېيىرتكەلردىن چو خىدورلار،
حسابا گاملىزلىر.
- مئصىر قىزى اوتناندىيرلا جاق،
شىمال خالقينا تسلىم ادئلە جىك.“
- ائسرابىئىن تارىسى اولان قوشونلار
ربى دىئر: ”باخ، من نوف* شەھرىشىن آلاھى
آمونو، فىرعونو، مئصىرى، اوونون آلاھلارىنى،
پادشاھلارىنى و فىرعونا پىل باغلايانلارى
جزالاندىرلا جاغام.^{۲۶} اونلارى، اونلارين جانلارينى،
آلماق ائستەينلەر يىعنى بايىل پادشاھى
نىبوكىدىضرە و اوونون اعيانلارينا تسلىم ادهجىم.
- ۱۱ اى باكىرە قىزا بىزەيەن مئصىر،
گىلعادا چىخ، مەلجم آل.
چو خولو درمان ائچىمەيەن عېت دئر؛
سېئن دردئە شفا يۇخدۇر.
- ۱۲ مئلىتلەر سېئن روسواچىلىغىنى إشىنە جىكلەر؛
فرىيادىن پىر او زۇنۇ بورۇ يە جىك.
دۇئىوشچۇ باشقادا دۇئىوشچۇنۇ بودرەدە جىك،
ائىكىسى دە بىردىن بىي خىلا جاقلار.“
- ۱۳ بايىل پادشاھى نىبوكىدىضرەن گڭىز
مئصىر تورپاغىندا هو جوم ادەجىي بارەدە، رب
إرمىا پىغمەر بۇ سۆزلىرى نازىئل اتدى:
- ۱۴ (مئصىرە بىتلەئىن،
مئگىدولدا اشتىدەئىن؛
نوف* و تەخىنخىسىدە اعلان ادئب دىئن:
”سېرىيا دوزۇل و حاضىرلاش،
چونكى اطرافييىدا اولانلارى قىلىنج يېش
قورتارىر.“)
- ۱۵ جىنگاولرلەئىن نە اوچون پەر پىخىلا جاقلار؟
دايانا بىتلەئىلر،
چونكى رب اونلارى پەر وورا جاق.
- ۱۶ دەفلەرلە بودرەدە جىكلەر؛
پىرشىلەرلەن اوتىنە بىي خىلا جاقلار.
دەئىھە جىكلەر: ”قالىخىن ئەلەملىرىن
قىلىينجىدان قاچىپ
اۋۇز خالقىمىزىن يانىنا، دوغما وطنمىتەرە
قاييداقدا.“
- ۱۷ اورادا اونلار باغيرا جاقلار؛
”مئصىر پادشاھى فىرعون آنچاق بئر
بوش بوغازدىر،
او، فورصتى آلدىن ورئىب.“
- ۱۸ آدى قوشونلار رىئى اولان پادشاھ بويورور:
”وارلىغىما آند او لىسون،
بئرى گەله جىك كى،

٣ توستلرئن يرى دؤين ديرنالارينين سَسْتَنَدَن،
دؤيوش عارابالاريدين وله سَسْتَنَدَن،
تَكْرِلَرَشَنْ گُورُولو سوندن،
آتالار اوولا دلارينا گۈمك اتمك اوچون
دۇئىمە يەجىكلە؛
آلرى طاقتدىن دوشەجك.
٤ چونكى يوتون فىلئسطلى لرئن محو
ادئله جىي گۈن گڭىش.
صور و صىندوندان گۈمك اده بىلن،
صاغ قالان هر كىس يوخ ادئله جك.
رب گفتور^{*} ساختلەندىن گلن
فىلئسطلى لرئن صاغ قالانلارىنى ھلاك
اده جك.
٥ گۈزە ياس توب ساچىنى يولاجاق؛
أشقىلون سَسْتَنَى گىسىجك.
اي درىدە صاغ قالانلار،
نه واختى قدر بىنلرئىز يارالا ياجىسىنىز؟
٦ باغىرپىسىنىز؛ آ، اي رېئن قىلىنجى،
نه واخت آرام توتا جاقسان؟
قىيىنا دۇن، دايان و آرام اول!
٧ رب امر اتىئىي حالدا،
رب اونو أشقلون و دهنز ساختلەشتىن
ضىئىئەن قويىدوغۇ حالدا،
قىلىنج نجه آرام توتا بىتلر؟»

موآبین جزالىناسى

٤٨ موآب بارهده اسرائىلئن تارىسى
اولان قوشونلار ربى بله دىئر:
«واي نىيونون حالينا!
چونكى وئرائىلەيە چۈرئەجك.
قىئىياتەيئم روسوای اولا جاق،
آلە كېچىرئەجك؛
قالاسى داغىلا جاق، دارمادغىن اولا جاق.
٢ موآبین شۇھرتى داها قالما ياجاق.

لاكتىن سونرا اوللار اولدوغو كىمى، آداملاр گەنه
مئتصىرەدە ساكتىن اولا جاقلار.» رب بويورور.

رېئن اۆز خالقينا قورتارما وعدەسى
٢٧ «قورخما، اي قولوم يعقوب،
دەشتە دوشىمە، اي ائسراييل.
چونكى سىنى اوزاق پىرلەرن،
نسللىنى اسئر اولوندوغۇ اوڭىھەدن
قورتارا جاغام.
يعقوب گەنه راحاتلىق تاپىپ آمئىن
آمانلىقىدا ساكتىن اولا جاق،
اونو قورخودان اولما ياجاق.
٢٨ قورخما، اي قولوم يعقوب،
چونكى من سىتلەيم.»
رب بويورور.

«سىنى آرالارينا قوودوغوم مەلتلرئن
هامىسىنى يوخ اتسىم^٥،
سىنى كامئل محو اتىمەجىز،
سىنى آنجاق عالتەه تربىئە ادەچىم؛
دوغرودان دا جزايسىز قالما غينا ائجازە
ورمە يەجىم.»

فىلئسطلى لرئن جزالىناسى

٤٧ فرعون گۈزە يە هو جوم اتىمە مەشىن
قاپاق، إِرمِيَا پېغمەبر فىلئسطلى لر
بارهده رېئن بو سۆزو نازىل اولدو:
٢ رب بله دىئر:

(«گۆئ شەمالدان سولار نجه قالخىر؛
اونلار سل كىمى داشاجاقلار،
اوڭىھەنن و اورادا كى هر شىئىن،
شهرئىن و اورادا ياشايىنلارين اوستونە
اخاجاقلار.
خالق فرياد ادەجك،
او اوڭىھەدە ياشايىنلارين ھامىسى شۇن
ادەجك.)

- خشبوندا اونون محوی اوچون قصد
قورو لا جاق:
- ”گلشن، اونو يوخ اذک کی،
دaha بئر ده بله مئلت او لماسین.“
- ای مَدِّمِن، * سَن ده سُوسَدُورُولاجاسان،
قیلینچ سَنْ قِوْوَا جاق.
- ۳ خورونایمندن گلن فغان سَسَی اشَتَّ،
هلاكت فغاني، بئيويك قيرغين فغاني!
- ۴ موآب داغيديلاجاق:
اوولا دلارينين فريادي قالخاجاق.
- ۵ آغا ليا - آغا ليا لوخت يوخوشوندان
چيخيرلار؛
خوروناييم ايششنه قيرغينا گؤره دردلى
فغانلار ايشىلئر.
- ۶ قاجين، جانينيز قورتارين!
چؤلده کي كۈل كىمى اولون.
- ۷ اۆز عمل لرئنه، اۆز مال-دۇولتنە پل
باغладىغىن اوچون
سن ده آله كچئىلە جىكسن.
كىموش بوتو ده كاهىنلر و باشچىلارى
اثالە بشىشكىدە
اسئر ادئە جىك.
- ۸ محودن هر شهرئن اوستونه گلەجىك،
ھچ بئر شهر قورتولما ياجاق.
درە پىرلە يىكسان اولا جاق،
وادى وئرانى يە چورئە جىك.
چونكى روب بويوروب.
- ۹ موآب تورپاغينا دوز تۈكون،
چونكى خازابالىغا دۇئە جىك؛
شهرلىرى إله وئران اولا جاق كى،
اورادا كىمسە ياشاما ياجاق.
- ۱۰ رېئن ايشىنى يارىمچىلىق گۈرئە لعنت
اولسون!
- ای دئبون ساكىشلىرى،
جاھ-جلالىنىزدان دوشون،
سوسوز يerde او تورون.
چونكى موآبى محو ادن
- قىلىنجىنى قان تۈكمىكدىن ساخالىانا لعنت
اولسون!
- ۱۱ موآب جاوانلىغىندان بىرى لاقيىد ائدى.
تورتاسى دئىدە قالان شرابا او خشايرىدى.
قابدان قابا بوشالدىلمىيىب،
سورگۇنلوبىه گتمەيىب.
بۇنا گۇرۇھ ده دادىنى دىئشىمەيىب.
عطرئىنى ائشىرمەيىب.
- ۱۲ لاکن او گۇنلر گلشىرى كى، اونو قابدان
قابا تۈكە جىك آداملارى گۈندۈرئم“. رب
بويورور. «بىلى، اونو تۈكە جىكلەر؛ قابلارىنى
بوشالىجا قالار، كوبىرئىنى تىشكە تىكە ادە جىكلەر.
- ۱۳ موآب خالقى ېل باغلادىغى كىموشدان
اوتاباناجاق، نجه كى، ائسرايىتل خالقى ېل
باغلادىقلارى بىت ائلدەن اوتاباندى.
- ۱۴ نه اوچون دېرىشىتىز: ”بىز ائگىدئك؟
دؤۈشە قابىتل عسگەرلەك؟“
- ۱۵ موآب محو اولا جاق،
اونون شهرلرئە هو جوم ادە جىكلەر.
لاپ سېچمە جاوانلارى اولدورولمىيە
گىدە جىك.
- آدى قوشونلار رىئى اولان پادشاھ بونو
بويورور.
- ۱۶ «موآبىن فلاكتى عنقرىب گلشىر؛
اونون بلاسى سورعتلە ياخىنلاشىر.
- ۱۷ اى اونون اطرافيinda اولانلار،
اونون آدىنى بىتلەنلر،
اونون اوچون ياس توتوب دىئن:
”قدورتلى عصا، عظمتلى دىئنک
نجه ده قىرىلدى!“
- ۱۸ اى دئبون ساكىشلىرى،
جاھ-جلالىنىزدان دوشون،
سوسوز يerde او تورون.
چونكى موآبى محو ادن

- ۳۰ گوستاخلیغینی بئلرمن، لاكتن عبىدثەر.»
رب بويورور.
«فخر اتمەسەئىن هېچ فايداسى يوخىدور.
- ۳۱ بونا گۈرە دە موآب اوچۇن شىئۇن ادھىجم،
بوتون موآب اوچۇن فغان ادھىجم،
قىشىخىسى خالقى اوچۇن ياس توتاجاخام.
- ۳۲ اى سېئىما تەنەيى،
سېئىن اوچۇن يەعىز خالقينا آغلادىغىيمدان
چوخ آغاڭلابىرام.
- بوداقلارين دەنلىزى آشىب يەعزىزە چاتدى.
محو ادن سېئىن ياي ميوهلىرىنى،
پىشىمىش اوزمومونۇن اوستۇنە دوشوب.
- ۳۳ موآبىن ميوه باغلارىندان، زەمتلەندەن
شىلەك و شادلىق سەسى يوخ اولوب.
اوزۇم سىخانلارдан اخان شرابى
گىسمىتىش؛
- ھەچ كىش شادلىق ھارابىي ائلە اوزوم آزمىر.
گلن سەس دە شادلىق ھارابى دېئل.
- ۳۴ اونلارارين فغان سەسى خىشبوتدان ئعالىيە
قدىر اشىدالىئر؛
يەحصە قدر،
صوغۇردىن خورۇنایتىمە، عىگلت-شىلەشىيا
قدرا!
- چونكى حتا نىمرەم سولارى دا قوروپوب.
موآبىدا پىرىشىشگاھلاردا قوربان گىتىرنلى،
اۆز آلالاھلارينا بونخور ياندىرانلارى محو
ادھىجم.»
رب بويورور.
- ۳۶ بونا گۈرە دە موآب اوچۇن اورەيئىم نى
كىتمى شىئۇن ادئر.
قىشىخىسى خالقى اوچۇن اورەيئىم نى كىتمى
شىئۇن ادئر.
آلدە اندىئى مال-دۇولەت يوخ اولوب.
- ۳۷ هە كىس ساچىنى گىشىب، ساڭالىنى
قىرخىب،
ھە آل يارالى دىير،
ھە ېل چولا ساراپىلە.

- سېئىن دە اوستۇنۇزە گەلمەجك،
قالالارىنى داغىداجاقدىر. ۱۹
اى گۈرۈغى ساڭىنى،
بۈل كىنارىندا دوروب كىشىك چك!
قاچان كىنىشىن، قورتولان آرواددان
»نە اولوب؟“ سوروش.
- ۲۰ موآب روسوای اولوب،
چونكى داغىلىپ.
شۇن ات، باغير!
موآبىن محو اولدوغۇنو آرنون درەستىنە
بىتلەئر.
- ۲۱ اوواداداكى شهرلىرى يىنى حولون، يەھسا،
مِفاعَت،
۲۲ دېبۇن، نېو، بېت دېبلەتايىم،
قىرىياتە يىشم، بېت گامول، بېت معۇن،
۲۴ قىرىبوت، بوصرا،
اوزاق و ياخىن بوتون موآب شهرلىرى
محكوم اولوب.
- ۲۵ موآبىن بويۇنۇ گىشىلب، قولو قىرىلىپ.»
رب بويورور.
- ۲۶ «موآبى مىست ادئن،
چونكى رېئن ضىنەئەنە كېتىرلەئىش.
قوى موآب اۆز قوسىدوغۇنا بائىنسىن،
قوى مىضەكە يە دە چورئىسىن.
- ۲۷ مگر ائسرايىل سەنە مىضەكە اولىمادى؟
مگر او اوغرۇلار آراسىندا توپلۇدۇ كى،
اوندان دانىشاندا حقارتله باشىنى يەئەن؟
۲۸ اى موآب ساڭنلىرى،
شهرلىرىنى تىرك ادئب قاپالارا سىيغىنلىن.
بىواسىنىي ماغارانىن آغزىندا قوران
گۈپىرچىن كىمى اولون.
- ۲۹ موآبى لارىن نە درجه دە كېتىرلەئىش
لۇو غالاندېقلارىنى،
نە جور تكىبورلو، مغۇرۇر و خىرەصلى
اولدوقلارىنىي اشتىندىك.

یاندیریب-یاخیر.
۴۶ وای سشن حالینا، ای موآب!
کیموشون خالقی یوخ اولوب؛
اوغلولارین سورگونلوبه دوشوب،
قیزلارین استرلئیه آپاریلیب.

۴۷ لاکن گله جکده،
موآبدان اسثر اولونانلاری گرى
قایتاراجامام.
رب بويورور.

موآب بارهده کى حؤكم بورادا آخیرا چاتير.

عَمَّونُونِ جَزَالْنَمَاسِي

۴۹ عَمَّونِ اُولوَلَدَلَارِي بَارَهَدَه رَبْ
بله دیش:

«ائسرایلشن مگر اوغلولاری یوخدور؟
مگر اونون وارئى یوخدور؟
بس نه اوچون مولک جادا صالحب اولوب؟
نهىء اونون خالقى جاد شهرلرندە ياشايير؟
۲ آما او گونلر گلر کى،
عَمَّونِ اُولوَلَدَلَارِيَيْنِ رَبَا شَهَرَئِنَه
دوئیوش نعمەرى اشتىرئەجيم.»
رب بويورور.

رب بىش خارابايلق قالاغى اولاچاق،
اطرافينداكى قصبهلىرى ياندیريلاجاق.
سوونرا ائسرایيل، اونو تورپاغيندان
قووانلارى، قرواجاق.»
رب بله دیش.

۳ «شئون ات، اى خشبون،
چونكى عاي شهرى وئران اولوب.
فرىاد ائن، اى ربى قىزلارى،
چولا بورونوب ياس توتون؛
دووارلار آراسيندا اورا-بۇرا قاچىن.
چونكى مولك كاھئنلر و باشچىلارى
اثله بېرلەتكەدە

۳۸ موآب دامالاريندان، ميدانلاريندان
فقط آغلاشما سىسى گلئەر.
چونكى من موآبى هچ كىشن يىنمەدىئى
پئر قاب كىئمى قىرمىشام.»
رب بويورور.

۳۹ «موآب نجه وئاندېرى!
اونلار نجه ده شئون ادئرلە!
موآب خجالىدن نجه آرخايى دۇنورا!
موآب بوتون اطرافينداكى لارا
رئىشىندە دەشت نومونەسى اولوب.»

۴۰ رب بله دىش:
باخ! قارتال كىمى بىرى اوچاجاق،
موآب اوستونە قانادلارينى آچاجاق.

۴۱ قىرىتۇت آله كېچىر ئەلەجك،
فالالار آليناجاق.

او گون موآب دۇيپوشچولىشىن اورەبىي،
دوغوش آغىرسى چىكى آزوادىن اورەبىي
كىمى اولاچاق.

۴۲ موآب وئران اولاچاق،
خالقلار آراسىندا داها بىر مىلت اولماياچاق.
چونكى رېتىن ضىنادىنە كېتىرلەندى.

۴۳ اى موآب ساكتىلىرى،
دەشت، چوخور و تله سىزى گۈزلەيئر.»
رب بويورور.

۴۴ «دەشتىدن قاچان، چوخوردا دوشەجك،
درئىن چوخوردان چىخا بىتلەن، تله يە
دوشەجك.

چونكى موآبىن اوستونە جزا ائشنى
گىڭىزەجيم.»
رب بويورور.

۴۵ «خشبونون كۈلگەسەننە قاچقىنلار طاقتىئىز
دورپىلار.

چونكى خشبوندان اود،
سەخخونون اورتاسىندا آلوو چىخىب؛
او موآبىن آلنېنى،
هر يانا سىس سالانلارين باشلارينى

اوولادلارى، قوحوم-قونشولارى هلاك
اولاچاقلار،
اوزرو ده آرتىق اولمىيا ياجاق.
۱۱ اوز پىتشمىرىنى بوراخ،
اونلارى من ياشادارام.
دول آروادلارين دا منه بىل باغلايا بىتللىر.»

۱۲ رب بله دىشىر: «اگر لاينق اولمايانلار،
جزا كاساسى ائچىمك مجبور ئىتتىنده دئرلر،
بس نئىھ سەن جزا سىز قالاسان؟ بوخ، جزا سىز
قالمايا ياققسان، بو كاسادان ائچمەلى سەن.»

۱۳ رب بويورور: «آديم آدىنا آند ائچىرم
كىي، بوصرا خارابالىغا چورتەلەجك، حىرت،
رسوسا يېچىلىق، وئرانەلەتك و لەنت هدفى
اولاچاق؛ بوتون شهرلىرى ابده جك وئران
قلاچاق.

۱۴ رىبدن بىر خېر اشتىمىش:
مئلتلر آراسىندا قاصىندى گۈئىدرىتىپ كى، دىئن:
”إدوما هو جوم اتمك اوچون يېغىلىن،
دۇيوشە حاضيرلاشىن!“

۱۵ باخ، من سەن مئلتلر آراسىندا كىچىنكى
اده جيم،
انسانلار سەنه خور باخاچاقلار.

۱۶ سالدىغىن دەشت و اورەيىندەكى كىبىر
سەنى آلداتدى.

سن كى قايا^{*} چاتالقلارى آراسىندا
ياشا يىرسان،
تىپلەئىن باشىنى اۆز آلتىندا ساخلا يىرسان.
يووانى قارتال كىئى اوجالاردا قورسان دا،
سەنى اورادان إنڈىرە جيم.»

رب بويورور.

۱۷ إدوم حىرت هدفى اولاچاق،
اورادان كچن ھر كىس،
بوتون يارالارىندان اۇتىرى،
حىرت ائچىئىندا اونا فىشت چالاجاق.»

۱۸ رب دىشىر:

سورگونلو يە گەدەجك.
دەرلەلە نە اوچون فخر ادئرسىن؟
شەركى اولان دەرلەشلە؟
اي دۇنۇك قىز!
سن مال-دۇلۇشتنە اعتىماد ادئب دىئرسىن:
”اوستومە كەم گەلە بىلە؟!“

۱۹ باخ، اطرافيىندا اولانلارين ھامىسىنidan
سەئىن اوستونە دەشت گىتىرە جىم.»
قوشۇنلار رېي اولان پورودىڭكار بويورور.
(ھامى او يان بويانا قاچاچاق،
قاچانلارى يېغان اولمىيا ياجاق.)

۲۰ لاكتىن بوندان سۇنرا استر اولونان
عەمۇن اوولادلارىنى. گىرى قايتاراجاغام.»
رب بويورور.

ادۇمون جزا انناسى

۷ إدوم بارەدە قوشۇنلار رېي بله دىشىر:
”تىيمان شەھەرنە حئىكمەت مىگەر قالمايىب؟
آغىلىي آداملارين نصىحتى مىگەن يۈخ
اولوب؟

۸ اونلارين حئىكمەتى مىگەر سۈنوب؟
أرخايىدا دۇنۇن، قاچىن،
درېشىتكىلەر سىغىنلىن،
اي دەندا داشايانلار!

چونكى عىشۇنو تىبە اتىئىئەم واخت
اونون باشىندا فلاكت گىتىرە جىم.

۹ اگر باغىنا اوزوم يېغانلار گلسىيدىلەر،
مىگەر بىر نېچە سالخىم بورا خامازدىلار؟
اگر گىچە اوغرۇلار گلسىيدىلەر،
مىگەر فقط اۆز ائستەدئىلەنلىنى
اوغرۇلمازدىلار؟

۱۰ لاكتىن من عىشۇنو چىل-چىلپاقد
سوپوندوراجاغام؛
اونون كىزلىي پېلىئىنى آشكار ادەجيم،
إله كى، كىزلىنە بىللەمەسەن.

- ساکن دورمایان دهنز کئمی
جوشوب ناراحتیدرلار.
۲۴ دَمَشق طاقدن دوشوب،
قاچماغا اوز قویوب،
واهئمه اونو بورویوب؛
دوغان آرواد کئمی اونو سانجی و آغري
توتوب.
- ۲۵ نجه اولدو کى، مني سیوئندئرن،
شۇھرتلى شەھر تۈرك ادئلمەيشب؟
۲۶ بونا گۇرە دە، جاوانلارى ميدانلاريندا ېرە
سەرئەجك.
او گون بوتون دؤيوشچولرى
سوسىلورلاجاق.»
قوشونلار ربى بويورور.
۲۷ دَمَشقىن دواوارلارينا اود سالاجاغام،
بىن-ھەدادىن سارايلارىنى ياندىريپ محو
ادەجك»
- قدار و خاصورون جزالانماسى**
- ۲۸ بايىل پادشاهى نېوگەنِىضرئىن مغلوب
اتىئىي قىدار و خاصور پادشاهلىقلارى بارەدە
رب بلە دىشىر:
قالخىن، قدارا هوچوم ادئن،
شرق خالقىنى محو ادئن.
- ۲۹ اونلارين چادىرلارينى و سورولئنى
آللىئىن آلاجاقلار؛
چادىر پرەدلرى، بوتون اشىالارى و دۆھلىرى
گۇئىرولوب آپارلاجاق.
اونلارا "ھە طرفدن دەشت!"
دېشىت باغىرا جاقلار.
- ۳۰ اى خاصوردا ياشيانلار،
قاچىن، اوزاقلاشىن،
درئىلكلەر سېغىنин.»
رب بويورور.
چونكى بايىل پادشاهى نېوگەنِىضر
سېزىن ضىئىنەزه قىصد قوروب،
سېزىن ضىئىنەزه تىبىش تۈركوب.
- (سودوملا گومورانى و اطرافينداكى گىدلرى
نجه داغىتىديم،
اورادا دا كىئىسە ياشاما ياجاق،
او يىرده هېچ كىس ساکن ئولما ياجاق.
باخ، آصلان نجه اوردون چاينىن
كىنارىنداكى سىخ مىشەدن
ياخشى سولانان اوتلاغا چىخىب گلنر،
من دە إدەملولارى بىر آندا اۋز
بوردوندان قووا جاغام.
سېچنلىنىش اولان كىمدىر كى، اونو بو ائشە
رهېر قويوم؟
مئشم كىمىسى مگر وار؟
مئنمەلە كىم مويارئە ادە بىتلر؟
مئشم قاباگىمدا دوران بىر چوبان مگر وار؟
۲۰ بونا گۇرە دە رېتىن ادومون ضىئىنە اولان
فەتكەئىنى،
تىيماندا ياشيانلارين ضىئىنە اولان
مقصدئىنى إشىدىن:
(سورونون لاب كىچكلىرى دە اسلىر
ادئلەجك،
خالقىنا گۇرە إدۇم اوتلاقلارىنى صحرىيابا
چورئەجك.
۲۱ داغىلما لاينىن گورولتسوندن ير اوزو
تئىرە يەجك.
- قىشقىرېقالارينين سىسى قىرمىزى
دهنەزەجك إشىدىلەجك.»
- ۲۲ باخ! بىر قارتال قالخىب اوستونە جوماجاق،
بوصرا اوستوندە قانادلارينى آچاجاق.
او گون إدۇم دؤيوشچولرىشىن اورەبىي
دوغوش آغىرسى چىكىن آروادىن اورەبىي
كىمئى اولا جاق.
- دَمَشقىن جزالانماسى**
- ۲۳ بو سۈزلىر دَمَشق بارەدەدەزىز:
("خەمات و آripاد اوتنىلار،
چونكى پىش خېر اشىدىلەز.
اوزكىلرى اوزولوب.

”اونلارى يوخ ادنه قدر
آرخالارينجا قىلىنج گوندره جيم.
٣٨ عىلامدا تختىنى قوراجاخام،
عىلام پادشاهى ائله باشچىلارينى محو
اده جيم.“
رب بويورور.
٣٩ ”لاكتىن گله جكده
عىلامدان اسثىر اولونانلارى گرى
قايشاراجاغام.“
رب بويورور.“

بابىلئن جزالىماسى

٤٠ رب بابىل و گىلدانلىرىن
اولكىسى بارهەد ارمىيا پىغمېرىئىن
واسئطىسى ائله بى سۈزلى نازىل اتدى:
٢ مئلتىرە بىلدۈرئب اعلان ادئن.
بايراق قالدىرېب خبر ورشن؛
هېچ نېمىي گىڭىتمەيىش!
دېش: بابىل الله كچىرەلەجك،
إل الالاهى خجالت آتىندا قالاجاق،
مۇرۇدك آللاھى دەشتە دوشەجك،
تىمىللارى آجالدىلاجاق،
بوتلرى تىكە-تىكە اولاچاق.
٣ اوستۇنە شىمالىدان بىر مئلت ھوجوم ادەجك،
اولكەستنى وئران قويىاجاق.
اورادا ياشاييان اولماياجاق؛
انسان دا، حيوان دا قاچىپ گەدەجك.“

٤ رب بويورور: «او گونلر، او زامان
ائسرايىشل خالقى ائله يهودا خالقى
بىرىشكەد گله جك،
اونلار آغلايا-آغلايا گلئىب
اۋىزلىئىش تارىسى رىئى آخشاراجاقلار.
٥ صحىونا گىدىن يولو سوروشاجاقلار.
و اوزلرئى اونا طرف توتاباجاقلار.
اونلار گلئىب ياددان چىخاردىلماز، ابدى
بىر عهدهل.

٣١ قالخىن، راحات و آسايىش اىچىئىدە ياشاييان
خالقىن اوستۇنە ھوجوم ادئن».«
رب بويورور.
اونلارين شهر دروازىلارى و سورگولرى
يۇخدۇر،
خالقى دا تك باشىنا ياشايير.
٣٢ دۆھەلرى قارت ادئلەجك،
سايسىز سورولرى قىنتمت آپارىلاجاق.
كىكىل لرئىنى قىرخانلارى دۇرد طرفە
سېپەلەيە جيم.
هر ياندان باشلارينا فلاكت گىتىرە جيم.“
رب بويورور.

٣٣ «خاوصور چاقال ييواسىنما،
ابدى وئرانەلەيە چورئەلەجك.
اورادا كىمسە ياشاما ياجاق؛
او يerde هەچ كىس ساکىن اولما ياجاق».

عىلامىن جزالىماسى

٣٤ يهودا پادشاهى صىدقىيانىن پادشاھىلىغىنин
اولىنىدە، رب ارمىيا پىغمېرىب عىلام بارهەد بىو
سۈزلى نازىل اتدى:

٣٥ اقوشونلار رىئى بىلە دىشىز:
”باخىن، عىلامىن كامانىنى،
آساس قوۋەلرئىنى سىندىرالاجاق.
٣٦ عىلام اوستۇنە گۈيلەن دۇرد طرفىندەن
دۇرد كولەبىي گىتىرە جيم،
خالقىنى دۇرد كولەبىي گىتىرە جيم،
سېپەلەيە جيم.

إله بىر مئلت اولما ياجاق كى،
عىلام سورگونلرى آرالارينا گىتمەمەشىش
اولسون.

٣٧ دوشمنلىئىش قاباغىندا،
جانلارينى آلماق ائستەينلەن ئىنلەن قاباغىندا،
عىلامى دەشتە سالاجاقام.
باشلارينا فلاكت گىتىرە
شىدەتلى قىبىئىمى ياغدىرالاجاقام.“
رب بويورور.

- بابل مئتلرئن لاب ضعئفي،
كؤشن اولاچاق، قوراق بشر ىر، بشر صحرا
اولاچاق.
- ١٣ رىبن قصبي او زوندن هچ كىس اورادا
ياشاماياجاق،
كاميل وئان اولاچاق.
بوتون كېچنلر بابىلشىن آللەيغى بوتون
يارالارى گۈرنەدە
حىرت ائچىندە فىئت چالاجاقلار.
- ١٤ اي بوتون كامان چكىنلر،
بابىلشىن اطرافيندا دۇيپوش اوچون دوزولۇن.
اورا ياخ آتىن، او خونۇزو اسېرگەمەيەن.
چونكى او، رېه گوناه اتدى.
- ١٥ هر طرفدىن اونون ضىندىنە نعرە چكتىن،
او تسلەم اولور،
بورجىرى يېخىلىر، دووارلارى اوچولور.
چونكى بو، رىبن قىتصاصى دىر.
اوندان قىتصاصىن ئالىن،
او نە ادئب، باشىنا اونو گىتىرئن.
- ١٦ بابىلداك اكتىچىلىرى محو ادئن،
بىنچىن واختى اوراقچىلارى رە ادئن.
ظالىملىرىن قىيلىنجى او زوندىن
ھر كىس اۋز خالقىينين يانىما قايتىسىن،
ھامى اۋز اولكەستەن قاچسىن.
- ائسرايىلنىن قايتىمسىسى**
- ١٧ ائسرايىل داغىغىمىش بئر سورو كىمى دئر،
اونو أصلانلار قۇورۇر.
اونو اول آشور پادشاهى ېدى،
آخرىي دا بابىل پادشاهى بىوگدىيىر
اونون سوموكلىرىنى قىيردى.
- ١٨ بونا گۈرە ده ائسرايىلنىن تارىسى اولان
قوشۇنلار ربى بله دېشىز:
«آشور پادشاهىينى نجه جزا لاندىرىدىم،
بابل پادشاهى ائلە اولكەستەن دە
إلهى جزا لاندىرى جاغام.
- رېه باغلانا جاقلار.
٦ خالقىم ائتمىش قويونلار كىمى اولوب،
چوبانلارى او نلارى آزدىرىپ،
داغلاردا اۋازباشىنا اووارا بوراخىب،
اونلار داغدان تېپە يە گىتىلەر،
ائىشتىراتت اتدىيى بىرى ياددان
چىخارتدىلار.
- ٧ كىم اونلارى تاپدى، ېدى.
دوشمنلىرى دەئىلەز:
”بئر تقصىر كار دېئىلەك،
چونكى اونلار، اونلارا حقئقى او تلاق
اولان رېه،
آتالارىنин او مىدى اولان رېه گوناه اتدىلر.“
- ٨ بابىلدىن قاچىپ قورتارىن!
كىلدانلىرىن اولكەستەنى ترک ادئن،
سورويه يول گۈرسەدىن كېچنلر كىمى
اولون!
- ٩ چونكى من شىمال اولكەستەندەن
بابىلشىن ضىندىنە بۇيوك مەنلىر ائتتاقىنى
فالدىرىپ گىتىرە جىم.
بابىلشىن قاباغىندا دوزولۇب
اونو شىمالىدان آلە كېچىرە جىكلەر.
اوخىلارى ماھىر دۇيپوشچو اوخىلارى
كىمى اولاچاق،
ھچ بىرى آلى بوش قايتىما ياجاق.
- ١٠ بىلە جە گىلەدە اولكەسى قارت اولوناجاق،
اونو قارت ادىنلىرىن ھامىسى مالدىان
دو ياجاقلار.»
رب بويورور.
- ١١ «اي ائرشمى تالايانلار،
ائىندى كى، سوئىشب شادلىقا جوشۇرسۇنۇز،
خرمنەدە تاخىل دۇين بوزو كىمى
توللانىرسىنierz،
توسەن كىمى كىتشە يېرىسىنىز،
١٢ آنانىز چوخ اوتاناجاق،
سۇزى دوغانىن اوزو قىزاراجاق.

ماللارینی قالاق-قالاق بیغین.
اونو کامئل محو ادئن،
او ندان بئر شى قالماسین.
٢٧ بوتون گامیشلارینی گىشن؟
سالاقخانایا گىشنلار.
واى اونلارین حالينا!
چونكى اونلارین گونو،
اونلارین جزا وختى گلېش.
٢٨ بابىل اولكەستىدن قاچىب قورتارانلارين
سەئىنى اشتىدىن؛
قاچىلار کى، تاريمىز ربىن قىصاصىنى،
اونون معبدىتىن قىصاصىنى،
صەھىوندا اعلان اتىشىلر.

٢٩ بوتون او خچولارى، کامان چىڭلىرى
بايانلىشنىتىن چاغىرین.
اطرافىنىي موحاصىرە يە آلين،
ھىچ كىس قاچىب قورتارا بىلەمەسىن.
اونا اشىلىرىنە گۇرۇھ عوض ورئىن.
او نە ادئب، باشىنا اونو گىتنىن.
چونكى رىئىن ضىدىئە، ائسرايىلشىن
موقىدىشىن ضىدىئە كېتىلەنتىب.
٣٠ بونا گۇرۇھ دە جاوانلارى ميدانلاردا بىرە
سەرئەجك؛
او گون بوتون دؤيوشچولرى
سوسىدۇرولا جاق.»
رب بويورور.

٣١ «باخ، من سنه ضىندام، اى مغۇرور.»
قوشۇنلار ربىي اولان پىرورىدىنگار
بويورور.
چونكى سىئىن گونون،
سەنى جازالاندىريجاغىم واخت گلېش.
٣٢ مغۇر بودىرىه يېش-بىي خىلا جاق،
اونو قالدىريان اولمايىلا جاق،
شەھرلەرنە اود سالاجاغام،
بوتون اطرافىندا اولانلارى
ياندىريپ يوخ ادەجك.»

١٩ لاکىن ائسرايىللى گئنە اۋز اوتلاغينا
گىشىرەجىم،
او، گۈمىلدە و باشاندا اوتلايىلا جاق.
إفرايمىن داغلىق بولگەستىنە و گىلعاددا
ائىستەدىي قىدر يېش دويىلا جاق.
٢٠ او گۈنلەن، او زامان
ائسرايىلله تەقصىر آختارىلا جاق،
لەكىن تايپىلما يابا جاق.
يەھودادا گوناھ آختارىلا جاق،
لەكىن تايپىلما يابا جاق.
چونكى سالامات قويدوغوم آداملارى
باغيشلا ياجاغام.»
رب بويورور.

بابىللى جازالاندىريماسى داۋام ادئر
٢١ «امراھە يېئم تورپا غىينا،
پىقدۇدا ياشايانالارا هوچوم ات.
اونلارى تعقىب ادئب كامئل بئر شىكتىلە
اولدور،
سەنە بوتون امر اتدىكلەرئىمى يىئە يىتىر.»
رب بويورور.

٢٢ اولكەدە موحارئىبە سىسى اشتىدىلەر،
بئۈيوك قىرغىن سىسى!
٢٣ بوتون دونيانىن گورزو
نەجە دە قىرىلىپ پارچالاندى!
بابىل نەجە دە مەئلىتلار آراسىندا حىرت
سىبىئە دۇنوب!

٢٤ سىئىن اوچون تەلە قوردو، اى بابىل،
سەن دە بىلەمە دە تەلەمە دوشدون.
توتولوب ياخالاندىن،
چونكى رىئىن ضىندىئە ساواشدىن.
٢٥ رب سىلاح خاناسىنىي آچىب،
قضىيەشىن سىلاحلارىنىي چىخاردىب.
چونكى قوشۇنلار ربىي پىرورىدىنگارين
كىلەدە اولكەستىنە ادەجىي بىر ائش وار.
٢٦ هە ياندان اونا هوچوم ادئن،
آنبارلارىنىي آچىن،

٤٠ سودوملا گوموراني و اطرافينداكى گندرلى
تاري نجه داغيتدى،»
رب بويورور.

«اورادا كىمسه ياشاما ياجاق،
او يerde هچ كس ساكتن او لمما ياجاق.

٤١ باخ، شئمالدان بئر خالق گلتر،
دونيانىن او زاق پىرلەئىندى
بئيوىك بئر مئات و چوخلو پادشاھلار
قالخير.

٤٢ اونلار اوخـ كامان و نىزه ائله
ستلاحلانمىش؛
قدار و رحمسىئەرلەر.
آتalarin اوستوندە گلرگەن، سىلىرى دەنزا
كىنى گورلاپىر.

دؤيوشه حاضير دؤيوشچولر كىمى
قاباغيندا دوزولەجكلر كى، سنه
هوجوم اسئئلر. اي بايىل قىيزى!
٤٣ بايىل پادشاھى اونلارين خېرىنى اشتەئ،
آللىرى يانلارينا دوشوب.
دوغان آرواد كىمى اونو آغرى و سانجي
توتوب.

٤٤ باخ، آصلاحن نجه اوردون چايىنин
كنارينداكى سىيخ مىشەدن
ياخشى سولانان او تلاغا چىخىپ گلتر،
من ده بايىللە لرى بئر آندا اۋز يوردوندان
قووا جاڭام.

سېچتىلمىش اولان كىمدەر كى، اونو بو
ائىش رهبر قويوم؟
مئنم كىمىسى مگەن وار؟
مئتمەلە كەنم موبارىزە ادە بىتلر؟
مئنم قاباغىمدا دوران بئر چۈبان مگەن
وار؟

٤٥ بونا گۇرە ده رېتن بايىلە ضىئە فىتكەرنى،
كىلدانلىرىن اولكەستەنە ضىئە مقصىدىنى
إشتەدىن:

٣٣ قوشونلار رىي بله دېئە:
ابوتون ائسرايىتل خالقى دا،
يەھودا خالقى دا اذىتتى چكتىر.
اونلارى اسلىر توتانلار، اونلارى مۇھىم
ساخلاپىرلار،
بوراخماق اشته مەزلىر.

٣٤ أما اونلارين قىيۇمۇ گوجلودور،
اونون آدى قوشونلار ربى دېئە.
رب قطعن اونلارين اشىئە باخاجاق كى،
اولكە يە راحاتلىق ورسىن،
آما بايىل ساکىنلىرىنە تشوئش گىتىرىشىن.»

٣٥ رب بويورور: «كىلدانلىرىن ضىئىئە قىلىنج
گلىسىن!

بايىل اولكەستەنە ياشايىنلار، بايىل
باشچىلار بىنا،

حىكىمتلى لرىشىن ضىئىئە قىلىنج گلىسىن!
٣٦ يالانجى پېغمېرىلىشىن ضىئىئە قىلىنج گلىسىن!

آحىماقىلى لارى او زە چىخاجاق.
دؤيوشچولرىشىن ضىئىئە قىلىنج گلىسىن!
دەشت اونلارى بورو يە جىك.

٣٧ آتalarinين، دؤيوش عارابالارينىن،
آرالارينداكى ياداللى موزدۇلۇرىشىن ضىئىئە
قىلىنج گلىسىن!

هامىسى آرواد كىمى او لا جاقلار.
خزئەنلىشىن ضىئىئە قىلىنج گلىسىن!
اونلار قارت ادەلە جكلر.

٣٨ سولارينا قوراقلۇقى گلىسىن!
اونلار قورۇپ ياجاقلار.

چونكى بايىل، بوتلر اولكەسى دېئە،
قورخولو بوتلر او زوندىن، دەلى او لا جاقلار.
٣٩ بونا گۇرە ده اورادا چۈل حيونالارى،
چاقالالار، بايقۇشلار ياشاما ياجاق،
داها ائنسان ياشاما ياجاق،
نسىئىدىن نىسلە اورادا هچ كس ساكتن
اولما ياجاق.

مئلتلر اونون شرابيني ائچدئلر،
اونا گۈرە دە دىلى اولوبلاز.
٨ بايبل قېلىش بىخىلىپ تىكە-تىكە اولا جاق،
اونون اوچون شئون ادئن!
ياراسينا ملحم سورتون:
بلكە شفا تاپا.
٩ بايبلە شفا و زىردىك، لاكتىن صاغالا بىلمىز؛
گلشن، اونو ترک ادك،
هر بىرئمىز اۇز اولكەمئزه قاييداق.
چونكى بايبلەن حؤكمو گۈرلەرە چاتىر،
بولودلارا قدر اوجالىر.
١٠ رب بىزە برائت و رئب؛
گلشن تاريمىز رىئن نهلر اتدىئىنى صەھىوندا
اعلان ادك!

١١ اوخلارى ائتلەيشن، سېئىلىرى گۆتۈرون!
رب ماد پادشاھلارىنى قالدىريپ،
مقدسى يابىللى يوخ اتمكىئى.
رب اۇز قىصاصىنى، معبدئىش قىصاصىنى
آلا جاق.
١٢ بايبل دووارلارىنىن ضىئىنە بايراق اوجالدىن!
كىشىكچىلىرى چو خالالدىن،
نۇويتچىلىرى اۇز يرئىھ قويون،
كىمئىدە دورون!

چونكى رب بايبل خالقالارىنىن ضىئىنە
نېيىشنى، اعلان اتدىئىنى يېرئە يېتىرىجىك.
١٣ اى چو خلو سولارىن قىرغانىدا ياشايانلار،
چو خلو خىئەنلىرى اولا نالار،
آخرىنىز گلشىپ، گىئىلەپ آتىلما وختىنىز
پىتىشىپ،»
١٤ قوشونلار رىئى اۇز وارلىغىنا آند ائچىپ:
«سەنى چەپرىتكە سوروسو ائله دولدوران
كىئىمى
قطعن عسگەرلە دولدوراجاگام،

«سورونون لاب كىچىكلرى دە اسلىر
ادىلەجىك،
خالقىنا گۈرە اوتلاقلارى صحرايا
چۈرۈھەجىك.
٤٦ «بايبل آله كىچىئىلىدى» سىستىن دىر او زو
تىقىرىھەجىك،
مئلتلر آراسىندا اونون فريادى إشىدئلەجىك.»
رب بله دىشى:

١٥ «من بايبلە و لېپ قامايدا*
ياشايانلارин ضىئىنە
هلاك اىدئجي بىر كولك آسدئرەجىم.
٢ بايبلە تاخىل سوورانلار* گۈندرەجىم كى،
اونو سوورو روب اولكەسەئىنى بوش
قويسونلار؛
اونلار اونون قارا گونوندە، هر ياندان اونا
هو جوم اده جىكلىر.

٣ او خچو كامانىنى چىكمەستىن،
زئەھىنى گىيمەسەئىن.
اونون جاوانلارينا رحم اتىمە يېن،
قوشۇنۇنۇ كامىل محو ادئن.
٤ اولدورولنىڭ كىلە اولكەسەئىنە،
يازارلى لار اونون كىچەلرئىنە پەر سەرئەجىكلىر.

٥ چونكى اۋىزلىشىن تارىسى قوشۇنلار رىئى
ائسرايىل و يەھودا خالقالارىنى ترک اتىمە يېش.
گىچى ائسرايىلشىن موقدىسەشىن ضىئىنە،
اولكەلرى تەقىشىلە دولدور.
٦ بايبلەن ائچىن دىن قاچىن!
هر كىس جانىنى قورتارسىن!
اونون گوناھىنا گۈرە محو اولما يىين.
چونكى رىئىن قىصاصى زامانى دىر؛
اونا اۇز عوضىنى ورەجىك.
٧ بايبل رىئىن آشىنە پىر قىزىل كاسا ائدى؛
بايبل بوتون دونيانى مىست اتدى.

سنه ظفر تاپدیقلاری اوچجون نعره
چكکه جىكلر».

ربئن مدحى

۱۵ رب قودرتى ائله پى اوزونو ياراتدى؛
حىكىمتى ائله دونيانى قوردو،
درَاكەسى ائله گۈزىلرى يايدى.

۱۶ او گۈرلەياندا گۈزىدەكى سولار گورلايىر،
پېشىن اوچجون شەمسەك چاخدىرىر،
آنبارلاريندان كولك چىخاردىر.

۱۷ هر كىس عاغلىسىزدىر،
معەفتىشىزدىر.

هر زىگر دۆزەلتائى بوتان اوغانىر،
چونكى اونون بۆكىدويو بوت پۇجدور،
اونلاردا نفس يوخدور.

۱۸ اونلار بوش شىدئىرلەر، مەسخىرەدىئىر،
جزا واختلارى گلن زامان، محو اولاچاقالار.
۱۹ آما يعقوبا نىصب اولان اونلارا بىزەمنز،
چونكى ائىث قېنلەسى ائله بىتلەككەدە
هر شىنى ياردان او دور.

اونون آدى قوشونلار رىئى دىئر.

رېئن گورزو

۲۰ «سن منىم توپۇزوم، دؤيوش
سلاھىمسان،

سەئنلە مەتلىلىرى قىريرام،

سەئنلە پادشاھىليقلارى محو ادئرم.

۲۱ سەئنلە آتلارى و آتلى لارى قىريرام،
سەئنلە دؤيوش عارابالارى و اونلارى

سۇرەتلىرى قىريرام،

۲۲ سەئنلە كىشى و آروادى قىريرام،

سەئنلە قوجا و جاوانى قىريرام،

سەئنلە جاوان اوغلان و قىزى قىريرام.

۲۳ سەئنلە چوبان و سوروسونو قىريرام،

سەئنلە آكتەنجى و اۆكۈزلىنى قىريرام،

سەئنلە واللار و باشچى لارى قىريرام.

۲۴ آما بايىلدە و گىلە ئۆلکە سەئنە ياشايانلارا
صەھىوندا اندىكلىرى بوتون پىش عمل لرئىن
عوضئىنى

گۈزلىنىزىن قاباغىندا ورەجىم».
رب بويورور.

۲۵ باخ، سنه ضىئىم، اى ھلاك ادن داغ
اي بوتون دونيانى ھلاك ادن!»
رب بويورور.

«سنه آلمىمى قالدىرىپ
سەنى قايانىن باشىندان ھەل لىدەجىم،
سەنى يانمىش بىر داغا چۈئەجىم.
۲۶ سەندىن كونجى و بونۇورە داشى

گۈزورەمە جىكلر،

چونكى سەن ابى بىر وئرانە اولاچاقسان.
رب بويورور.

۲۷ پى اوزوندە بايراق قالدىرىن!
مەتلىلىر آراسىندا گەرنىاي چالىن!
مەتلىلىرى بايىلەن ضىئىئە دؤيوش اوچون
حاضىرلايىن!

آرارات، مەتى و آشكەناز پادشاھىليقلارىنى
اونون ضىئىئە بىغىن.

اونون ضىئىئە بىر سركردە تعىين ادئن،
اوستونە چىئىركە سوروسو قدر آتلار
گۈندەرئىن.

۲۸ مەتلىلىرى - ماد پادشاھىلارىنى،
واللرئىنى و بوتون باشچىلارىنى،
باشچىلىقلارى آتىنداكى بوتون ئۆلکەلىرى
بايىلەن ضىئىئە دؤيوش اوچون حاضىرلايىن!

۲۹ ائلکە تىترەيىش لىزە يە گڭىز!

چونكى رېئن بايىلە ضىئى ئىتى -
اورانى ساكىنىش بىر وئرانە يە چۈئەمە ئىتى

يرئەن پەتمەلى دئر.

۳۰ بايىل دؤيوشچولرى ووروشماقىدان آل
چىكتىلر،
أۇز قالالارىندا قالىپلار.

اونون چایینى قوروداجاغام،
بوجاغىنин سوپونو گسەجيم.
٣٧ بابل داش قالاقلارينا،
چاقال يوواسينا دۇنه جك.
حىرت ھدفى اولاجاق،
اشتىھزا ئىلە اوئا فشت چالاقلار.
اورادا هچ كىس ياشاما ياجاق.
٣٨ خالقى جاوان آصلانلار كىمى نعره
چىكەجك،
شئر بالالارى كىمى ترئىلە يەجك.
٣٩ لاكتىن قىزىشيديقىلارى واخت،
ضىيافت دوزلەتب اونلارى مىست ادهجيم.
قوى كەف اتسىتلەر،
ابدى يوخوا گىتسىتلەر،
ھېچ واخت اويانماسىنلار.“
رب بوبورور.
٤٠ ”اونلارى قوزو، قوج و كېچى كىمى
كىسمىي آباراجاغام.“

بابىلشىن آخرى

٤١ شىشكَ بوتون دونيانين اونون حاقيىدا
قورورلاندىغى يېر،
نجه آليناجاق!
بابىل مئلىتلىر آراسىندا،
نجه حيرته سلان حالا دوشەجك.
٤٢ بابلى دەنلى باساجاق،
اونو گورلايان شېلر اورتەجك.
٤٣ شهرلىرى وئرمان اولاجاق،
تورپاقلارى هچ كىسەن ياشاما دىغى،
ھېچ كىسەن كېچمەدىي قوراق بېر چۈلە
دۇنه جك.
٤٤ بابىلدە بىل بوتونو جزالاندىرجاغام،
او دوغونو اونا قوسدوراجاغام.
مئلىتلىر آرتىق او رايما آخىن-آخىن گكمىيەجكلەر،
بابىل دووارى دا يىخىلاجاق.

گوجلرى تۆكەئىش؛
أروادلار كىمى اولوبىلار.
ياشادىقلارى پىرلىر اودا ورئىلەب،
دروازا سورگولرى قىرىلىب.
٣١ قاصىد، قاصىد دالىنجا،
خېرىچى، خېرىچى دالىنجا گڭىز،
بو خېرى بابىل پادشاھينا چاتدىرىز:

”شەھر ھەر طرفدن آلىنىدى،
٣٢ چاي كېچىدلەرى توتولدو،
قامىشىقلار ياندىرىيلدى،
دؤيوشچولر دەشته دوشدو.“

٣٣ ائسرايەلئن تارىسى اولان قوشونلار ربى:
بلە دىيئر:
واختى گلنەدە خەرمن يېرى نجه تاپدالانىر،
بابىل قىزى دا إله تاپدالاناجاق.
اونون دا بېچىن زامانى عىقىرەب بىتىشەجك.“

٣٤ بابىل پادشاھى نىوگەندىنچىرى منى پىش،
منى گڭىچلىئە سالىپ،
بوش بېر قابا چۈئۈب.
جاناوار كىمى منى او دوب،
گۈزل يەمكلەئەلە قارنىنى دويوروب.
سونرا دا منى قوسوب.

٣٥ صەھيون ساكىنلىرى دىيئرلە:
”منە و جانىمەنن ضىئىئەنە دەئلن قدارلىق
بابىلشىن باشىنا گلسىن.“

اورشائىم دىيئر:
”تۆكۈلەن قايمىن حاقي-حسابى
قوى گلدىنلىردىن سوروشولسون.“

رېئن ائسرايەلە كۆمەبى

٣٦ بونا گۈزە رب بلە دىيئر:
”محكىمەدە ئاشىئىزە من باخاجاغام،
قىصاصىنizi من آلاجاغام.

بوتون اولکه‌ده یارالی لار ائشلده‌یه جک.»
رب بويورور.
رب بويورور. ۵۳
اوجالارداکى قالاسىنى مۇحكەماندۇرسە ۵۴
محو ادنلىرى اوستونە دۇندىرە جىم.»
رب بويورور.

بابىلدەن فرياد، ۵۴
گىلانلىرىن اولكەسەندىن بۇيوك قىرغىن
سىسى إشتەئىش.
رب باتىلى محو اده جك، ۵۵
اوونون هاي - كويونو سوسدورا جاق.
دوشمن شېلەرى چوخلو سولار كىمى
كۆكىرە يە جك،
سەلسەلىشىن گۈرۈتسۈ اوجالا جاق.
چونكى باينىش ضىئىئە بئر محو ادن
چىخا جاق، ۵۶
دؤيوشچولرى اسئر تو تولا جاق،
كامانلارى قىريلاجاق.
چونكى رب عوض ورن بئر تارى دير،
عوضىنى كامئل وره جىكىر.
بابىل باشچىلارىنى، خەتكەتلى لەئىنى، ۵۷
والتلرىنى، باشچىلارىنى، دؤيوشچولرىنى
إله مىست اده جىم؛
اونلار ابى يوخوا گىدە جىكلەر،
ھچ واخت اويانمايا جاقلار.«
آدى قوشونلار رىئى اولان پادشاھ بويورور.
قوشونلار رىئى دىئىز؛ ۵۸
بابىلنىن قالىن دووارلارى پىرلە بئر اولونا جاق،
اوجا دروازىلارينا اود وورولاجاق.
حالقلار بوش - بوشونا زحمت چىكىرلەر،
مئلتەرىنىن چىكىئىي اذىتىت، اودا تىسلەم
ادئە جك.«

ارميانىن سۆزونون بايىلە چاتماسى
بېھودا پادشاھى صىئىقىانىن پادشاھلىغىنин
دۇردونجو ائلىشىدە، مەخسىا اوغلۇ تىرئىا اوغلو ۵۹

اورادان چىخىن، اى منئەم خالقىم! ۴۵
هامىنیز جانىنیزى قورتارىن!
رىئىن آلولانان قضىنەن قاچىن! ۴۶
اولكەدە اشئەت ئىشەنەن شايىھەلرە گۈرە
جسارتىنلىرى ائشىرېب قورخما يىن.
بو ائل بىر شايىھە گلشەر،
او بشرى ائل باشقاسى.
اولكەدە قدارلىق،
باشقىنин باشقىيىا ضىئىد چىخىمىسى بارەددە
شايىھەلر يايلىلير. ۴۷
ابونا گۈرە دە، باخ،
بابىلنىن بو تىلىنى جزا لاندىر اجاجىم گونلار
گلشەر؛
بوتون اولكە روسوای او لا جاق،
اولدورولانلىرى اوونون اورتاسىندا پىرە
سەرئەلە جك. ۴۸
او زامان پىر، گۈرى و اونلارداكى ھەرىشى
باينىش باشىنا گلنلەر سوئەنچىك.
چونكى شەمالدان گلن محو ادنلىر
اونا ھوجوم ادە جىكلەر.«
رب بويورور.
ائسراينىش اولدورولانلىنىن گۈرە ۴۹
بابىل دە محو اولمالي دير،
نەجە كى پىر او زوندە اولدورولان ھەرىس
بابىلە گۈرە يىخىلىپ.

اي قىلينجىدان قورتولانلار، ۵۰
قاچىن، لىنگىمە ئىن!
رىئى او زاقدان يادا سالىن،
اورشىشم بارەدە دوشۇنۇن! ۵۱
پىز او تانج آتىنىدا يىق،
چونكى تحقىر اولونمۇشوق،
اوزومۇزو رو سوابىچىلىق اۋرتور.
چونكى ياد إلى لىر رىئىن مەبدىئىش
موقدىس پېلىرىنىن گىرېتىلەر. ۵۲
آمما او گونار گلشەر كى،
بوتلىنى جزا لاندىر اجاجىم،

حاکمیتین اون بئرئنجى ائلئنه قدر شهر موحاصىرەدە قالدى. ^۶ دۇردونجو آيىن دوقۇزونجو گونو شەردە آجىلىق إله گوجىلنىدى كى، اولكە خالقىنин يېمە چۈرهىي قالمادى. ^۷ بو واخت شهرئۇ دووارىندا دىنك اچىلىدى. گچە اىكىن گىلانلىرىن شەرئۇ اطرافىندا اولادى، بوتون دئيوشچولر پادشاھ باغچاسىنین يانىندا اولان ائتكى دووار آرسىنىداكى دروازادان قاچىب غەربا اوواسىندا گىدن يوللا گىتتىلر. ^۸ لاكتىن گىلانلىرىن قوشۇنۇ پادشاھى تەقىن بەتتىلر و ائرەحى اووالارىندا صىندقىتىيا چاتدىلار. صىندقىتىيانىن بوتون قوشۇنۇ اونو ترک اىدب داغىلىدىلار. ^۹ پادشاھى توتوب خەمات تورپاگىنداكى رېبلايى، بابىل پادشاھىنин يانىنا آپاردىلار. بابىل پادشاھى اونون حاقيىندا حؤكم وردى. ^{۱۰} او، رېبلادا صىندقىتىيانىن گۈزو قاباگىندا اوغۇلدارىنى ئۆلدۈرتىدو، سۇنرا بوتون يەھودا باشچىلارىنى دا ئۆلدۈرتىدو. ^{۱۱} سۇنرا صىندقىتىيانىن گۈزىلرئىنى چىخارتىدى، اونو زىنجرلەيىش بابىلە آپاردى. بابىل پادشاھى اونو اۇلەن قدر زىنەندا ساخلادى.

^{۱۲} بابىل پادشاھى نېوگۈنچىرىن پادشاھلىغىنин اون دوقۇزونجو ائلئنندا، يېشىنجى آيىن اونونجو گونو كىشكەنچەر رىئىسى نېزۈرەدان كى، بابىل پادشاھىنا خەندىت ادئرىدى، اورشىلمە گىلدى. ^{۱۳} او، رېئىن مەعبدىئە، پادشاھ ساراپىنما، اورشىلمەدەكى بوتون إولرە اود ووروب بوتون آساس بىنالارى ياندیردى. ^{۱۴} بوتون گىلده قوشۇنۇ دا كى، كىشكەنچەر رىئىسى ائلە بىرلەكىدە گلمىشىتلەر، اورشىلمەن اطرافىنداكى دووارلارى اوچورتىدۇلار. ^{۱۵} كىشكەنچەر رىئىسى نېزۈرەدان يوخسول آداملارىن بىر حىصەستىنى، شەردە قالان خالقى، بابىل پادشاھىنин طرفىنە كېچىن فارئەرلى و صاغ قالان ضىتكارلارى اسەر اتدى. ^{۱۶} آنچاق او، باغچىلىق و أكتەنچەنلەك اتمك اوچون اولكەدەكى لاپ يوخسوللارىن بىر حىصەستىنى اورادا ساخلادى.

قوشۇن تَصَرُّفَاتِچىسى سىرايا، صىندقىيا ائلە بىرلەكىدە بابىلە گىدرگەن، ارمىيا پىغمەر اونا بىر پىامى تاپشىرىدى. ^{۱۷} ارمىيا بابىلەن باشىنا گلە جىك بوتون فلاكتىلىرى، بابىل بارەدە يازىلمىش بوتون بىر سۈزلەرى بىر طومارا يازدى. ^{۱۸} ارمىيا سىرايايا ددى: «بابىلە چاتاندا بوتون بىر سۈزلەرى اوجا سَلَلَه حَتَّمَنَ اَوْخُو. ^{۱۹} دە كى: «يَارِبُّ، بُورَانِي دَاعِيَدَاجَاغِينِي، ائچىننە ائنسانىن دا، حَيَوَانِينَ دَا يَاشَاما يَا جَاجِينِي، اولكەننەن ابىدى و ئەران قَالَاجَاغِينِي دِيَبَسَن». ^{۲۰} بۇ طومارى اوخويوب قورتاراندا، اونا بىر داش باغلايىب فَرَاتَ چايىنین اورتاسىنا آت. ^{۲۱} سۇنرا دە: «قُوى بابىل دە بله باتىسىن و منئم اونون باشىنا گىڭىرەجىتىم فلاكتىدىن بىر داها چىخا بىلەمەستىن؛ قُوى اونون خالقى يېخىلىسىن». ^{۲۲} ارمىانىن سۈزلەرى بورايانا قىدردى.

اورشىلمەن سوقوطو
٢٤:١٨-٢٤، ٣٠:٢٥-٢٥، ٣٩:١١-٣٦، ٤٠:٢٠-٢٠، ار. ١:٣٩، ٢٠-١١:٣٦

صىندقىيا، پادشاھ اولدوغو واخت، ائيئرمى بئر ياشىندا ائدى و اورشىلمەدە اون بئر ائل پادشاھلىق اتدى. آناسى لىنلىنى ارمىانىن قىزى خەموطىل ائدى. ^{۲۳} او، يەھوياقىمنىن اتدىئى كىمى رېئىن گۈزۈنە پەش اولان ائشلەرتىدى. ^{۲۴} حقىقەن، رېئىن قىبىنە گۈرە اورشىلمەن و يەھوادىن ياشىنا بىر ائش گىلدى و آخىردا رېب اونلارى حوضۇروندان آتدى. صىندقىيا بابىل پادشاھىنин ضىنەنە عوصىيان اتدى.

^۴ صىندقىتىيانىن پادشاھلىغىنин دوقۇزونجو ائلئننە، اونونجو آيىن اونونجو گونو بابىل پادشاھى نېوگۈنچىر بوتون قوشۇنۇ ائلە اورشىلمەن اوستونە هوچوم اتدى، اورانىن ضىنەنە اوردوگاھ قوردو و اطرافىندا موحاصىرە دووارى دوزلەتىدى. ^۵ صىندقىيا پادشاھىن

۵۲

آلتمىش نفرى اسثر توتدو. ^{٢٦} كىشكچىلر رىئن معىدىتىنە اولان بورونج سوتونلارى، پايالارى و بورونج حووضو پارچالايس بوتون بورونج لرىنى بايئله آپاردىلار.

باقىل پادشاهىنinin يانىنا آپاردى. ^{٢٧} باقىل پادشاهى، خمات تورپاغىندا اولان رئبلادا اولنلارى اولدورتىدۇ. بله جە يهودا خالقى اۆز اۆلکە سىنندىن اسثر اولوندو.

^{٢٨} يۈوكىدىمىزلىك اسلىرىنى آپاردىغى خالقىن سايىسى بىلدەر: يىدئنجى ائلده، اوچ مئن ائىشمى اوج نفر يهودى؛ ^{٢٩} يۈوكىدىمىزلىك پادشاهىنinin اون سگىز ئىشىنى ائلشىنە، اور شائىمىن سگىز يوز اوتوز ائكى نفر؛ ^{٣٠} ائىشمى اچچونجو ائلشىنە، كىشكچىلر رىئىسى ئۈبۈزەدانىن اسثر اتدىيى يىدى يوز قىrix بش نفر يهودى. هامىسى بېرىشكەد دۇرد مئن آتى يوز نفر ائدى.

يهوياكىن پادشاهين آزاد ادئلمەسى

^{٣١} يهودا پادشاهى يەھوياكىن اسلىرىنىڭ اولماغا ئىشىن اوتوز يىدئنجى ائلشىنە، اۋئىل مىرودك باقىل پادشاهى اولدو. همئىن ائلشىن اون ائىشىنى آيىنن ائىشمى بىشىنجى گونو، اۋئىل مىرودك يەھودا پادشاهى يەھوياكىنە مرحمت كۈرسىدەرك اونو زىئىنداندان آزاد اتدى. ^{٣٢} اونونلا مەھرىئانلىقلا صۈحبت اتدى و اونون اوچون اۆزو ائلە بىرلىكىدە باپلىلەدە اولان پادشاهلارىن تختىندىن يوخارى بىش تخت قويدوردو. ^{٣٣} يەھوياكىن حبسخانا پالاتلارىنى اىينشىن چىخارتدى. او ياشادىغى مودتادە هەمىشە باقىل پادشاهىنinin سوفەسىنە يىمك يىشىدى. ^{٣٤} بوتون ئۇمۇر بويو اونا باقىل پادشاهى طرفىندىن اۋلەجىي گونه قدر گوندەلتىك آذوقە ورئىشدى.

١٧ گىلدانلىر رىئن معىدىتىنە اولان بورونج سوتونلارى، پايالارى و بورونج حووضو پارچالايس بوتون بورونج لرىنى بايئله آپاردىلار.

١٨ عىبادت زامانى اشىلەدلىن خىكىندازلارى، كوركىلرى، ماشالارى، لېنچەلرى، قاشىقلارى و بوتون بورونج قابلازى دا گۇتوروب آپاردىلار.

١٩ كىشكچىلر رىئىسى خالقىن قىزىلدان و گوموشدن اولان كاسالارى، بىخوردانلارى، لېنچەلرى، خىكىندازلارى، چىراقانلارى، قاشىقلارى، لېنلىرى گۇتوروب آپاردى. ^{٢٠} ربىن معبدى اوچون سوليمان پادشاهين دوزلىتىنى ائكى سوتون، حووض و آتىنىداكى اون ائكى بورونج گامىش موجىسمەسى و پايالاردان آلينان بورونججون آغىرلىقى حسابا كىلمىزدى.

٢١ بىش سوتونون بويو اون سگىز قول آچ * ائدى، دايىرسى اون ائكى قول آچ * ائدى. هر بىرى دۆرد بارماق قالىنىيەندا ائدى، ائچلىرى بوش ائدى. ^{٢٢} اوستوندە بورونج بىش باشلىق وار ائدى. باشلىغىن بويو بش قول آچ * ائدى. بو باشلىغىن اطرافىندا حؤرمە تور و نازلار وار ائدى، هر شى بورونجىن دوزلىتىمىشىدى. او بىرى سوتون دا نازلارلا بىزەنمىشىدى و اۆلکەنە بىزەيىردى. ^{٢٣} يانلاردا دوخسان آلتى نار وار ائدى. باشلىغى أحاطە يە آلان حؤرمە تورلارىن اوستوندە جەمى يوز نار وار ائدى.

٢٤ كىشكچىلر رىئىسى ئۈبۈزەدان باش كاهىن سىرايانى، باش كاهىشىن مواعۇتىنى صىقىيانى و اوچ قاپى كىشكچىشىنى اسثر آلدى. ^{٢٥} شهرە قالان دۇيوشچولرىن سركردەسىنى، پادشاهين مصلحتچىلىرىنىڭ شهرە اولان يىدى نفرى، اۆلکە خالقىنى قوشونا يازان سركردەنىن مىززەسىنى و اۆلکە خالقىنidan شهرە قالان